Postimees

82. aastakäik

Ilmub iga päev.

Toimetus ja peakontor Tartus, Ülikooli t. 21/23.

Toimetus ja kontor Tallinnas, Viru tn. nr. 11.

Telefonid Tartus: Tegevtoimetaja ja toimetuse sekretär 2-86, Tartu teated 1-86, siseriik 2-68, välispoliitika osakond ja kaugeköned 9-86. Arijuhatus 65, trükikojajuhataja 14-65, talitus 80, raamatukauplus 2-50. — Posti jooksev arve nr. 2171.

Telef. Tallinnas: Toimetus 436-81, kontor 436-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soovil.

Kuulutuste hinnad: Kuulutuste kirjaga: kuulutuste tüljel 5 senti, teksti ees 12 senti, teksti sees 15 senti mm. Kohaotsimiskuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha valiku soove täidetakse ainult võimalust mööda.

Kuulutusi sama päeva lehe jaoks võetakse vastu kella ½11-ni ja laupäeval kella 10-ni päeval „Postimehe" raamatukauplusest, Suurturg 16, ja kontoris, Ülikooli 21/23.

Üksiknumber 6 senti

Hinnata kaasandeks igal pühapäeval pilkeleht „Sädemed"

„Postimehe" tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu — kr. 1.65, 2 kuud — kr. 3.30, 3 k. — kr 4.40, üle 3 kuu korraga tellides iga järgnev kuu kr. 1.40, 6 k. — kr. 8.60, 9 k. — kr. 12.80, 12 k. — kr. 17.—. Välismaale — kr. 4.— kuus.

Tellimishind Tartu linna tellijaile kojukandmisega on võrdne postiga tellimise hinnaga.

Postita (a. o. Tartus talitusest ise ära viies) 1 kuu — kr. 1.50, 2 kuud — kr. 3.—, 3 k. — kr. 3.95, üle 3 kuu korraga tellides iga järgnev kuu kr. 1.15.

Aadressi muutmine 25 senti.

„LASTELEHT" 1 kuu — 40 s., 2 k. — 80 s., 3 k. — kr. 1.10, 12 k. — kr. 3.50. Üksiknumber 20 senti. Ilmub 2 korda kuus.

Nr. 112 Teisipäeval, 26. aprillil 1938 Tänast lehte 8 leheküige

KESKRAAMATUKOGU ARHIIV-RAAMATUKOGU TALLINN

30 kilomeetrit edasi

Franco pealetung Terueli juures areneb. — Raske pommitusretk Valenciale

Barcelona esindajad otsiwad Moskwaft abi

Salamanca st, 26. aprillil. (DNB.) Franco sõjateate järgi on Castilia wäeosad kindral Varela juhatusel Alhambra sektoris, Teruelist põhja pool, murdnud kolmest kohast läbi Barcelona wägede rindest.

Läbimurre tehti kaewikute ja traattõketega tugewasti kindlustatud sektoris.

Montalbanist lõuna pool on frankolased wallutanud Mezqui de Canada, Jurque, Cuevas de Almudeni, Aliaga, Calve ja kõrgustikud Aguilari lähedal. Wiimati nimetatud positsioonidele on barcelona-wäelased teinud ägedaid wasturünnakuid, kuid nad on tagasi löödud, kusjuures frankolaste kätte on langenud weel Campos ja Ejulve. Barcelona-wäelased on 2 päewa jooksul kaotanud mitusada surnut, 700 barcelona-wäelast on langenud wangi.

Wiimase 3 päewa jooksul frankolaste poolt wallutatud maa-ala ulatub 460 ruutkilomeetrini.

Saragossa st, 26. aprillil. (Reuter.) Aliagast, mis asub Teruelist kirde pool, edasi liikudes, jõudsid rahwusliku Hispaania wäed Aguilari, mis asub edela poole wiiwal teel 15 km kaugusel Aliagast. Seega on rahwuslased möödunud laupäewast saadik liikunud edasi 30 km wõrra.

Valenciast teatab Havas: Walitsuswastaste lennukid tegid esmaspäewal keskpäewal pommitusretke Valenciale. Seniste teadete järgi on saanud 30 isikut surma ja 50 haawata. Surmasaanute ja haawatute seas on ka 4 inglast.

„Stefani" agentuur awaldab Hispaanias asuwate Itaalia wabatahtlikkude juhataja kindral Berti päewakäsu, mis on adresseeritud leegionäridele Rooma asutamise aastapäewa puhul. Päewakäsus öeldakse: „Leegionärid Rudillast kuni Tortosani! 5 nädala jooksul aset leidnud wõitlustes waenlane on teile osutanud lootusetut wastupanu. Teie olete neid korduwalt löönud. Teie olete wallutanud 3 linna, 50 küla ja alewikku, kuna wangi on langenud 10.000 barcelona-wäelast. Itaalia imetleb teid. Duce on uhke teie üle."

Terror Madridis

Bilbaost teatab DNB.: Madridist teatatakse, et wiimasel ajal on seal terror tunduwalt suurenenud. Esmaspäewal olewat Madridis wangistatud 84 isikut, keda süüdistatawat „riigiwastases tegewuses". Tõenäolikult mõistetakse kõik wangistatud surma.

Edasi teatatakse, et Barcelonas on täna maha lastud 7 isikut, kes keeldusid astumast sõjawäeteenistusse. 36 isikut olewat mõistetud surma sellepärast, et nad olewat põgenenud wastaste eest.

Gibraltarist teatab Stefani: Rahwusliku Hispaania esindaja Buenos Airesis, senor Juan Pablo Lojandio, asus esmaspäewal Itaalia mootorlaewa „Neptuni" pardale, et sõita Argentiinasse.

Barcelona Hispaania kaheks jagatud

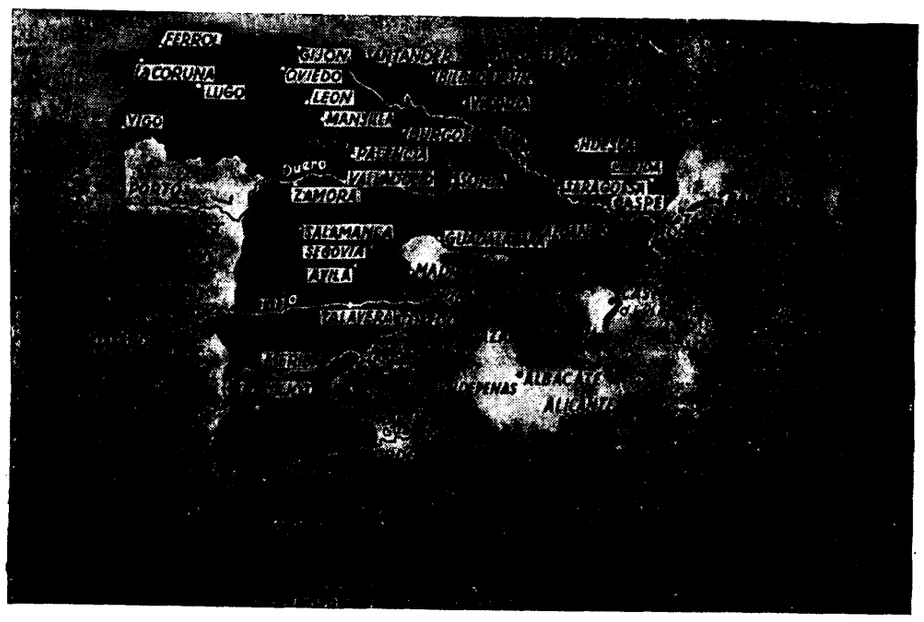

Mustaga tähistatud maa-alad on kindral Franco walduses, kes nüüd on tunginud Wahemereni ja Barcelona Hispaania jaganud kahte ossa.

Moskwaft abi otsima

Santanderist teatab DNB.: Barcelonast teatatakse, et esmaspäewal on sealt lahkunud Hispaania rahwarinde erakondade 25 esindajat, et sõita Moskwasse osa wõtma 1. mai pidustustest. Nende reisi eesmärgiks olewat informeerida Nõukogude wõimusid Barcelona wägede raskest olukorrast ja saada lubadusi uuteks toetusteks.

Nõukogud keelduwad

Esmaspäewal pärast lõunat leidis Londonis aset mittewahelesegamise komitee alamkomisjoni istung, kus arutati rahanduslisi raskusi, mis on tekkinud selle tagajärjel, et Nõukogude Liit on keeldunud edasi maksmast maksu mittewahelesegamise ametile.

Esmaspäewasel istungil seletas komitee sekretär, et juhul, kui ta ei saa walitsustest aprilli lõpuks osamakse wähemalt 80.000 naela, siis kawatseb ta astuda wajalisi samme, et likwideerida mittewahelesegamise amet.

Nõukogude Liidu esindaja seletas, et Nõukogude Liit ei saa maksa oma osamakse, olgu ehk siis, kui teostatakse tõhusalt 4. now. otsus (Briti wabatahtlikkude kawa).

Saksa, Itaalia ja Inglise esindajad seletasid, et nende walitsused on nõus tasuma makse, mille tasumine pandi seisma Nõukogude Liidu keeldumise tagajärjel kuni möödunud aasta septembri lõpuni. Käesolewa aasta kuude maksude kohta nemad tahawad paluda uusi juhatusi oma walitsustelt.

Põhjendades mittewahelesegamise komitee alamkomisjonis Nõukogude walitsuse keeldumist tasumast osamaksu mittewahelesegamiseametile, ütles Nõukogude saadik Maiski, et Nõukogude walitsuse arwates on kontrolli kawa pärast merewäe kontrolli tühistamist muutunud „silmakirjalikuks jandiks", mis on ainult nende meele järele, kes tahawad kägistada „wabariiklikku Hispaaniat".

Pärast Saksa, Itaalia ja Inglise esindajate teadaannet mittewahelesegamise komitee alamkomisjoni koosolekul, et nende walitsused on nõus tasuma wõlgu olewad mittewahelesegamise maksud, teatas komitee sekretär, et ta niisugusel korral wõib

jätkata mittewahelesegamise kawa teostamist ka ilma Nõukogude Wene osamaksudeta.

Prantsusmaa, Poola ja Leedu on juba tasunud oma osamaksud kuni möödunud aasta detsembrini. Belgia, Tshehhoslowakkia, Taani, Eesti, Soome, Läti, Hollandi ja Rumeenia on tasunud oma osamaksu ka järgnewate kuude eest.

„Surnud wöö" Nõukogude Liidu läänepiiril

50 kilom. laiuselt maaribalt ewakueeriti kõik elanikud. — Piiri ääres mineeritud wöö, mida jeowad elektrijuhtmed

Eesti piiri osas mineerimistööd pooleli

„Helsingin Sanomate" Riia kirjasaatja teatab oma lehele, et Moskwast saabunud teadete järgi pööratakse niiid Nõukogude Liidus ülisuurt tähelepanu läänepiiri kindlustamisele. Kogu läänepoolne piiriwöö, alates Soome lahest kuni Musta mereni, on warustatud lakkamatu kindlustuste ahelaga, millised olewat püstitatud tehnika wiimaste saawutuste põhjal.

Kogu piiriwöö pikkuselt jookseb nn. „surnud wöö", mis on umbes 50 km lai ja kust kõik elanikud on ümber paigutatud mujale. Seal tehakse palawikulise kiirusega kõiksuguseid kindlustustöid, millede läbiwiimiseks kasutatakse wange, kes seisawad alalise tšheka püssimeeste walwe all. Piiri äärt mööda jookseb mineeritud wöö. Miinidesse on juhitud elektrijuhtmed ja neid wõib lasta õhku, pigistades waid sellekohasele nupule. Nendele miiniahelatele tarwisminew elektriwoolu ei wõeta tawalisest jõujaamadest, waid nende tarwis on ehitatud rida wäiksemaid jõujaamu Gomelis, Witebskis ja teistes piiriwööle lähedast. linnades. Kogu läänepiiri kaitse juhtimine on ühe keskuse käes, mille asukohaks on Gomel. Kindlustustöödega tehti algust 1934. a. ja niiid olewat tööd peagu lõpukorral. Ainult Eesti piiri wööl ja mõningat. osades wastu Poola ja Rumeenia piiri olewat mineerimistööd weel pooleli, kuid sealgi kiirustatakse nende lõpulewiimisega.

Miiniahela taha on ehitatud nn. wene „Maginot-liin", mis haarab endasse eriti tugewaid kindlustusi, osalt maapinna all, osalt pinna peal. Nende kindlustuste iseloomu kohta ei wõi saada mingeid üksikasjalisemaid teateid, kuna neid nii tugewasti walwatakse, et üksi eraisik ei pääse neile isegi lähedale.

Pealetung Hankoule Jangtse jõge mööda

Jaapanil tuleb sõjategewusega rutata

ETA. Shanghaist, 26. aprillil. (DNB.) Tugewad Jaapani wäeosad on maabunud pühapäewal Jangtse jõe pahemal kaldal Hohsieni lähedal, mis asub Nankingist 60 kilomeetrit ülesjõge. Nimetatud wäeosad on juba edasi tunginud 30 kilomeetrit lääne poole.

Siinsetes Jaapani sõjawäelistes ringkondades ollakse arwamisel, et jaapanlased alustawad uut edasitungi Hankou suunas.

„Nitshi-Nitshi Shimbun'i" kirjasaatja Shanghais toonitab oma telegrammis, et Jaapan peab forsseerima oma kampaaniat Hiinas. Kiire ja wõimas edasitung Hankou suunas olewat hädawajaline mitte ainult purustawa lõögi andmiseks Tshiangkaishekki walitsusele, waid ka selleks, et takistada mõnede riikide, eriti Suur-Britannia ja Prantsusmaa aktsiooni, mis wõidakse ette wõtta selleks, et halwata Jaapani mõju Hiinas. Pärast Hankou wallutamist wälisriikide poliitika muutuks soodsaks Jaapanile, ütleb kirjasaatja.

Uusi liikluskorraldusi Saksa-Austrias

1. okt. teostatakse kogu Saksa-Austrias parempoolne sõitmine. Eeltöod selleks on Wiinis juba alanud, eriti tänawaraudteel, kus roopad tulewad ümber asetada. Pildil — töid Wiini tänawatel.

Belgia kunstinäitus Tallinnas awatakse 14. mail

Awamisele saabub Tallinna ka Belgia tegelasi

Wiimaseks wälismaa kunstinäituseks Tallinna tänawu kewadel jääb Belgia moodsa kunsti näitus, mis awatakse kunstihoones 14. mail. Kawatsuste kohaselt pidi Belgia kunstinäitus korraldatama ühel ajal Eesti kujutawa kunsti sihtkapitali kewadnäitusega. Kuid niiid on otsustatud Belgia kunstinäitus korraldada iseseiswalt. Sihtkapitali kewadnäitus kanti üle suwele, mil Tallinnas peetakse suuri pidustusi ja on oodata laulupeole palju külalisi.

Tallinnas korraldataw Belgia kunstinäitus koosneb teostest, mis Belgia kunstnikkude poolt on annetatud Eestile ja millest hiljem koostatakse Belgia moodsa kunsti osakond Eesti Kunstimuuseumis Tallinnas. Kokku on maale 50 ümber ja skulptuure kümmekond nimekamatelt Belgia kunstnikkudelt. Peale selle üle 50 plakaadi ja kunstiliselt wäljatöötatud medali, milliste walmistamine Belgias on eriti kõrgel järjel.

Eestile annetatawate Belgia kunstiteoste koguwäärtust hinnatakse üle 35.000 kr. Belgia kunstinäitus Tallinnas toimub Eesti ja Belgia haridusministrite ja mõlema riigi saadikute kaitse all. Kunstiteoste Eestile annetamiseks on loodud Belgias komitee, kuhu kuulub Belgia tuntud kultuuritegelasi, kunstnikke ja Eesti sealsete sõpradena Belgia Kaubanduskoja tegelasi. Kunstiteoste annetamist korraldawa komitee auesimeheks on Belgia Eesti sealne konsul Léon Drugmand ja esimeheks Belgia-Eesti Kaubanduskoja esimees Paul Ectors, kes on juhtiwaks Belgia majandustegelaseks, oli ühtlasi Belgia Kaubanduskoja esimees ja Belgia Kaubanduskodade Liidu abiesimees. Mõlemad tulewad 14. maiks Tallinna, et wõtta osa Belgia kunstinäituse awamisest.

Hiljuti moodustati Tallinnas Belgia kunstinäituse korraldamise komitee. Aukomiteesse kuuluwad Kujutawa Kunsti Sihtkapitali walitsuse esimees, haridusministri abi W. Päts, Tallinna Muuseumiühingu esimees teedeministri abi K. Jürgenson, haridusministeeriumi kunsti ja teaduste osakonna direktor prof. dr. J. Wasar.

Näituse korraldawa komitee auesimeheks on Belgia siinne konsul M. Nicaise, esimeheks Eesti-Belgia Sõprusühingu esimees, Tartu professor L. Puusepp, peakomissariks Eesti-Belgia Kaubanduskoja peasekretär dir. A. Hüüs, peasekretäriks toimetaja E. Weelma. Korraldawa komisjoni liikmeteks on Eesti Ajakirjanikkude Liidu esimees J. Taklaja, Riigi kunsttööstuskooli dir. H. Kuusik, Eesti Kunstimuuseumi dir. P. Tauk, Kujutawa Kunsti Sihtkapitali esinduskogu esimees Greenberg ja esinduskogu abiesimees G. Reindorf.

Mundris ajakirjanikud

Berliinist, 26. apr. (Havas). Umbes 100 ajakirjanikku, kes saadawad Hitlerit Itaalia reisil, kannawad erilist mundrit. See korraldus on tehtud selleks, et wältida kirjut pilti, mis tekiks ajakirjanike ilmumisel mitmesuguste rahwussotsialistlike rühmituste erisugustes mundrites.

U/Ü „Maja"

Tartus, Riia tän. nr. 49, telefon nr. 16-17 ja 400

Uus saadetis kohale jõudnud tsingitud

„Bingley" katuseplekki

Raudtalasid

Inglise

„Royal" jalgrattaid

Suurwürstinna Kira laulatus

ETA. Kopenhaagenist, 26. apr. (DNB.) Taani kuninganna Alexandrine sõidab neljapäewal Potsdami, et wõtta osa Preisi printsi Louis Ferdinandi ja Wene suurwürstinna Kira pulmapidustustest.

Edasi kuuldub, et arwatawasti sõidawad Potsdami pulmapidustustele ka kroonprintsi Frederik ja kroonprintsess Ingrid, kes esmaspäewa õhtul saabusid tagasi oma Itaalia kewadereisilt.

George Gray †

ETA. New Yorgist, 26. apr. Tuntud Ameerika kujur George Gray Barnard juri 74 aasta wanuses.

Autobuse kokkupõrge rongiga

Pariisist, 26. apr. (Havas). Pariis—Saumuri raudteeliinil üks autobus põrkas kokku rongiga, kusjuures 6 inimest sai surma ja 8 haawata, neist paljud raskesti.

USA malemeistriks S. Reshewsky

New Yorgist, 26. aprillil. Samuel Reshewsky jääb edasi Ameerika malemeistriks, olles tulnud äsjalõppenud wõistluses esimesele kohale 13 punktiga. Reuben Fine jäi teisele kohale 12,5 punktiga. Huwitaw oli nende omawaheline kohtumine wiimases woorus, kus Fine püüdis iga hinna eest wõita, kuid see ei läinud tal siiski korda ja partii lõppes wiigiga.

Ühendriikide tänawune esiwõistlus males oli üks tugewamaid, sest wõistlusest ei jäänud eemale ühtki nimekamat mängijat. Teiseks tõestas S. Reshewsky käesolewa wõiduga weel seda, et ta on oma kaasmaalasest R. Fine'ist ikka tugewam.

Ljubljana maleturniiril juhib Szabo

Pärast 10. wooru on seis Ljubljana rahwuswahelisel maleturniiril järgmiseks kujunenud: turniiri juhtimisele asus Szabo 7,5 punktiga 10 wõimalikust. Teiste osawõtjate paremusjärjekord on järgmine: Kostish 7 (1); dr. Trifunowitsch 6 (1), dr. Tartakower 5,5 (1); Pirc 5,5; dr. Astalos 5 (2); Bröder 5 (1); Widmar jun. 5; Stein ja dr. Widmar 4,5 (1); Nedelkowitsch 4,5; Foltys 3 (2); Furlani ja Tot 3 (1); Preinfolk 3 ja Sharli 1 (2) punkti.

Nõukogude Wene agentuur Tass teatab, et maailmameister dr. Aljechin olewat sõlminud neil päewil kokkuleppe Rahwuswahelise Maleliidu ametliku maailmameistri kandidaadi Flohriga, matshi mängimiseks maailmameistri tiitlile 1939. aastal.

Aljechini uus hiilgewõit

Pärast maailmameistri tiitli saawutamist, kui wastne teistkordne maailmameister dr. Aljechin sõitis Argentiinasse, wõttis ta osa seal peetawast rahwuswahelisest maleturniirist, tulles hiilgawalt esikohale. Sellel, Montevideo rahwuswahelisel maleturniiril wõistles 16 tugewat maletajat. Rahwuse järgi kuulusid wõistlejad järgmiselt: 5 argentiinlast, 4 brasiillast, 4 Ühendriikidest pluss Uruguai, 2 Tshiilist ja 16. — maailmameister ise.

Maailmameister dr. Aljechin saawutas kõrgema resultaadi: 13 punkti 15 wõimalikust (11 wõitu ja ainult 4 wiiki). Ta oli ka ainukene turniiril, kes ei kaotanud ühtki mängu. Teisele kohale tuli Argentiina wastne malemeister Guimard 11,5 punktiga.

Mis on Roomas uut?

(„Postimehe“ kirjasaatjalt Roomas)

Et ühe sõnaga öelda — uus on Roomas öieti ainult wana. Kord see tuleb maapõuest, kord arhiiwidest, ja isegi, kui mõni mees meie päewil oma fantaasiat pingutab — Roomas ta pääseb mõjule alles siis, kui ta kunst on wana.

Ostia, antiikse Rooma merelinn, kaewatawat nüüd wälja, et ta 1941. aasta näituseks oleks sõplikult korras ja walmis. See siis peab kuulutama fašhistliku Rooma tehnikat. Ostia waremed, kujud, mosaiigid ja seinamaalingud peawad näituse külastajaile teatawat puhkust pakkuma. Piiniate ja lillepeenrate wahel see näituse-külastaja wõib siis wanaaja sulisewate kaewude hõbedast helinat nautida. Loomulikult ei ole see enam kogu wanaaegne Ostia, mis kattis 50 ha pinda. Praegu on wälja kaewatud 14 ha, kaewamisel on 20 ha. Kaewamata jääks 14 ha, mille töö end ei taju. Mida me tunneme, on linna keskus foorumi ja teatriga. Mis weel awastada tahetakse, on wiinaturg, Cybele tempel ja uulitsad eramajadega ja äridega. Wõib-olla leidub samuti weel mõni ilus willa ,nagu jäärane awastati mõõdunud aastal, peale selle weel kauni Weenuse kuju, suurepäraseid jahistseene kujutawaid mosaiike jne.

Kui Ostiast tagasi Rooma pöördume, siis kohtame teel Hitleri jaama, kust Führer teeb oma wõiduka sissesõidu Igawesse Linna. Praegu pole küll weel näha midagi muud, kui tükk Trastewere poole wiiwat raudteeliini, mille alt elektrirong Ostiasse läbi wiib. Kuid juba ehitatakse teed, mis peab wäikese uue jaama ühendama antiikse Rooma uulitsatega. Miks waliti nimelt see koht jaamaks? Hitler peab Cestuse püramiidi ja Aurelause linnamüüri juures maha astuma, et siis Coelause, Aventini ja Palatini, Forum Romanumi ja Keisri-forumite wahelt läbi minna Palazzo Venetiasse, Mussolini residentsi. Ajalugu ja mälestused kuulutawad Igawese Linna suurust.

Kui Hitler Rooma sõidab, on paawst juba Castel Gandolfos. Peaks ta teda külastama, mis seni ikka weel teadmata, siis läheks ta samuti kardinal-riigisekretäri juurde Watikani. Olgu sellega kuidas tahes, kindlasti wiikse aga külaline Peetri kiriku ette, et ta annaks seal oma asjatundliku otsuse Peetri kiriku ja St. Angelo wahel ajutatawa wäljaku, ühe kõige huwitawama ehitusliku probleemi suhtes. Kesaegsed kitsad uulitsad Tiberi ja Watikani wahel laskis Mussolini teatawasti juba mööduunud aastal laotada. Nüüd kaalutakse küsimust, kas saadakse tõelist Peetri kiriku wäljakut eeswäljakust omamoodi wõiduwärawaga eraldada. Idee selleks saadi Berninilt, Peetri kiriku ees oleva sammastiku poolsõõri ehitajalt, kes joonestas wisked, mis niisuguse waheleastumise ette näewad. Proowiks ehitati kaks näidet, mis paljastati 21. aprillil, Rooma linna sünnipäewal. Wasemal pool kaarhalli, paremal pool sammashalli, et näha oleks, milline kuju on õigem. Kuna nimelt kirikufront ei asetse mitte just täiesti siia siirduwate uulitsate teljel, siis on katkestuse mõte fassaadi alumist osa warjata, kuni otse tema ees seistakse.

Nüüd aga lahkugem riigimeestest ja arhitektidest ja siirdugem üles Gianicolole, kus samuti on näha midagi wana-uut. Otse Pankratiuse wärawa taga on willa Doria Pamphili awar park, mida harilik surelik warem wõis waadata ainult tema omaniku loaga. Samuti nagu perekonnapalee Corso Umberto ääres on nüüd ka see willa läinud linna omanduseks. Wanade uhkete patriitsiide omandite wõõrandamine teeb Roomas suuri edusamme. Paleedesse on pesitsenud ministeeriumid, saatkonnad ja pangad, pargid linnawärawate ees korraldatakse ümber awalikkudeks parkideks. Willa Borghesega tehti 38 aasta eest algust, Villa Doria Pamphilia kahtlemata ei jää wiimaseks.

Kui meie pikk matk lugejat liiga ei wäsita, siis mingem korraks Kuninglikku Ooperisse ja kuulakem ooperit „Caracciolo“. Libretto selleks ooperiks on kirjutanud Arturo Rossato ja ta käsitleb 5 waatuses ja 6 pildis Napoleoni aegse merewäeohwitseri elu ja surma, kes oma waimustust rahwusliku wabaduse wastu peab kahetsema tapalawal. See ei ole wana stiili muusikaline draama ega ooper, waid õigemini nende mõlemate segu, nagu säärast tunneme ooperifilmist. Helilooja, kel mõne aasta eest Milano Scalas oma ilusa balleti „Vecchia Milano'ga“ oli õnne, on seekord saanud kaunis terawa arwustuse osaliseks. Ildebrando Pizetti, kes ka ise ooperikomponist, kirjutab „Tribunas“ lihtsalt ja lühidalt: „On üleliigne kõnelda „Caracciolo“ ainestikust. See käib mittekunagisaawutatud, kuid alati tunnustatud eeskujude järgi, kõige pealt kui on tegemist Puccini meloodiliise keelega.“ Ooperil saab waewalt olema piisiwat iga.

Mäss maharadzha wastu

ETA. Londonist, 26. aprillil. (DNB.) Indiast teatatakse, et Sikari radzha on tõstnud mässu Jaipuri maharadzha wastu. Ta on kindlustanud end oma poolehoidjatega Sil-Bari kindluses, kus neid on praegu piiramas umbes 300 politseinikku. Briti politsei peainspektor Jaipuris on sõitnud Sikari, et juhatada operatsioone mässulise radzha wastu.

Seisak Prantsuse-Itaalia läbirääkimistes

ETA. Pariisist, 26. aprillil. (DNB.) „Paris-Soir“ teatab, et Prantsuse chargé d'affaires Roomas Blondel on kutsutud Pariisi, kuhu ta saabub teisipäeval enne lõunat. Pariisis Blondelil on läbirääkimisi wälisminister Bonnet'ga.

Edasi kirjutab leht, et Prantsusmaa pooldawat pidada läbirääkimisi kahes osas, s. t. Prantsusmaa olewat nõus sõlmima enne põhimõttelist kokkulepet ja siis kokkulepet üksikute küsimuste kohta. Seewastu Itaalia walitsus olewat ainult nõus awaldama wastastikku deklaratsiooni hea tahte kohta, kirjutab leht.

Blondel'i sõidu eesmärgiks on saada otseseid juhatusi wälisministrilt enne wiimase sõitu Londoni. Prantsuse ministrite külaskäigu ajal Londonis tulewat arutusele ka Prantsuse-Itaalia suhted. Kuna Itaalia wälisminister krahw Ciano on sõitnud Tiranasse, et osa wõtta Albaania kuninga pulmadest, siis katkesid ajutiselt Prantsuse-Itaalia läbirääkimised. Seepärast on ka Blondel'il wõimalik saabuda Pariisi. Prantsuse-Itaalia läbirääkimised algawad uuesti 29. aprillil.

Kristalli, kelli, ehteid ja lauahõbedat ostate kõige odavamini ikka

V. Tiido kullasepa ärist

Tartu, Aleksandri 6

Suures valikus hästikõlwaid kelli.

Jirlased ootawad rohkem

Londonist, 26. aprillil. (Reuter.) Ingliise-Iiri kokkuleppe allakirjutamine wõeti Briti ringkondades soodsalt wastu. Samal ajal walitseb Iiri delegatsioonide ringkondades äärmiselt mõõdukas rahuldustunne, mis on tingitud pettumusest sellepärast, et Jirimaa, wähemalt esialgu, jääb jagatuks. Siiski arwatakse Iiri ringkondades, et käesolew kokkulepe on suureks etapiks laiaulatuslikuma kokkuleppe poole tulewikus.

Austria shilling kaob

Berliinist, 26. aprillil. — Riigi Teataja on awaldatud seadus, mille järgi Saksa rahandusseadus pannakse maksma ka Austrias. Seega lõpeb Austria riigipanga emissioonidõigus. Pank ise tuleb likwideerimisele. Ainsaks seaduslikuks maksuwahendiksu Austrias on nüüdsest peale Saksa riigipanga tähed. Austria pangatähti wõetakse awalikes kassades poolt wastu kuni 15. maini. Austria riigipanga aktsionääridele antakse aktsiate wastu 4½-protsendilisi riigi wõlatähti, mis lunastatakse 20 aasta jooksul kursiga 125 marka 100 Austria krooni eest.

Kuidas wallutati Barcelona jõujaamad

„Neue Zürcher Zeitungi“ kirjasaatja jutustab

„Neue Zürcher Zeitung'i“ kaastööline Hispaanias kirjutab Kataloonia jõujaamade wallutamisest walitsuswastaste poolt:

„Kindral Yagüe ja Valida kiiret edasitungi raskesti kulgetawas Ebro orus takistasid ajutiselt suurtükimeeskondad. tugewasti warustatud Barcelona wäeosad. Selle tõttu on, esmakordselt alates rahwusliikude wäeosade pealetungist, Püreneede piiri ja Lérida wahel esiplaanile pääsenud tähtsad operatsioonid. Navarra provintsi wabatahtlikkudega ründas kindral Solchago Barcelona wägede paremat tiiba Jaca ja Püreneede piiri wahel psühhoogiliselt õigel silmapilgul, mil wastaste sõdurid Yagüe läbimurdest Ebro orus pidid juba teadlikud olema, ja tungis kogu rindest läbi. Solchago manööwer oli küll Hispaania rahwusliikude wäeosade esimene suurrünnak laialisel rindel. Navarra kindral, kes oma pealetungiga tegi algust palju hiljem kui Yagüe, ei tohtinud oma pahemat tiiba wõrreldes operatsioonidega, mis olid juba kandunud üle Alcaniz-Caspe, liiga järele longata lasta, et ära hoida ebameeldiwaid üllatusi. Oma ülesande täitis ta hiilgawalt ja tungis Püreneede mägismaal edasi tempoga, mis osalt on seletataw ainult Barcelona wäeosade juhatuse uskumatu segaduse ja nõutusega. Kõik Prantsusmaale põgenenud miilitsa surus tema üle piiri.

Ta esimene suur, osaline edu, mida on wõimata hinnata küllaldaselt kõrgelt, on Trempi ja weewarustusjaamade wallutamine linnas ja ümbruskonna kõrgustikkudel Päärast seda kui ka Solchago ühel ööl oli wallutanud domineeriwad kõrgustikud, okupeeris ta järgmisel päewal wõrdlemisi wäikese wäeosaga mitmesugused jaamad, jättes Trempi enda esialgu puutumata. Kõik linna paistammid olid juba punaste poolt puuritud ja seega purustamiseks ette walmistatud. On wõimatu kujutleda, mis oleks juhtunud, kui oleks teostatud see kawatsus, mille läbi oleks walla pääsenud terwelt 750 milj. kuupmeetrit wett. Selle suure looduskatastroofiga wõrdse õnnetuse kordasaatmise ees näiwad olewat tagasi kõhkunud olewat isegi Barcelona wäeosad, wõib olla seepärast, et nad seega olekid üle ujutamid ka weel siis nende walduses olewad Banja Blanca maa-alad.

Paisjärwedest, mis ammutawad oma wee Rio Noguera Pallaresast, on suurim Trempi oma 320 milj. kuupm.Temale järgnewad Camaresa 280 milj. kuupm. ja Gabeta ja Terradetsi oma kumbki 50 milj. kuupm.-ga. Kõik elektirijaamad ja teised tehnilised seadelised, mis katawad seitse kümnendikku kogu Kataloonia jõutarwitusest, on jäänud puutumata, wälja arwatud mõni wähene erand. Rahwusliikude wäeosade poolt nende jaamade wallutamise tagajärjed on walitsuswägedele katastroofilise tähtsusega. Barcelona, mis wajaks päewas 600.000 kilowatti elektrit, peab nüüd rahuldama ainult 70.000. Kõige pealt halwab see asjaolu Kataloonia sõjatööstust.

Päärast Trempi wallutamist tungis Solchago wiibimata edasi lõrna poole. 8. apr. saabus ta Moscardo juhtimisel olewate Aragoonia wäeosadega — päärast Barcelona wäeosade tugewa wastupanu murdmist kanalitega läbistatud maa-ala Leridast edela pool — Rio Serge läänekaldale ja pööras sealt rinde otse põhja, et ühineda lõuna poole liikuwate nende wäeosadega mida juhatas Solchago ise. Ei Moscardo ega Yagüe ei juutnud takistada, et punased jõe idakaldal asuwad ikka weel Léridast püssilaskugusel. Kuna aga see ei tähenda miingit märgatawat häiret, tohiks praegu organisaatorlikel põhjustel Kataloonia rindel alustatud puhkuspaus waewalt katkeda.“

Ühe „Heraldo de Aragon'i“ statistika järgi on walitsuswastased suure pealetungi aegu Wahomere rindel 8. märtsist kuni 6. apr. wallutanud kokku 289 küla 343.212 elanikuga. Enamik neist küladest jäi puutumata.

Kodumaa tundmaõppimise matkad suure tähtsusega

Haridusministeeriumi poolt on saadetud koolidele ringkiri õpilaste ekskursioonide ja kodumaa tundmaõppimise asjus. Kewade saabumisel läheneb koolinoorsoole, kes ei ole seotud suwise koolitööga, matkamise aeg. Kodumaa tundmaõppimiseks omawad matkad, täienduseks koolisõpitud teadmistele, suuri tähtsust.

Selleks tingituna tuleb neid pidada soowitawaks õpilastele, kellel matkamiseks on wõimalusi. Matkamisi wõib teostada jalgsi, jalgrattal, raudteel, autobusel wõi muil sõidukeil. Suuremat tähelepanu wäärib neist jalgsi kui ka jalgrattal matkamine. Selle kohta, kuidas ning millisugusel wiisil õpilased wõiksid teostada matkamisi, wõiwad kooliõpilased saada wajalikke seletusi kooliõpetajatelt kewadise õppetöö lõpul.

Nõu ja juhiste, matkamiskawade ja kalkulatsioonide saamise, öömimis- ja peatuskohtade ning ekskursioonide korraldamise ja muude matkaküsimuste asjus wõib tarwiduse korral pöörduda Eesti Turistide Ühingu Koolimatkabüroo poole. Samas ringkirjas on aga tähendatud, et mis puutub ekskursioonidesse wälismaile, siis wõiwad need toimuda haridusministeeriumi loal õpilastel, kes on teostanud matku kodumaal. Wälismaise ekskursioni awaldise loa saamiseks tuleb teua andmeid selle kohta, kuiwõrd wälismaa ekskursioonile minna soowijad õpilased on tutwunud kodumaaga.

Asi on wäga tõsine

Briti walitsuse märgukiri Nõukogudele

Moskwast, 26. aprillil. (Reuter). — Ühenduses Briti kodaniku Rose Coheni wangishoidmisega (nimetatud isik wangistati juba möödunud aasta augustis), awaldas Briti saadik Nõukogude wälisasjade rahwakomissarile Litwinowile protesti selle wastu, et Nõukogude walitsus ei austa 14. juulil 1937 sõlmitud kokkulepet, mille järgi Nõukogude walitsus on kohustatud Briti saatkonnale teatama kõigist Briti kodanikkude wangistamistest Wenemaal.

Saadik seletas Litwinowile, et Briti walitsus waatab wäga tõsiselt sellele asjale, ja et Briti walitsuse arwates selline rahwuswaheline wiisakuse põhimõtete ignoreerimine wõib wäga tõsiselt kahjustada suhteid Inglismaa ja Nõukogude Liidu wahel.

Wõrtsjärwel konfiskeeriti 61 mõrda ja 1 kale

Uue kalapüügimääruse kohaselt on Wõrtsjärwel püügiriistade suurus ja püügiajad kindlaks määratud. Hoolimata sellest alustati laiaulatuslikku keelatud püüki, mille likwideerimisele ajus põllutööministeerium, kust saabus kohale kalakauba ja -püügi kontrolör Rob. Woore. Wiimane korraldas koos Rannu, Rõngu ja Tartwastu konstaablitega mootorpaadil haaranguid läinud nädala lõpul. Mitme päewa jooksul kontrolliti Wõrtsjärwel kalastajaid ja nende

Aino uudis taimevõi

püügiriistu. Kontrollimisel konfiskeeriti 61 mõrda ja 1 kale, mis oksjoni teel ära müüakse. Et 24. aprillist alates Wõrtsjärwel kalastamine weelgi enam piiratud ja keelust üleastumisi tuleb ette, siis tahetakse ka edaspidi korraldada haaranguid.

Uuendage aegsasti «Postimehe» tellimine 1. maist

Kajsa Lejondahl

E. Nordströmi romaan

20

Wirmalised wehkiisid sel ööl eriti tugewasti. „Palwetawate käte“ kohal rippus suur täht, mille pikad kiired näisid peagu kobawat mäge. Ja ümberringi awaras taewakuplis oli laiali pillutud suuri tähekogusid nagu toetaksid nad igast küljest wäikest maakera. Kajsa tundis neid hästi ja armastas neist igaühte. Kui ta pilgu pikkamisi mee peale tagasi langetas, olid ta silmad kõigist neist taewakehadest nii pimestatud, et ta ei teadnud, kas ta eksis wõi kas oli tõepoolest kangel härrastemaja taga olew tall seestpoolt walgustatud. Kui kõik loomad olid olnud terwed, kui ta neile õhtul leiba wiis. Wahest peegeldus ainult kuu wastpuhastatud aknaruutudes?

Kui selgesti see mäletus nüüd uuesti elunes.

Lumi widistas nagu linnud ta jalgade all, kui ta sellest üles astus. Wiljapuude ees, kus suwel haljendasid ja kirendasid põõsaste ja lillede müürid, olid nüüd paksud lumemüürid.

Laudal oli wõti ees. Kajsa awas ja sulges siis ukse hääletult enda järel.

Paks, niiske ja soe õhk löi talle wastu ja lämmastiku lehk pani ta peagu hingest kinni. Pikkases pimeduses langes pika ruumi teisest otsast kitsas walgusriba läbi ukse lauta. Hobusetallis pidi põlema wäike öölamp.

Kajsa hiilis läbi laia teekäigu, mille kahel pool olid nelja kaupa loomad, kes osalt magades, walju hingasid.

Nüüd tungis talle wastu mingi hääl, pidulikult ja summutatult. Kajsa jäi seisma ja kuulas.

„Ja saab olema kuningas Jakobi maja üle igawesti, ja ta kuningriigil ei saa olema lõppu . . .“ kõneles hääl.

Kajsa piilus läbi uksepilu sisse. Karl Petter oli see. Ta istus kõrgel rohelisel hekslikastil ja luges jõuluewangeeliumi magawaile loomadele. Kui Kajsa ukse awas, tõstis wanake pead ja waatas talle tõsiselt otsa.

Kajsa upitas end üles hekslikastile ja istus ta kõrwale.

„Edasi, Karl Petter!“ palus ta ja silus tema warrukat.

Hetke jooksul mõtles ta järele, siis jätkas ta rahulikult lugemist. Kajsa nõjatas pea tema õlale ja kuulas pealt. —

Lejondahl oli jällegi kadunud. Wäljas akende ees oli siigiseudu, polnud näha midagi muud kui wäike, rohekaspunane sammaldunud telliskiwikatus, ja kui Kajsa taja tihutawa wihmaga tõi piima, leiwa ja puuwilja, näis talle, nagu oleks ta elu hinge kaotanud.

Kuuendal päewal saabus meeleheitlik kiri Bo'lt. Provence olewat wäga ilus. Nad kümblewat meres, kui töö seda laskwat, kuid ilma Kajsata tal polewat sellest mingit rõõmu. Ja kahjuks polewat wõimalik äri niipea lõpule wiia, nad pidawat weel nädalaks sinna jääma, Kajsa olgu lahke ja otsigu härra Rouvenac üles kui ta raha wajawat.

Kajsa läks kapi juurde, kuhu ta Bo pruuni hommikukuue oli nähtawale üles riputanud. Ta nõjatus pea koreda riide wastu. See oli juba küünarnukkidel ja taskute ääres kaunis kulunud, kuid selle eest armastas Kajsa teda seda rohkem.

Mahajäänud rahast piisas kauemaks kui nädalaks, ja peale selle oli ta nahkmapis mõni Rootsi kroon. Need laskis ta wahetada, et akendele ja kapile eesriiet muretseda. Ta leidis linnast odawat kollakaspunast sitsi ja ostis kogu ülejäänud tüki, olles wainustatud selle imeilusast wärwusest. Kui ta siis käsitsi woodiwaipu ja eesriiet õmbles, oli tal tunne, nagu wiibiks Walborg ta juures, ta püüdis talle oma põgenemist selgeks teha.

Walborg aga ainult raputas pead, oli rohkem huwitatud eesriideist, mille wärwusega ta polnud igatahes põrmugi rahul, ei leppinud aga üldse millegi munga.

Kui järgmisel päewal widewikus Kajsat tahtsid uuesti wallutada nukrad mõtted, kuulis ta nurgas piiksumist. Kajsa jooksis sinna ja hetke pärast hoidis ta peos kääbushiirekest. Loomake wärises, ta siida pehmis ägedasti. Kajsa silus ta selga, mis näis hiirekest rahustawat, ja andis talle leiba.

„Nüüd wähemasti ma pole enam üksi,“ mõtles ta. Kuid pärast majas toimetatud rikkalikku föömingut ja põhjalikku juurdlust tippis hiireke jällegi üle wana telliskiwikatuse edasi.

Selle eest leidis Kajsa järgmisel päewal koju tulles ühe helehalli, poolnälginud kassi oma woodist kokkukerinult.

Kajsa wajus imestusest toolile ja naeris walju.

„Tulid sa aknast sisse?“ küsis ta.

Kajs tõstis pikkamisi pead, pilutas silmad ja haigutas.

Kuid wana Lejondahlide põlgus kassides wastu elas ka Kajsas.

„Ära katsugi mulle meeldida,“ ütles ta. „See on asjata, teie olete mulle liiga julmad ja ka liiga lipitsewad. Kui ma siid otsekohe minema ei aja, siis see on ainult Rootsi wiisakus, kas mõistad? Jah, ära waata mulle nii arusaamatult otsa. Rootsi wiisakus on nimelt see, kui enesele ei lubata kedagi põlata ja ise ennast püütakse nii kaua mõjutada, kuni seda põlatawat siiski weidi sallitakse. Ja kui talle siis — nagu näiteks mina praegu — klaasike piima antakse, siis tehakse seda üsna siiralt. Noh, näe nüüd, piima me joome mõlemad meelsasti, järelikult on meil siiski midagi ühist.“

Kass tuli nüüd iga päew üle katuste tagasi.

Kajsa andis wälja peagu kogu oma wiimase raha, siis läks ta ühel hommikul panka.

„Kuidas, härra Rouvenac reisis ära? Kas te tõesti ei eksi? Ja raamatupidajat ei tule kogu päewa jooksul?“

Mõne minuti pärast seisis Kajsa jällegi wäljas täwal. Midagi niisugust pidi ka weel juhtuma! Ja kogu linnas ta ei tundnud ühtegi inimest!

Tusaselt astus ta tänawat mööda edasi. Kui ta oleks aimanud, oleks ta härra Rouvenaci warem üles otsinud, wõi jälle ta poleks akendele eesriiet ostnud.

Inimesed sukeldusid udumerest ja kadusid taas. Seine woolas laiana ja hallroheliisena wägewate sildade all, ja weopaatide punased sildid kirendasid silma torkawalt.

Tuileries oli roht kastest märg. Ohus näisid liikuwat mingid peenete jäsemetega olendid; kui ta aga läbi udu edasi läts, seisid kõik kujud korralikult oma alustel. Siin oli Kajsa esimesel pühapäewal Boga kõndinud, kuid tookord oli kõik teisiti.

Kusagil suures majas awati wahetpidamata ust, ja sinna kadus palju inimesi. Kas polnud see Louvre'i muuseum? Kajsa järgnes teistele.

Oh hädа, sissesõitnud maksab pisut. Pettunult astus kassa juurest eemale.

„Jah, siis mitte?“

Korraga wõttis ta siiski wiimase frangi wälja ja tasus sissesõidu raha.

„Kui ma hiljem nälgima peaksin, siis wähemalt olen Louvre'is käinud.“

Kiwiesikuist astus ta alla, kõndis nõutult ja pidulikult ilma juhita ajast halliks läinud marmorkujude wahel ja jõudis wiimaks üles pildigaleriidesse.

Kuid siin polnud mitte ainult pilte. Need olid suured hinged, mis awanesid inimesele nagu templid, kuhu wõis sisse minna, et osa wõtta nende rikkusest.

Kui ta wiimaks widewikus läbi linna koju matkas, tundus talle, nagu walgustaks Louvre kogu udust Pariisi, jah, kogu maakera. Elu oli palju rikkam ja siigagawam, kui Kajsa oli seda aimanud. Ka nende hingede kannatused, milliseist hiljem said pildid, oli palju siigawamad ja tugewamad kui seda teati, kuid mingi taewane walgus oli neist läbi kiirganud.

Kajsa küsis endalt: „Kas ei peaks ka mina oma wäikese hinge kannatusteks ja taewaseks walguseks wastuwõtuwalmina hoidma? Kas wõib siis ka seda saawutada ja suureks saada?“

„Faites attention, mademoiselle!“

„Ah, andestage!“

Ta oli ju mõtteisse süwenenult kejet tänawat teisma jäänud. Ja kui kohutawalt näljane ta oli!

Järgmisel hommikul seletas pangas raamatupidaja külmalt:

„Monsieur Rouvenac pole ikka weel tulnud.“

„Aga millal ta tuleb?“ küsis Kajsa.

Mees, kes omal ajal oli asjata oodanud kohta, millele siis sai Bo, kehitas õlgu:

„Seda ei tea keegi! Monsieur Fjell pani meid suurde raskusse, ja et seda heaks teha, pidi monsieur Rouvenac ise Le Lavandousse sõitma.“

Ta pöördus ühe pika inglase poole, kes talle wekseli wastu sirutas.

Hirmunult ja täiesti nõutult lahkus Kajsa pangast. Mida wõis waene Bo teinud olla? Ja mida tehakse talle selle eest? Nüüd ei saanud Kajsa teda aidata, tal polnud isegi marki kirja kirjutamiseks. Ja siiski poleks tal lähemail päewil sanuti. Pidi ta minema Rootsi konsuli juurde? Ei, konsul ju oli isa sõber, seda järelikult ei wõinud teha.

Oli tulnud ootamatu külm, Kajsa lõdises kodus oma tubades, ja midagi sooja selga panna tal weel ei olnud. Ta jalutas Luxembourgi aias, kus hoidjatega lapsed wedasid suuri purjekaid ümmargust basseini mööda edasi-tagasi. Mõne päewa pärast oleks Bo tagasi. Mida aga wõis ta teha, et mitte seniks nälga surra? Att oleks siin kindlasti nõu leidnud, tema, Kajsa, aga mitte.

(Järgneb)

Poola ülistussõnad K. Pätsile

Kogu poola ajakirjandus awaldanud pikki kirjutusi

Warssawist, 26. aprillil. (Pat.) — Poola ajalehed on pühapäewal ja esmaspäewal awaldanud hulga pilte Eesti wabariigi presidendist K. Pätsist tema walimise puhul Eesti kõrgemaks wõimuks. Ühtlasi lehed on awaldanud pikki artikleid walimise ja meeleawalduste kohta, mis leidsid Eestis aset president K. Pätsi auks.

Teatades sellest walimisest, Poola ajakirjandus pühendab pikki eluloolisi kirjutusi suurele Eesti riigimehele, meenutades neid erakorralisi teeneid, mida K. Päts on osutanud oma isamaale ja eesti rahwale. Poola ajakirjandus konstateerib, et Konstantin Päts on juba oma noorest põlwest saadik wõidelnud eesti rahwa waba arenemise eest. Tuletatakse meelde, et K. Pätsi kihutustöö tõttu eestlased said 1904. aastal oma kätte Tallinna linnawalitsuse, kus seni walitsesid sakslased. Wenelastelt K. Päts nõudis autonoomiat oma rahwale ja seepärast teda kiusati taga Wene wõimude poolt. 1917. a. K. Päts kutsus kokku Eesti rahwuskogu ja aitas luua Eesti sõjawäge. K. Pätsi eestwõttel Eesti kuulutati iseseiswaks riigiks. Iseseiswuse ajal K. Päts on oma maad juhtinud kõige raskematel aegadel.

President K. Päts, ütleb poola ajakirjandus, oli nende tööde hingeks, mis wõeti ette Eesti iseseiswuse teostamiseks ja kindlustamiseks. Pätsi isikus kogu Eesti austab oma riigi loojat. Eesti põhiseaduse reform on peaaegu täielikult K. Pätsi töö.

Ka Läti lehtedes elaw tähelepanu

Täna saabunud läti ajalehtedest (pühapäewiti Lätis lehed ei ilmu) leiame samuti pikki kirjutusi K. Pätsi eluloost, tema riiklikust tööst ja saawutusist. „Jaunakas Zinas“ toob oma Tallinna kirjasaatja J. Weelmaa sulest üle ühe lehekülje pika kirjutise K. Pätsi isikust, kuna poolametlik „Brihwa Zeme“ toob O. Lumi sulest kirjutise pealkirja all „Mees, kelle tööd juhib murdmatu tahe ja palaw usk“. Presidendi walimise sõnumite juurde on paigutatud K. Pätsi pilte. Kirjutised on toodud juhtkirjade kohal ja ametlikus lehes on kogu esimene külg pühendatud K. Pätsile.

Põllutööministeeriumi ametkonna õnnesoow Wabariigi Presidendile

Eile ennelõunal ilmusid põllutööministri kabinetti ministriabi ühes kõikide osakondade direktoritega. Ministriabi Almann pöördus minister Tupitsa poole kõnega, milles kõigi põllutööministeeriumi ametnikkude nimel awaldas erilist headmeelt ja sügawat lugupidamist senise riigihoidja K. Pätsi walimise puhul Wabariigi Presidendiks. Ühtlasi paluti põllutööministrit presidendile edasi anda, et põllutööministeeriumi ametkond püüab oma teenistuskohuseid hoolikalt täita, aidates kaasa riigijuhile tema wastutusrikaste ülesannete täitmisel. Põllutööminister awaldas ametkonnale sel puhul tänu ja lubas õnnesoowid edasi anda Presidendile.

Iga Eesti poiss ja tüdruk loeb „LASTELEHTE“

Uliõpilaskonventide auavaldused Vabariigi Presidendile

Konwendid korraldasid Tartus tõrwikrongkäigu ja delegatsioon sõitis Tallinna presidenti tervitama

Üliõpilasi tõrwikutega eile õhtul president K. Pätsi auks korraldatud rongkäigus.

Eile kell 9 õhtul kogunesid Tartu üliõpilaskonwentide liikmed Aia tänawale ülikooli hoone ette, et ühise tõrwikrongkäiguga läbi linna austust awaldada meie esimesele Wabariigi Presidendile K. Pätsile.

Kogunemise algul oli waikne ja hämar ilm, mis aga wõttis warsti halbaennustawa ilme, kuna hakkas tibama kerget wihma. Meeleolukas rongkäik loitwate tõrwikute saatel hakkas liikuma Aia tän. mööda linna poole, läbides Wõidu tänawa, ja peatus hetkeks raekoja ees. Kirewate teklite ja loitwate tulede meri andis mõjuwa pildi, mida jälgis kõigil tänawatel rohkearwuline pealtwaatajaskond. Osa pealtwaatajaid peletas eemale tõusew tugew wihmahoog, mis isegi ähwardas kustutada tõrwikuid, kuid tudengite meeleolu see siiski ei langetanud, waid läbi wihma sammuti kindlalt edasi.

Raekoja ees peatudes lauldi tugewas wihmasajus „Vivat res publica“ ja hüüti Wabariigi Presidendile K. Pätsile wägew 3-kordne „elagu“. Nüüd siirdus rongkäik ülikooli ette, kus koonduti peahoone esisele platsile. Peatuse järel kõlas 3-kordne elagu ülikoolile ja läbi piserduwa wihma kostis waimustaw laul tervituseks ülikoolile, kus traditsioonilisselt lauldi „Vivat academia“. Pärast laulu lõppemist mindi laiali ja seega oli ka lõppenud meeleolukas rongkäik.

*

Öise rongiga sõitis eile Tartust Tallinna üliõpilasseltside delegatsioon. Delegatsiooni kuulus 4 esindajat ja nimelt „Eesti Üliõpilaste Seltsist“ — A. Raska, „Eesti Naisüliõpilaste Seltsist“ — W. Raidal, „Ü. S. Liiwikast“ — J. Rebane ja „EÜS Põhjalast“ — R. Awasalu. Nendele lisandub esindajaid ka Tallinnast.

Delegatsioon wiib täna tervitusi Wabariigi Presidendile K. Pätsile kõigi üliõpilasseltside nimel ja soowib õnne meie esimesele presidendile, näidates ühtlasi lugupidamist ja austust Wabariigi esimesele kodanikule.

Wiie-aastane laps süütas taluhooned

Wäike süütaja põgenes kodunt

Esmaspäewa pärastlõunal süttisid Walgamaal Tõlliste wallas Oskar Ooli päralt olewa Kungla talu hooned. Maha põlesid ühise katuse all olewad laut, heinaküün ja saun. Tulest jäi puutumata elumaja. Sisse põlesid loomasööt täielikult, muuseas ka 100 puuda heinu, peale selle hobuseriistad, reed, wanker jne., samuti ka muu toidukraam. Loomad suudeti päästa. Seemnewiljast, mis oli saunaga ühise katuse all olewas aidas, suudeti päästa ainult paar puuda rukist. Pärast jaadi tuhast kätte 2—3 puuda osa rukkijahu.

Õnnetuse ajal olid kodus perenaine, ema ja 3 alaealist last, kuna peremees on Walgas piiriwalwe teenistuses. Tuletõrje kustutustööd takistas wee puudus ja hilinemine õnnetuskohale. Kuiwa ilma ja tuule tõttu põlesid hooned küünaldena. Kahjusumma tõuseb 2500—3000 kroonile, hooned olid kindlustatud 2000 kr. eest. Tuli sai alguse omaniku 5-aastase lapse käest, kes oli läinud wanemate märkamata tikkudega mängima. Pärast põgenes poiss kodunt, öeldes, et tema läheb nüüd uut korterit otsima.

Singi rasw süütas sauna

Öö wastu laupäewa süttis Jõgewa wallas Liiwoja külas M. Mölderile kuuluw wihusaun ja põles maha. Tules häwines ka Mölderi suitsema pandud sinkisid 100 kr. wäärtuses. Omaniku arwates on tuli alguse saanud raswast, mis tilkus sinkidest lahtisele kummale kerisele ja seal põlema süttis, sest weel hilja õhtul oli saun soojaks õetud ja uks suletud. Kahjutuld märkasid naabrid, kes õnnetuskohale jõudes äratasid magawa peremehe. Kuna tuli oli juba liialt wõimas, siis ei katsutudki enam sauna päästa, waid aluti kohe kõrwalhoonete kaitsmisele. Omaniku kahju on umbes 400 kr.

Järjekordne süütamiskatse Türil

Türil asetsewa mehaanilise puutööstuse ja maja omanik Johannes Steinberg teatas politseile, et tema maja juures asetsewas puukuuris on toime pandud süütamiskatse. Ta on leidnud kuurist kustunud tulepeja, mis näitab, et kuuris on tehtud tuld. Awaldaja arwates on siin tegemist kuritahtliku süütamisega. Süütematerjalina on kasutatud laaste ja muud puuriju. Süütamiskatsest teatati kriminaalpolitseile, kes alustas sündmuse kohta juurdlust.

Esmaspäewal wahistati kahtlusealusena Wäätsa wallas elutsew Eduard Schutting, keda tuntakse ebanormaalse isikuna. Ta on Türil peatanud warem palju kordi, nii et ta on paljudele üsna tuttaw isik oma ebanormaalsusega.

Juurdlus kestab edasi ka eelmiste süütamiste ja põletamiste kohta. Seni pole selleski salapärasesse süütamisloosse weel suudetud selgust tuua, mispärast linnas ollakse endiselt ärewuses salapäraste süütamiste pärast.

Prof. H. Moora — uus filosoofia doktor

Kaitses täna oma doktori wäitekirja

Täna kell 12 lõnal algas ülikoolis järjekordne doktoripromotsiooni koosolek, mida korraldas ülikooli filosoofiateaduskond. Seekordse promotsiooni koosoleku kawas oli ülikooli eesti ja naabermaade muinasteaduse prof. k. t. H. Moora doktori wäitekirja kaitsmine teemal: „Die Eisenzeit in Lettland bis etwa 500 n. Chr. 2. Teil: Analyse“ dr. phil. kraadi saamiseks. Doktoripromotsioonil esines ametliku oponendina tema endine õpetaja, praegune Helsingi ülikooli ja endine Tartu ülikooli sama õppetooli professor A. M. Tallgren.

Juba enne promotsiooni koosoleku algust oli ülikooli aulasse kogunenud rohkel arwul ülikooli õppejõude, üliõpilasi ja teisi asjahuwilisi. Doktoripromotsiooni koosoleku awas filosoofiateaduskonna dekaan prof. J. Mark ja andis sõna promowendile. Toimetuse töö lõpul kestis promowendi ettekanne.

*

Prof. Harri Moora on sündinud 2. märtsil 1900. a. Kuremaa wallas Tartumaal mõldri pojana. Õppis Tartu reaalkoolis 1908—16, Tartu ülikooli arstiteaduskonnas 1917, filosoofiateaduskonnas 1918—1925, mil lõpetas selle mag. phil. kraadiga. Edasi õppinud prof. A. M. Tallgreni juures Helsingis ja töötanud paljudes Euroopa riikides ülikooli teadusliku stipendiaadina 1925—1928. Wõtnud osa Wabadussõjast ja töötanud Tartu ülikoolis arheloogia kabineti abijõuna 1921—23, samas konserwaatori k. t. 1923—24, õppeülesandetäitja muinasteaduse alal 1927—29, ja samal õppetooli professori k. t. alates 1929. a. kuni tänaseni.

Ta on olnud tegew rohketes seltskondlistes ja teaduslikkudes seltsides, olles E. Noorsoo Rahwusliku Liidu, „EÜS Weljesto“, Akad. Hõimuklubi, E. Kristliku Üliõpilasühingu j. t. ühingute asutajaid. Alates 1926. a. Õpetatud Eesti Seltsi liige ja 1936. a. alates selle esimees. On samuti Eesti Rahwa Muuseumi liige, Muinsusnõukogu liige ja on walitud järgmiste wälismaa teaduslikkude seltside kirjawahetajaks liikmeks: Altertumsgesellschaft „Prussia“ 1929, Suomen Muinaismuistoyhdistys 1930, Soome-Ugri seltsi 1936 ja The Prehistoric Society of Great Britain 1937. Waliti 1938 Eestima Kirjanduse Ühingu auliikmeks.

Prof. H. Moora on awaldanud rohkesti teaduslikke töid ja uurimusi muinasteaduslikel, ajaloolistel ja mitmetel teistel kultuurifüüsimuste teemadel. Peale selle awaldanud hulk artikleid Õpetatud Eesti Seltsi aastaraamatuis, ning kodu- ja wälismaa ajakirjades.

KAWE Kokteil ŠOKOLAAD

Amnestia Leedu wangidele Poolas

„Hufwudstadsbladet'i“ Warssawi kirjasaatja teatel amnesteeriti Poola presidendi Moscicki korraldusel kõik Leedu poliitilised wangid, kes istusid Wilno wanglates.

Nagu sama lehe teatel Kaunasest kuuldub, hinnatakse Leedus suuresti seda zhesti, mis soodustawat suurel määral Poola-Leedu lähenemist.

Luksemburgis Rahwuswahelise Waimse koostöö kongress

Luksemburgis korraldatakse 20. maist kuni 2. juunini Rahwuswahelise Waimse Koostöö Liidu kongress. Eesti akadeemiliste naiste esindajana wõtab sellest osa Tartu 1. gümn. ja keskkooli õpetaja prl. Helga Wooremaa, kes on tähendatud ajaks wabastatud õppetööst.

Segaw trükiwiga

on juhtunud meie eilses lehes 3. lk. toodud walimiskogu koosoleku kirjelduses. 5. weeru lõppojas koosoleku juhataja prof. J. Uluotsa lõppsõnas peab olema:

„Mina loodan, et meie oma ülesanded oleme õieti ja põhjendatud korras täitnud kasuks meie maale, meie rahwale, meie riigile ja tema edaspidisele saatusele.“

Põllutöömasinate kasutamisest

Ins. W. Lindström

Kewadise põllutööhooaja lähenemisel põllumees seadis töökorda oma wanad tööriistad ja masinad. Seal, kus wanad ei suuda enam täita oma ülesandeid, tuleb paratamatult muretseda uusi. Tööliste wähesus, palkade tõus ja uudismaade harimine sunnib samuti soetama uusi tööriistu ja masinaid. Samuti, kes tahab hoida kokku seemnewiljas ja saada suuremat saaki, peab peale korralikku maaharimist ja wäetamist hoolitsema hea, puhta seemne eest, seda puhtima ja külima ajakohase masinaga.

Eriti tõuseb põllumehe tööpinge koristamistööde hooajal, kus abitööjõudude saanine raskendatud ja tööaeg sõltuw ilmastikust. Koristamismasinatega jõutakse teha õigeaegselt kiired tööd ja peale seda muutub töö kergemaks pikkade suwe tööpäewade juures. Põllumees muutub masinajuhiks, tal pole waja enam nii pingutada oma lihaseid ja töötingimusis läheneb ta Lääne-Euroopa ametiwennale.

Kuigi masinad pakuwad põllumehele mitmeid hüwesid, ei saa seejuures unustada majanduslikku tasuwust. Iga liialdus maksab end kurjasti kätte ja sõõrast tuleb enne põhjalikult kaaluda ühe wõi teise masina ostmist.

Masinate majanduslik tasuwus oe seda suurem, mida pikemaks ajaks saab neid rakendada tööle, sest siis igale tööküsusele langew kindlate kulude osa (amortisatsioon, kapital, protsent, tulekindlustus, remont jne.) on wähesem. Põllutööliste hooaja kõrgete palkade juures on näit. niidumasina soetamine majanduslik. õigustatud, kui on niita 12—15 ha ümber. Kasutame aga niidumasinat, mis on warustatud wiljalõikeaparaadiga, ka wiljalõikamiseks, siis tasub see masin end juba, kui on niita 10—12 ha rohumaad. Et wäikestudes masinaid saaks rakendada majanduslikult kasulikult, oleks wäga otstarbekohane, kui põllupidajad wastastikku üksteist abistaksid masinatega, kusjuures igaühel oleks isemasin. Näiteks, ühel reaskülwaja, teisel niidumasin, kolmandal kartuliwõtmisemasin ja masinaomanikud käiksid wastastikku naabrite juures masinaga tööd tegemas. Niisugusel korral saaksime masinaile suuremat töökoormatust aastas ja see tõstaks masinate tasuwust.

Masinate kindlate aastakulude juures teewad suurema osa wälja kapitali protsent ja kustutus, kuna remondikulu, hea hooldamise ja heaperemehelikku käsitamise juures omab wähesema osatähtsuse. Seega on masina soetamishind mõõduandew pärastiste masina kasutuskulude kujundamisel.

Käesolewal aastal, kus põllumehe sissetulek jäänud endiseks, on temale wajalike põllutööriistade, -masinate hinnad keskmiselt 10—15 protsent. hinnas tõusnud, mis on tingitud põllutööriistade walmistamiseks wajalike metallide hindade ja tööliste palkade tõusust. Põllutöömasinate ja -riistade hindade langust on waewalt loota lähemail aastail, sest tööliste palkade langemist pole näha ette ja praeguses rahwuswahelises relwastushoos ei lange wist niipea ka metallide hinnad.

Meie põllutööriistade ja -masinate turgu warustawad kodumaa wabrikud ja wälismaa omad mitmest riigist. Masinate walik on kaunis suur ja hea. Kui wõrrelda tähtsamate põllutööriistade ja -masinate hindu, siis torkab silma, et masinate hindades on tunduwaid waheid. Näiteks, wene 8 reaga reaskülwaja on hinnalt 30 protsent. odawam samasuurtest teistest reaskülwajaist. Wene õiwanniga rohuniidumasin on kuni 25 protsent. odawam teistest samalaadilisist rohuniitjaist ja wiljalõikajad kuni 35 protsent. Samuti on wene 24-taldrikuga traktor-randaal hinnalt kuni 40% odawam. Wene põllutööriistu ja masinaid on wiimaseil aastail müüdud õige palju ja ei ole kuulda halba nende kohta, waid ümberpöördult, nõudmine wene masinate järele tõuseb ja möödunud aastal näiteks polnud wõimalik rahuldada kõiki reaskülwajate ostjaid.

Põllumajanduse mehhaniseerimine nõuab põllumehelt erakorralist pingutust ja wabade kapitalide puudumisel peab ta masinate ostmisel eriti kaaluma, et mitte asjatult teha suuremaid wäljaminekuid seal, kus samu tulemusi on wõimalik saawutada wähemate kulutustega, mis omakord soodustab masinate majanduslikku tasuwust.

Wiimaseid uudiseid

Kõnelusi Wabariigi Walitsuse moodustamisest

Wabariigi Walitsuse moodustamise asjus on kuuldawasti Wabariigi Presidendil K. Pätsil olnud kõnelus Riigiwolikogu esimehe J. Uluotsaga. Enne Wabariigi Walitsuse moodustamisele asumist kaalutakse sama küsimust ka Riigiwolikogu juhtiwate liikmete wahel. Sellega ei oleks uue walitsuse moodustamist lähemail päewil weel oodata.

Amnestiaseaduse erikomisjon tuli kokku

Täna kell 10 hommikul tuli Riigiwolikogu Amnestiaseaduse erikomisjonis läbiwaatamisele Amnestiaseadus. Toimetuse töö lõpul see koosolek weel jätkus. Kuna Riigiwolikogu komisjonide istungid on kinnised, siis koosoleku kohta antakse informatsiooni pärast koosoleku lõppu.

Presidendi töökabinett jääb Toompeale

Kuna wastawad ruumid Presidendi kantselei jaoks weel lõplikult walminud ei ole, jääb Wabariigi Presidendi töökabinett esialgu Toompea lossi samasse paika, kus asusid seni riigihoidja tööruumid.

32 inimest surma, 42 haawata

Bangalovest (Indias), 26. aprillil. (Reuter.) Vidurasvatamise külas Kolari maakonnas oli meeleawaldajate ja politsei wahel werine kokkupõrge, kus sai surma 32 ja haawata 42 inimest. Sinna oli kokku tulnud 10.000 inimest, et awaldada protesti kongressi erakonna lipu tarwitamise keelu kohta. Kui politsei nõudis meeleawaldajate laialiminekut, awaldasid wiimasele wastupanu. Politsei oli wiimaks sunnitud tulirelwa tarwitama.

Keres wiigistas seisu Stahlbergiga

Stokholmist, 26. apr. Neljas partii Kerese ja Stahlbergi wahel lõppes eestlase wõiduga pärast 66. käiku. Seis on nüüd 2:2.

Uus maawärisemine

ETA. Ankarast, 26. aprillil. (DNB.) Kirsheiri prowintsis on olnud uus maawärisemine. Esmaspäewa hommikul tunti korduwaid maa-aluseid tõukeid, mida saatsid tugewad maa-alused mürinad. Maawärisemine on tekitanud suurt kahju. Aga praegu puuduwad weel lähemad teated kahjude ja ohwrite kohta.

Wäli kaotas Koskelale

Üllatusi Euroopa maadlusesiwõistlustel

Täna hommikupoolikul lõppesid wõistlused juba kella ½1 paiku, kuna wõisteldi ainult kolmes kaalus — kärbes-, sulg- ja kergekaalus.

Sulgkaalu wiimasel matshil tuli suur üllatus. Nimelt mitmekordne Euroopameister sakslane Sperling langes norralase Solswiki alla. Aega oli kulunud 8 min. 28 sekundit. Norralane Solswik on ainult 20 aastat wana. Alul oli Sperling saawutanud ülekaalu, kuid wäga aktiiwsena esinew Solswik sai Sperlingi ilusasti wõttesse ja rõhus sillalt sisse. Kiiduawalduste torm tuublile norralasele oli kauakestew. Seega on norralane eneseie kindlustanud kolmanda koha ja Sperling langes wälja.

Kergekaalus rootslane Andersson wõitis lätlase E. Kalninshi häältega 3:0. Matsh oli tasawägine.

Päewa wiimase matshina toimus kahe wana riwaali kohtamine — matile asusid Wäli (Eesti) ja Koskela (Soome). Koskela sai teenitud töötõidu 3:0 kohtunike häältega. Algpüstimaadlus läks tasawägiselt. 7. minutil mõlemad said märkuse matilt wäljatrügimise pärast. Otsustawa paremuse sai Koskela parterrmaadluses, olles märgatawalt aktiiwsem. Ka lõpp-püstimaadluses oli Koskela wahest napilt parem ja wõitis lõpuks teenitult.

Hommikupoolsetel wõistlustel oli pealtwaatajaid jälle õige rohkesti.

Õhtul jätkuwad wõistlused 3. woorus neljas raskemas kaalus. Eestlastest wõistlewad — Puusepp taanlase Christensenigа, Frooman sakslase Schweikertiga, Karklin lätlase A. Kalninshi ja Kotkas lätlase Bietagsiga.

Homseid sünnipäewi

Aleksander Ploompuu, Tallinna linna 4. algkooli juhataja, koolikirjanik, sünd. 27. apr. 1875. a. Kiiu wallas Harjumaal.

Johannes Staak, Tähtwere riigimõisa aednik, Aednikkude Seltsi esimees, sünd. 27. apr. 1893. a. Pühitseb homme 45. a. sünnipäewa.

Aleksander Uibo, õpetaja ja seltsidetegelane, sünd. 27. apr. 1890. a. Uuemõisa wallas Saaremaal.

Samariitlus

Teisip., 26. skp. kell 20 koondise üldkoosolek. Osawõtt Tartu linna ükfustele kohustuslik.

Tööstusl. käitiste tööliste esmasabi kursustele registreerimine on kuni 27. skp. Samal päewal esimene loeng. Lektorid dr. med. H. Normann ja dr. J. Wooremaa. Koondise juht.

Kerge öökülma wõimalus

Kolmapäewal: kergest keskmiseni muutliku sihiga tuuli. Selge kuni poolpilwes. Enamuses kuiw. Madalamatel kohtadel kerge öökülm. Päewal sisemaal kuni 13 kraadi sooja.

Eestis oli eile päewal 3—14 kraadi, ööl 1—4 kraadi, täna hommikul 3—9 kraadi sooja ja sadas öösel paiguti hoowihma.

Eesti maadlejate wõidud jätkuwad

Eilne bilanss: 6 wõitu ja 1 kaotus. Karklin seljatas Silwestri, Kotkal seljawõit 37 sekundiga

Pinewaid matshe Euroopa maadlusesiwõistlustel

Euroopa maadlus-esiwõistlused Tallinnas jätkusid eile. Hommikupoolel wõisteldi umbes 5 tundi ja õhtul 3 tundi. Selle 8-tunnise tööpäewa jooksul sooritati üldse 25 matshi, neist enamik kujunes wäga pinewaks ja publikule rohket huwi pakkuwaks.

Eesti maadlejate edukus eilsel wõistluspäewal jätkus. Kõigist 7-mest matil käinud eestlastest ainsana kaotas Sikk, kõik teised olid eile wõidukad. Ka Sikk kaotas ainult kõige napimalt, kohtunike häältega 2:1. Kotkas saawutas wälkkiire seljawõidu oma soomlasest wastase üle. Karklin tuli toime wäga hinnatawa seljawõiduga itaallase Silwestri üle. Wäli raskes wõistluses sai kõige napima wõidu Taani juudi Kurlandi üle. Kaaremäe, Puusepp ja Froman saawutasid eile ülekaaluka töölwõidu oma wastaste üle. Senise kahe päewa kokkuwõttes Eesti maadlejad üksikult wõttes on saawutanud kogusummas kõige enam wõite, nimelt 12 wõitu ja ühe kaotuse. Soomlastel on samal ajal 11 wõitu ja 3 kaotust, Rootsil 10 wõitu ja 3 kaotust, Saksal 7 wõitu ja 6 kaotust.

Wõistlusi jälgis ka eile publik suure tähelepanuga ja ilmnes, et meie publik wäga teadlikult ja asjatundlikult oskab jälgida ja aru saada üksikute matshide käigust ning nende tähtsusest. Mida kuulsusrikkam maadleja tuli matile, seda elawama aplausiga teda wastu wõeti.

Esmaspäewal päewaste wõistluste ajas kohtasid kergekaalus eiimesten wanad riwaalid

Wäli (Eesti) ja juudi-maadleja Kurland (Taani).

Mehed maadlesid ettewaatlikult, kusjuures algpüstimaadluses Kurland oli waheit õige napilt parem. Parterrimaadlus läks tasawägiselt, kuid lõpp-püstimaadluses Wäli käis tugewasti peale ja saawutas wõiduks wajalise paremuse. Wäli wõitis 2:1. Wõidu wäljakuulutamisel sai meie maadlusweteraanile osaks juuri kiduawaldusi.

Türklane Yener awaldas rootslasele Anderssonile tugewat wastupanu ja Andersson pidi leppima töölwõiduga 3:0. Andersson, kes asendab Rootsi tuntud maadlejat Olofssoni, ei tundu olewat eriti wäljapaistew mees.

Tugewa matshi sooritajid samas kaalus norralane Eriksen ja lätlane E. Kalninsh. Lätlane eiines wõljapaistwalt jõulisemana ja 15. min. 26 sek. keitnud maadluse järel oli norralane selili.

Kostela seljatas Nettesheimi

Haruldaselt kaasakiskuwaks kujunes maadlus Euroopa meistri Lauri Koskela (Soome) ja Saksa juure lootuse Nettesheimi wahel. Nettesheim alustas julgelt, sai oma wastase paaril korral parterri ja oli 10 min. möödumisel saanud paremuse. Siis aga wõttis wõistlus dramaatilise pöörde. Liigjulgeks läinud sakslase sai Koskela parterrisse, „pookis" kõwasti ja keeras selili, aega oli kulunud 14.16. Üllatusliku seljawõidu saajale said ojaks tormilised kiidunawaldused, sakslasi majendas Nettesheimi potamatu seljakaotus silmnähtawalt.

Kaotuspunktidega langesid eile kergekaalus wälja: Kurland, Yener ja Eriksen.

Kergekeskkaalus rootslane Svedberg seljatas kiirelt lätlase Jesparsi — aeg 1.31, lätlane langes selle kaotuse järel wälja.

Norralane Larsen awaldas tugewat wastupanu kuulsusrikkale Schäferile (Saksa). Wõitis Schäfer 3:0.

Järgnewalt maadlesid kergekeskkaalus

Puusepp (Eesti) ja Arikan (Türgi).

Puusepp wiis türklase kohe parterri ja saawutas esimesel 10 min. selge ülekaalu, nii et wõis walida edasimaadlemise wiisi; Puusepp walis parterrimaadluse. Jätkus Puusepa paremus; 14. min. sai Arikan märkuse passiiwisuse pärast, 15. min. langes türklane uuesti parterri. Puusepp sai töölwõidu häältega 3:0.

Taanlane Christensen seljatas poolaka Szajewski ajaga 14.13. Szajewski langes seejärgi kaotuspunktidega wälja.

Päewaste wõistluste wiimasel matshil soomlane Mäki seljatas tshehhi Herda kiirelt, aega oli kulunud 2.10. Herda langes wälja.

Esmaspäewa õhtul

wõisteldi kolmes raskemas kaalus ja peeti nimelt teise wooru matshe.

Rahwast oli kogunenud esmaspäewa õhtustele wõistlustele täis joal. Maadles üldse 10 paari, reiste jeas ka Schweikert — Johansson.

Esimesena tulid matile Gallegati (Itaalia) ja Pikkusaari (Soome). Algpüstimaadluses Pikkusaari oli parem, wiies itaallase korraks parterri. Hiljem parterrimaadlus läks tasawägiseli ja lõppwõistimaadluses suutis Gallegati olla pealetungiwam. Alguses jaadud edu kindlustas siiski wõidu Pikkusaarile, mille sai kohtunike häältega 3:0.

Ivar Johansson wõitis Schweikerti

Järgnewalt toimus suurwõistlus kahe kuulsuse — Ivar Johanssoni ja Schweikerti — wahel. Rootsi maadluskuulsus Johansson sai otsustawa edu algpüstimaadluses, mil tal õnnestus 6. min. wiia Schweikert parterri. Hiljem sundparterris ei suutnud kumbki teha midagi erilist. 4 wiimast minutit „taks föwa kiwi" maadlesid eriti püüdlikult, kuid nagu kuulsuste maadlusmatshil tihti — nii ka nüüd ei tulnud midagi erilist. Johansson oli waheit weel napilt-napilt aktiiwsem ja otsustas lõplikult wõidu enda kasuks. Johansson wõitis 3:0 ja kindlustas sellega uuesti jälle Euroopa meistri tiitli endale, sest waewalt keegi teine neil wõistlustel talle weel kardetawaks saab.

Kolmanda paarina maadlesid keskkaalus taanlane Baerens ja poolakas Bajorek. Igawawõitu matshi wõitis Bajorek 2:1. See oli Poola maadlejate esimeseks wõiduks. Baerens langes kaotuspunktidega wälja.

Keskkaalu wiimase matshi sooritasid

W. Froman (Eesti) ja B. Bouazzat (Prantsuse),

mõlemad jõulised mehed. Algpüstimaadluses Froman osutus paremaks ja käis rohkem peale, prantslane sai 7. min. märkuse passiiwsuse pärast. Parterris esmalt peal olles Froman tegi prantslasele üsna föwa „sõitu", hiljem Bouazzat peal olles ei suutnud samaga wastata. Lõpp-püstimaadluses Froman üritas ka rohkem. Selge wõidu sai Froman 3:0. Palju kiduawaldusi.

Karklin seljatas Silwestri!

Neo asemele poolraskekaalu wõtnud Nikolai Karklin sooritas eile oma 1. matshi EM-l. Tema wastaseks oli nimekas itaallane Silwestri, kes päew warem oli wõitnud sakslase Seelenbinderi. Karklin sooritas oma „awamatshi" toreduslikult ja saawutas Silwestri üle seljawõidu. Juba algpüstimaadluses näitas meie Karklin end edukamana; wiis oma wastase 7. min. ka parterri. Parterrimaadlus läks wäheütlewalt, märkida on, et Karklin sundparterris all olles kaitses end eeskujulikult ja Silwestri ei saanud kuigagi kinni hakata. Lõpp-püstimaadluses Karklin hakkas eriti tugewalt peale käima, ja siis tuli rõõmustaw üllatus. Karklin sai ilusa wõtte sisse, Silwestri langes selja ja Karklini wõimas jõud rõhus sellja sisse — Silwestri oli Karklini all selili. Aega oli kulunud 18 min. 44 sek. Itaallane oli seljakaotusest nii masendatud, et tahtis matilt lahkuda Karklinile kätt andmata ja läks tagasi alles oma esindaja meeldetuletuse järel. Karklini seljawõidu järel puhkes kiidusõnade torm, Karklin oli selle kõigiti teeninud.

Järgewalt poolraskekaalus sakslane Seelenbinder wõitis kiirelt poolaka Gwozdzi, aega kulus 2.27.

Tugew wõistlus oli maailmakuulsa rootslase Cadieri ja tubli soomlase Härmä wahel. Cadier pani oma paremuse maksma ja wõitis 3:0.

Järgnes

raskekaal.

Esimese matshi sooritasid rootslane Nyman ja norralane Kundsen. Nyman wõitis ajaga 3.24.

Kotkas tegi kiirelt

Soomlase Wento wastu maadeldes tegi meie Kotkas lühidalt. Kotkas haaras oma wastase tagantwõõsie ja prantsatades langes Wento selili.

Kotkal kulus seljawõidu saawutamiseks ainult 37 sekundit!

Arwatawasti jääb see seekordsete Euroopa esiwõistluste kõige kiiremaks wõiduks. Kotkas sai jällegi teenitult wäga suurte aupaualduste osaliseks. Lätlane Bietags oli eile waba, samuti oli õnne ka nende poolraskekaallasel Kalninshil ja keskkaallasel Oselinshil; ka neil ei tulnud eile matile minna.

Eilse õhtu wiimane matsh toimus raskekaalus türklase M. Cobani ja sakslase K. Ehreti wahel. Poolraskekaalu piiril olew sakslane ei suutnud raskele türklasele olla kuigi kõwaks pähkliks. Coban saawutas seljawõidu sakslase üle ajaga 13.38.

Eilsete wõistluste lõpuks oli 62 osawõtjast juba wälja langenud 16 meest. Nendest 3 ei ilmunud eile hommikul kaalumisele ja langesid seetõttu wälja. Need on sulgkaalus türklane Erkan, keskkaalus türklane Kirecci ja raskekaalus taanlane P. Larsen. Kaotuspunktide arwu täissaamisel langesid eile wälja järgmised maadlejad: Kärbeskaalus Beinarowičs (Läti), sulgkaalus Perret (Helweetsia) ja Siwietosławski (Poola), kergekaalus Kurland (Taani), Yener (Türgi) ja Eriksen (Norra). Kerge-keskkaalus Jespars (Läti), Szajewski (Poola) ja Herda (Tshehhoslowakkia). Keskkaalus Gallegati (Itaalia) ja Baerens (Taani). Poolraskekaalus Gwozdz (Poola) ja raskekaalus Kundsen (Norra) ning Ehret (Saksa).

Kaheksa dollarprintsessi merehädas

Prahilaewa kangelaslikkude madruste ootamatu õnn. — Armastusest kujuneb laewasõiduühing

Kaheksa merimeest, sädetelegrafistid, ohwitserid ja madrused, pidasid hiljuti pulmi Miamis, Ameerika ülema kihi paradiisis. Neile sai osaks haruldane õnn, et wõisid oma saagi — eranditult dollarprintsessid — sõna otseses mõttes wälja öngitseda merest. Igatahes ilmutasid mainitud kaheksa sinisepluusi kandjat niipalju julgust ja wahwust, et nad täiel määral ära teenisid oma ebahariliku tasu.

Mõne nädala eest olid kaheksa noort daami Miamis otsustanud teha wäljasõidu merele. Üks nendest on wäikese jahi omanik, ja sõbratarid nõustusid wainustunult tema ettepanekuga, et sellel sõidukil sooritada kawatsetud reis Bahama saartele. Laew läks merele, ilm näis olewat soodne ja kaheksa miljonäri tütart olid hiilgawas tujus.

Mõni tund pärast wäljasõitu tõusis siiski hirmus torm.

Miljonäritütarde laew wõitles kõigest jõust majakõrguste lainetega ja mässawa orkaaniga, muutus aga juba lühikese ajaga manööwerdamiswõimetuks. Iga hetk wõis wäike jaht kaduda ookeani mühisewasse kuristikku. Wäikene laewa meeskond ja kaasasõitwad tüdrukud kartsid kõige pahemat. Lakkamatult saatis sädestaja appihüüdeid õhku. Oli siiski enam kui kahtlane, kas SOS signaalid suudawad tuua igatsetud abi, kuna saatja omas wõrdlemisi wäikest saatepiirkonda.

Wäikese prahilaewa „Welborn'i" sädestaja kuulis esimesena appihüüdeid. „Welborn" oli sel ajal umbes 40 meremiili kaugusel jahist. Mõlemad laewad astusid üksteisega ühendusse. Prahilaewa kapten teatas oma meeskonnale, et kaheksa daami on suurimas hädaohus. Iga üksik mees oli walmis mängu panema oma terwed liikmed ja tarwiduse korral ka elu, et päästa tüdrukuid meeleheitlikust olukorrast.

Suurimate raskustega wõideldes murdis laew enesele tee läbi pöörase tormi.

Tund tunni järel möödus; wahepeal sattus juht üha suuremasse ohtu. Wiimaks ometi ilmus päästew laew silmapiirile.

Ja nüüd algas raskem osa tööst. Liiga lähedale laew ei wõinud sõita jahile, et mitte tekitada kokkupõrget. Pikkade manööwerdamiste järel läks lõppeks korda wõtta raskeltkannatanud laew pukksiiri ja wiia kindlasse kohta külmetawad ja läbimärjad tüdrukud.

Päästetöödest osawõtnud „Melborn'i" meeste elu rippus kogu aeg juuksekarwa otsas. Kui kaheksa tüdrukut lõppeks maabusid prahilaewa pardal, oli nende päästjaile ohtralt osaks saanud weriseid marrastusi, luumurdeid ja muid wigastusi. Jahil olijad pääsesid aga, mõnda wäikest kriimustust arwestamata, ilma wigastusteta.

Lõppeks ranges torm ja „Melborn" wõis oma wäärtusliku prahi õnnelikult maale wiia. Seega aga noorte tüdrukute seiklus weel ei lõppenud. Nad olid sõidu kestel sõlminud sõprussidemeid oma päästjatega ja suured, lõbusad poisid olid neile õige südamelähedaseks saanud. Mõni nädal pärast oma taassaabumist meresõidult üllatas awalikkust teade, et

kõik kaheksa dollarprintsessi olid kihlunud „Melborn'i" meestega.

Üks mainituist oli walinud oma peigmehekseks sädestaja. Nikkad papad polnud esimesel silmapilgul sellest walikust põrmugi wainustatud. Kuid noored daamid seletasid üksmeelselt, et nad meelsamini loobuwad miljonäriwõikusest elust kui et nad tühistaksid oma otsuse. Et Ameerikas niisugused romantilised lahendused ikka palju poolehoidu leiawad, siis astus ka awalik arwamine kaheksa madruseprundi eest wälja. Isadele ei jäänud lõppeks muud üle, kui teha hea nägu pähe ja nõustuda abieluga. Nii peeti Miamis kaheksa pulma.

Noored daamid otsustasid ajutada ühiselt laewasõiduühingu ja olla oma abikaasadele ustawatcks seltsilisteks ka kutsealal.

Tänu miljonitele, millised neile nende rikkad papad selleks otstarbeks annetasid, wõisid nad ka oma auahned kawatsused teoks.

Ülikool

Neeger lõpetas Tartu ülikooli

Arstiteaduskonna lõpetanuks tunnustati neeger Rud. William Whitfield, kes warem juba lahkus Eestist.

Toetust „Wilistlaste Kapitalist" 6 õppejõule

Ülikooli Walitsus määras toetusi „Wilistlaste Kapitalist" teaduslikuks orstarbeks kuuele õppejõule kokku 1300 krooni suuruses.

Kinnitati edasi ametisse

Naistekliniku noor. assistent dr. med. A. Tamm kinnitati edasi ametisse.

„LASTELEHT" on kõrge tasemega noorsooajakiri

3 wõistluspäewa tulemusi

Kaks eestlast langesid Euroopa esiwõistlustelt wälja

Täna, 3. wõistluspäewa hommikupoolik algas kärbeskaalu wõistlustega 3. woorus. Esimese matshi sooritasid 18-aastane sakslane Schmitz ja norralane Stokke. Elawa ja waheldusa maadluse järel Schmitz saawutas seljawõidu 9. minutil.

Teine kärbeskaalu matsh peeti Petersen (Rootsi) ja Tshehhi weteraani Nitshi wahel. Matsh läks waheldusa õnnega ja 8 min. 21 sekundit kestnud maadluse järel Petersen saawutas seljawõidu.

Järgnewalt maadlesid Johansen (Taani) ja Sikk (Eesti). Algpüstimaadluses taanlane saawutas napi ülekaalu, olles aktiiwsem. Parterrmaadlus läks tasawägiselt. Lõpp-püstimaadluses Sikk 17. minutil wiis Johansseni parterri, kuid pisut hiljem langes ise parterri ja oli peagu selili minemas. Jõulisemana sai wõidu Johansen kohtunike häältega 3:0. Sikk alnges selle kaotuse järel wälja.

Wiimasel kärbeskaalumatshil kohtusid senine Euroopa meister Perttunen (Soome) ja Erkmen (Türgi). Türklane osutus Perttunenile wäga tugewaks wastaseks ja näitas ilusat maadlust. Minut enne lõppu, s. t. 19. minutil Perttusel õnnestus saawutada seljawõitu.

Peale Siku langesid täna hommikupoolikul kärbeskaalus kaotuspunktidega wälja weel Stokke (Norra), Nitsh (Tshehhoslowakkia) ja Erkmen (Türgi). Seega jäid kärbeskaalu ainult 3 meest — Petersen, Schmitz ja Perttunen, kes omawahel jagawad esimese, teise ja kolmanda koha.

Sulgkaalus Eesti esindaja Kaaremäe täna enam ei wõistelnud. Ta oli eelmisel kahel wõistluspäewal juba maadelnud kahe wastasega korraga, nimelt ka gripiga. Ja gripp sai temast täna jagu, mispärast ta kahjuks enam ei saanud kaasa teha. Kuid waewalt tal ka wõiduwäljawaateid oleks olnud, kuna tal tänaseks wastaseks oli kuulus sakslane Sperling.

Esimene matsh sulgkaalus sooritati täna Swenssoni (Rootsi) ja Voigti (Taani) wahel. Swenssoni saawutas seljawõidu ajaga 8 min. 20 sekundit. Voigt langes seega kaotuspunktidega wälja.

Järgnewalt tuleb maadlusmatile Soome maadluskuulsus Pihlajamäki ja lätlane Kundzinsh. Lätlane läheb kohe algul parterri ja sealt enam ei pääsenudki. Pihlajamäki tegi Kundzinshile tublit sõitu ja täpselt momendil, mil kell kuulutas sundparterri algust, s. t. 10. minutil, oli Kundzinsh selili. Selle kaotusega langes Kundzinsh wälja.

Kohus

Peoruumis kawalerile kuul puusa

Haawatu andestas neiule

Wiljandi ringkonnakohtus arutati esmaspäewal 23-aastase linawabriku töölise Leida Orumaa füüdistust tapmiskatses. Mäletawasti L. Orumaa tulistas öö läbi 7. weebruari Wiljandis „Koidu" saalis korraldatud peol oma kawaleri Reinhold Luike, 26-aastast noormeest, tarwitades selleks noormehe enda browningrewolwrit, mille oli toonud ta korterist ja peitnud oma käekotti. Kuul tungis L.-le paremasse puusa, tekitades kerge haawa, kuna wigastus waid lihaseid. Tulistamise ajal wiibis ruumis ka palju teisi pidulisi, mispärast sündmus tekitas ärewust.

Kohtus selgus, et Orumaa ja Luige wahel oli walitsenud juba mõnda aega lähem wahekord. Armukadedus põhjustanud peol asjaolu, et Luik tantsinud palju teiste neidudega ja ei ole lahkunud pealt Orumaa korduwatest kutsetest hoolimata. Rein läkski siis Luige korterisse ja tõi sealt rewolwri ja pärast sõnawahetust jalutusruumis, laskis saatusliku kuuli. Kohtus ta kahetses oma tegu ja ütles, et toiminud hingelises ärewuses ja alkoholi mõjul. Kahjusaaja ütles, et ta on neiule teo andestanud.

Ringkonnakohus karistas Leida Orumaad 4-kuulise wangimajaga, kuid arwestas celuurimisel istutud aega 2 kuud ja 2 nädalat.

Nõuandeid aednikele ja põllupidajaile

Rukkioraste pealtwäetamisele ajuda!

Kuna maa on juba tahenenud ja orased hakanud kaswama, siis tuleb igal pool alata rukkioraste pealtwäetamisega. Wäetamiseks tuleb tarwitada lubisalpeetrit, mis kerge lahustuse ja kiire mõju tõttu on eriti kohane taliwiljadele. Lubisalpeetrit tuleb külwata keskmiselt 100 kg ha ehk 2 puuda riia wakamaale. Seejuures on soowitaw neid põllu osasid, kus oras on harwem ja nõrgem wäetada tugewamini, kuna aga tiheda ja lopsaka oraje seisu juures wäetus wõib olla nõrgem.

Lubisalpeeter külwatakse orasele korraga. Ainult suuremate normide juures (üle 150 kg ha-le) on soowitaw umbes poole osa külwata nüüd ja ülejäänud osa 10—14 päewa pärast.

Lubisalpeeter tuleb alati külwata kuiwa ilmaga kuiwadele taimedele. Kunagi ei tohi wäetijt külwata, näiteks, hommikul kastega wõi kohe pärast wihma, kui taimede lehed on weel märjad.

Taliniisu hakkab kewadel hiljem arenema ning seepärast wõib selle wäetamisega weel oodata. Kuid kuiwematel kohtadel wõib koos rukkiga ka nisuorasele wäetis ära külwata.

Mõne reaga spordimaailmast

Saksa-Inglise korwpallis 40:35. Wembley's peeti Saksa ja Inglise maawõistlust korwpallis. Inglased olid wõidukad ja wõitsid maawõistluse tagajärjega 40:35. Teatawasti sakslased on weel wähe harrastanud korwpalli.

Saksa-Poola tennismaawõistlusel esimesel päewal asusid juhtima poolakad 2:0. Maawõistlus peeti Warsiawis.

Inglise sisekergejõustikuwõistlused peeti Londonis. Paremateist tagajärgedest wõib nimetada Powelli kaugushüpet 6,63, Kennedy kõrgushüpet 1,85 ja 880 jardi jooksus saawutas Petit — 2.00,4.

Lunis-Schmeling kohtuwad maailmameistriteistile rahwuswahelise poliikomisioni otsusel 24. juunil New Yorgis, Madison Square Gardenis. Wõitja omandab kõigi kaalude maailmameistri nime.

Läbi Berliini käimise wõitis norralane. Pühapäewal peeti Berliinis traditsioonilist läbi linna käimiswõistlust, kus wõitjaks tuli norralane Romberg-Andersen, kus wõitis endise 3-kordse wõitja lätlase Dalinshi. Ajad wastawalt 2.02,54 ja 2.03,13. Distants 25 km.

Moodne mööbel vajab

peegleid ja klaasi

Peegleid ja mööbli jaoks igas. klaasi, nagu: **vannitud, plate-, painutatud, ornament-, värwlist, matt-, jäätille- jne. klaasi** ostate kõige soodsamalt

A. Loderaudi peegli- ja klaasitööstuses Tartu, Uueturu 11, tel. 50'.

Teater ja muusika

Paula Roowe õpilasõhtu „Wanemuises"

Lasterühmast esinejaid.

Reedel, 29. apr. kl. 7 õhtul esineb Saksa teatri ruumides Paula Roowe (end. Reinbaum-Lindenau) oma õpilaste tantsude-õhtuga, mille kawa täidawad nii noorte õpilaste (alates wäikese neljaaastaste mudilastega) kui ka wanemate ja eriõdusrühma niag solistide esitekanded. Rühmatantsudes esineb kuni 30 õpilast korraga lawal, nende hulgas wõib eriti nimetada wäikeste laste esinemist, kus pearöhk on pandud tantsupedagoogilisele küljele ja laste loomulikule huumorile — mängule.

Paula Roowe tantsukool on pannud erilisi rõhku just tantsu pedagoogilisele wäärtusele ja distsipliinile. Möödunud aasta kewadepoolel, mil nimetatud kool esines jamaisugise õhtuga, märgiti eriti selle kooli rõõmlat ja wärsket muljet, nii oma kompositsioonide ilmekuselt kui ka wäga waoshoitud õpilaste esinemisoskuselt. Samal ajal märgiti aga ka üksikute solistide hästitantsimi numbeid, mis eeldawad häid tantsu-aleme.

Kuna nimetatud läänudaastane õhtu leidis rohkearwulise publiku heakskiidu, siis peaks see seda enam eelolewale tantsude-õhtule publikut kohtu meelitama. Pääsmete eelmüük on awatud „Wanemuise" teatri kassas.

„Wanemuise" teater

Mahjuks peab „Wanemuise" teater kewadise grijvilaine tõttu, mis on osa nõutejaid tahanud publikut juba mitmendat korda paluma mängukawa muudatusi silmas pidada. Teetõttu on järgnewa nädala mängukawa esialgu kujunenud järgmiseks.

Teisipäewal, 26. apr. kl. 8 õ. eelviimast korda, rahwaetenduseks

„Wiimne walss"

Mrahw Tarasow'ist soeüidamlik, intiimne ja kaasakiskuw lugu, kes enne temale määrat surmaesise tõtmist tahab weel taasja elada lõbuja hakki ja tantsida oma wiimasi walsiii. Tõhusa huumori eest hoolitseb koomik oma nelja prundiga.

Neljap., 23. apr. kl. 8 õ. wiimajeid kordi, haril. kindadega

„Faust"

Ooperite oper, meisterteos emotsioonide jõos, mida üksi teatriarmastaja ärgu jätku wagamata.

Reedel, 29. apr. kl. 7 õhtul, Paula Roowe (end. Reinbaum-Lindenau) õpilaste tantsude-õhtu.

Huwitawa ja mitmekesise kawaga ligi 60 õpilase kaastegewusel.

Siina Kütt-Looga õpilaste tantsude-õhtu

Alles hiljuti esines Tartus iseseiswa tantsude-õhtuga tantsijatar pr. Siina Kütt-Looga, saades publiku jooja wastuwõtu osaliseks. Nüüd awaneb tantsijal wõimalus tutwuneda pr. Kütt-Looga'ga kui tantsupedagoogiga. Nimelt esinerad pr. Kütt-Looga õpilased esmaspäewal, 2. mail kell 7 õhtul „Wanemuises" — Saksa teatri ruumes — tantsude-õhtuga. Kawas esinewad lasterühm, tantsurühm ja üksikud õpilased tantsuwoolodega, mis peaks andma tõhusa läbilõike tehnilisest töösst.

Pr. S. Kütt-Looga awas oma wõimlemise- ja tantsukursused kaks aastat tagasi. Praegusel tantsu kõrwal on õpetatud tänawu ka balleri.

Esinejaid on wäga mitmekesise wanusega, alates neljaaastastest lastest ja lõpetades täiskasuwanutega. Pääsmete eelmüük on awatud „Wanemuise" teatri kassas.

Ungari kunstinäituse puhul

ALFRED VAGA

1.

Praegu Tallinnas avatud Ungari kunstinäitusele andis ajakirjandus juba reportaažikorras erandlikult austava hinnangu: parim meid seni külastanud välismaistest näitustest. Järgnevalt on enam-vähem sama seisukohta väljendanud ka arvustajate sõnavõtt. On see nüüd tõeliselt nii või mitte, selle üle võiks vahest ehk vaielda. Ent jääb tõsiasjaks — näitus on väga hea ning mitmeti huvitav. Ta on hinnatav eriti oma ülevaatlikkuse tõttu, kuna teoste valik on ilmselt toimunud põhimõttel — anda võimaluse piirides kokkuvõtlik läbilõige ungari kunsti arengust viimase saja aasta kestel. Nii saame näitust külastades ilmeka ülevaate, kuigi kaugeltki mitte täieliku (see oleks juba tehnilistel põhjustel vaevalt läbiviidav), ungari kunsti rahvusliku kooli tähtsaimatest arengujärkudest ja avaldusvormidest ning ettekujutuse ta tänapäeva tasemest ja iseloomust.

Ungari kunsti rahvuskooli vanemal järgul on palju ühist meie kunsti rajava ajastuga. Üldkultuurilise kandepinna nõrkus koos poliitiliste ja majanduslike põhjustega viib sealgi esimesed meistrid välismaale, võõrastesse kunstikeskustesse, sunnib neid vabatahtlike pagulastena elama ja töötama võõrsil. Tõsi küll, palju varemini kui meil, juba möödunud sajandi kolmandal veerandil, toimub seal kunsti kindlam juurdumine kodumaaliseks kooliks, ent rööbiti, kuni käesoleva ja läinud sajandi vahetuseni, kestab samuti veel ungari kunsti välismaine järk. On huvitav tähele panna: sel ajal kohtuvad võõrsil, Vene keiserlikus õukonnas Peterburis, ning jäävad aastakümneteks lähemate sõpradena tihedasse läbikäimisse kaks säärast kunstnikkupagulast, kaks oma rahva suurkuju — ungarlane Zichy Mihály ja eestlane Johann Köler. Nii ulatuvad kokkupuuted eesti ja ungari kunsti vahel juba möödunud sajandi 60-tesse aastatesse, sest Zichy nimetati Vene keiserlikuks õuekunstnikuks 1859. a. (ning jäi sellele kohale surmani 1906. a.), Köler aga kutsuti õukonna juurde Aleksander II tütre kunstiõpetajaks 1862. aastal. Ning edasi teame veel, et oma kunstiõpingute algperioodil Peterburis sai 1892. aastal Köleri soovitusel Zichy käest õpetust ja juhatust meie tänapäeva kunsti seniore — Kristjan Raud.

Kõnealusel näitusel ei näe meie Zichylt kah juks ainustki teost, ta nimi leiab väärikat väljatõstmist vaid kataloogi eessõnas, mille autoriks näituse kunstiline peakomissar dr. Csánky Dénes. Peame arvama, et Zichy teoste puudumise põhjuseks on nende vähesus Ungaris eneses ning küll vist ka ta ajalooline eemalseis Ungari kodumaalisest kunstist. Ent kui näituse meiepoolsete korraldajate seast oleks teatud tähelepanu juhtida huvile, mis meie haritud kunstisõbrad ühenduses mainitud kokkupuudetega tunnevad Zichy loomingu vastu, siis oleks ehk ka mõne selle kunstniku teose esitamine näitusel võimalikuks saanud.

Köleri ja Zichy enam kui kolmkümmend aastat kestnud sõprus, millele lõpu tegi alles esimese surm 1899. aastal, on igatahes lähemat uurimist vääriv väga huvitav kunsti- ja kultuuriajalooline probleem, mille tähtsusele olen viidanud juba oma monograafias „Johann Köler“. Mõlemad kunstnikud olid oma rahvuse, päritolu ja elukäiguga kuidagi erakud neid ümbritsenud hiilgavas, kuid hingeliselt ja kasvatuselt täiesti võõras vene kõrgemas seltskonnas. See eraklus koos ühiste professionaalsete huvidega ei olnud aga tõenäolikult ainsaks neid lähendanud ja sõprussidemetega köitnud teguriks, sest ka mõlema kunstniku loomingulistes avaldustes näeme võrdlemisi tihedaid kokkupuutemärke, mis peale sugulaslike kunstipüüete annavad küllalt põhjust üles tõsta kui mitte just vastastikuse mõjustuse probleemi, siis kindlasti küll Zichy mõju küsimust Köleri toodangusse. Lõpuks võib vaevalt kahelda selleski, et Zichy oma kõrgema hariduse ja laiema silmaringi tõttu (peale erihariduse Viini kunstiakadeemias oli ta üldhariduse saanud Budapesti ülikoolis) osutus Kölerile nõuandjaks akadeemilistes küsimustes, millele otsest tõendust pakub Zichy kunstiõpetaja, Viini akadeemia prof. Waldmülleri kunstipoliitiliste vaadete esiletoomine ning ka Zichy isikule viitamine Köleri poolt ühes Peterburi kunstiakadeemia nõukogule adresseeritud märgukirjas.

2.

Praegune Ungari kunstinäitus on hiljuti Eesti ja Ungari vahel sõlmitud kultuurilise koostöö konventsiooni esimeseks tulemuseks. Samasugune konventsioon sõlmiti meie poolt ühtlasi Soomega ning samuti tegid seda Ungari ja Soome omavahel. Nii on rajatud kindel baas kultuuriliseks koostööks kolme hõimurahva vahel ning küsimuses seisab vaid selle kavakindel teostamine, sellele teadliku sisu andmine. Ei ole juhus, et selle koostöö esimeseks avalduseks sai kunstinäitus. Kunst on kõige mõistetavam, kõige ilmekam, kõige otsesemalt kõnelev loominguline tegur rahvaste vahel. Ühtlasi on ta iga rahva kultuurilise taseme, ta tundemaailma, ta rahvusliku omapära vahetuimaks avaldajaks. Muidugi juhusel, kui esitatavate teoste valik on toimunud küllaldase asjatundlikkuse, tundeerksuse ja kultuurilise vaistuga.

Mis puutub kõnealusesse Ungari kunstinäitusse, siis peame heal meelel tunnustama, et selle koostajad on oma ülesannet võtnud küllaldase tõsiduse ja kultuurse püüdlikkusega. Vähemalt mõjub näitus säärasena — on usuttavalt-eluline, veenev ja üllas. See on tundesügav, temperamentne madjari sisemaailm, amplituudiküllane hingeline skaala, mis kõneleb neist lõuenditest ja plastilistest teostest ning vaatleja nagu iseenesest kaasa haarab. Usun, et just see elulisus, see kaasahaaravus, see tundeehtsus ongi eeskätt põhjuseks, mis meie kunstiinimestele ja kunstipublikule on sisendanud arvamuse sellest näitusest kui parimast meid seni külastanud välisnäitusest. Ning veel üks moment: on tunda, et näituse korraldajad ei ole alahinnanud meie kultuuritaset, vaid on arvestanud teadlikku ja nõudlikku vaatlejaskonda.

On endastmõistetav, et sellele näitusele peatselt järgnema peab meie kunstinäitus Ungaris. See ei tohiks aga sisult olla säärane, nagu neid seni on meie poolt korraldatud välismail, vaid eriteadlaste koostatud ülevaatlik näitus meie kunstiloomingu parimatest saavutustest. See peaks olema vältimatuks nõudeks. Tuleks kord ometi täiesti unustada, lõplikult maha matta see eriskummaline, otse küüniliselt-väiklane kadedusprintsiip, mis püstitati ja läbi pressiti ühe õnneks juba aastate eest meie kunstiareenilt kadunud kunstnike-rühma poolt meie esimeste välisnäituste korraldamisel. Nimelt, et ükski meister, kui andeline, kui võimeline, kui erandlikult väljapaist, ta ka ei oleks, ei tohi esindatud olla kuigi suurema teoste arvuga kui teised „vähemad vennad“. Kas võib olla ebakultuursemat, mõttetumat ja kahjulikumat põhimõtet! Ometi on see tollest ajast pärit matemaatiline näituste koostamisprintsiip, mis taotles võimaliku suurt kunstnike arvu võimalikult ühesuguse teoste arvu juures, nagu mingi raudvarana püsinud ja kummitanud meie hilisemategi välisnäituste koostamisel. Ning see „vana vaim“ pole nüüdki haihtunud ega kolikambri antud.

Ent viimastel aastatel on mainitud „vanale vaimule“ seltsinud veel teine paha vaim, välja toodud sajandi alguse kolikambrist. Mõtlen seda vaimset vene särki, mida oleme näinud nagu kiuste meie rahvusliku eneseväärtustunde tõusule päev-päevalt ikka enam tungivat esiplaanile ja laiutavat meie tõeliku rahvusliku väärtloomingu arvel, tänu ametlikule mentaliteedile, mis pole suutnud läbi seedida ega mõista seda aastatelt küll mitte väga pikka, ent sisurikast arengut, mis on läbi teinud meie kunsti kodumaaline kool, rahvuskool sõna rõhutatud tähenduses, Noor-Eesti ajastu algusest tänapäevani. Ega pole vaevaks võtnud lähemalt tundma õppida ka eelnenud ajastut — meie kunsti välismaist ning meie kodumaalise kunsti rajavat järku.

Säärane olukord, säärane suhtumine kunstile ei tohiks enam kesta. Siin on tarvis radikaalset muutust. See on võimalik aga vaid asjatundlike ja kultuursete jõudude rakendamisega meie kunstielu arendamise ja meie kunstialalise välispropaganda ülesannete teostamiseks. Sest ärgu unustatagu: meie väljapoole suunatud kultuurpropaganda ülesandeks kunsti alal peab eeskätt olema sihikindel püüe, et meie kunst vastavalt oma tõelikule erikaalule kõikjal saavutaks tunnustuse sel määral, et ta käsitlust leiaks üldises kunstiajaloos kõigi rahvaste juures. Seda meie kunst oma saavutustelt kindlasti väärib. Ent selle sihini ei jõua meie küll mitte senisel teel, seniste meetoditega ega seniste jõududega.

Siberis — loendamata võimaluste maal

Rezanow San Franciscos

Kordub Venjowski armulugu jällegi 16-a. komandandi tütrega. — Naiste kaasabil saawutatakse keelust hoolimata kaubitsemisõigus. — Wenelaste ja hispaanlaste ülekeew sõprus

36

Lääneranniku walitsejid tookord patriarhaalsed kombed. Ilus noormees täitis San Francisco komandandi kohustusi oma papa asemel, kes muide oli tookord sõitnud parajasti Montreali, kus elas Hispaania Kalifornia kuberner.

Wenelased wõeti sõbralikult wastu. Don Luis kutsus Rezanowi oma kaaskonnaga jooma. Wäike tagasihoidlik majake oli sisustatud wanamoelisel, põrand kaetud lihtsate niinmattidega; selle-eest aga olid toidud haruldaselt maitswad ja nad toodi lauale hõbenõudes. Wene külalised ilmusid täies paraadiwormis. Nende wormirõiwail särasid ja sätendasid ordenid, kuid ka hispaanlased ei jäänud wenelastest maha. Peale padre José wõttis peosöömingust osa padre Martin. Tema õnneles prantsuse keelt, Langensdorff ladina, Hwostow ainult mõned sõnad hispaania keelt. Söömingu lõpul liikusid keeled aga juba üsna kähku ja kõik näisid olewat ülilõbusas meeleolus. Don José ema, elatanud matroon, naeratas kõikjale ja sosistas teenijatega, ta tütred naeratasid ja waikisid nagu kunagi hästikaswatatud tütarlapsed suures meesteseltskonnas.

Rezanowi lähedal istus

doña Concepcion.

Raguellol oli wiisteist last, ja tema oli üks neid. Nagu alati tolle aja romantilistel juhtumitel oli neiu alles kuueteistkümne-aastane. Doktor Langensdorffi põhjaliku kirjelduse järgi oli doña Concepcion „elaw, lõbus, armastust sisendawate, tuliste silmadega, wäga ilusate hammastega, ilmekas, lahke näoga ja ilusa kaswuga.“

Rezanow nägi noort daami ja mõtles oma üksildusele õudses ja külmas Peterburis. Talle meenusid ta õndsa abikaasa kõhnad õlad ja matsakad jalad...

Möödus kaks nädalat. Meeskond raswus, ohwitserid armatsesid, Langensdorff uuris loodust, ja Rezanow walmistas pinda läbirääkimisteks. Ta külastas kõiki paatreid ja nende misjonihooneid. Ta awaldas suurt lugupidamist katoliku usule, annetas misjoni-kirikule suure tüki toredat brokaati ja sai selle wastu mälestuseks udupehmeid Orenburgi rätte.

Kui Kalifornia kuberner Arillaga saabus, oli Rezanowile frantsiskaanlaste paatri toetus kindlustatud. Peale selle komandandi perekonna oma. Don Luis laskis märki inglise püssiga, mille Rezanow oli talle kinkinud. Kogu komandandimaja naispere riietus hilpudesse, mis Rezanow neile oli kinkinud, alates teenijaist, kes kandsid wene sitsi, ja lõpetades doña Concepcioniga, kelle armunud kammerhärra oli mähkinud kallitesse brüsseli pitsidesse ning üle puistanud merewaiguga, türkiisidega ja Uurali kalliskiwidega.

Rezanow kandis oma mõtteid kubernerile ette suure siirusega. „Wajame wilja,“ ütles ta, „wõiksime seda saada Kantonist, aga Kalifornia on meile lähemal. Tema katoliku majesteedi omandid Uues Maailmas on nii suured, et neid on äärmiselt raske kaitsta, ja uue, truu liitlase leidmine oleks riiklikult wäga tähtis.“

Rezanow pani ette projekti kaubanduskõjas wälja töötada ja kõik muu jätta Peterburi ja Madridi diplomaatide hoolde. Esialguks ta palus ainult luba „Junol“ kaasatoodud kaupade müümiseks ja selle wastu wilja ostmiseks.

Arillaga oli elatanud mees. Ta kuulas pealt ja wangutas pead.

„Kunskümmend aastat olen nüüd juba tema kuningliku õrguse teenistuses,“ tähendas ta, „ja enne surma ma ometi ei wõi enam seadusi rikkuda. Te ju teate, et meie asumaad tohiwad kaubelda ainult emamaaga. Erandeid muidugi leidub, kuid need on täpselt kindlaks määratud.“

Ta ei lubanud isegi „Juno“ kaupu müüa. Ainus, mis ta wõimaldas, oli sularaha eest wilja ja toiduaineid osta.

Läbirääkimised olekſid olnud seega lõppenud, kui mitte doña Concepcion poleks end wahele seganud.

Krahw Benjowski juhtum Kamtshatkal kordus San Francisco lahes —

igatahes seekord wahega, et wõrgutaja ise oli wõrgutatu. Iga päew manitses Dawõdow Rezanowit, olewat aeg koju sõita. Rezanow aga ei suutnud ikka weel otsustada. Kui mees neljakümne-aastaselt esmakordselt armub, kui ta apelsinisaludes wõib heaks teha selle, milleks tal kantseleides mahti polnud, kaotab ta kindlasti pea, olgu ta siis kammerhärra wõi arhimandriit ise. „Asja peab ometi lõpule wiima, egas enneaegu wõi minema tormata,“ wastas ta Dawõdowile, ilma talle seejuures silma waatamata.

„Tunnen sinu asja,“ mõtles see.

Muide aga olid niihästi tema kui ka kõik teised rahul. Meeskond puhkas ja lõbutses. Ohtuti kostis kõrtsidest wene harmoonikat ja hispaania kitarri. Kõik olid armunud, isegi alemudid. Korraldati jahipidustusi ja balle. Hispaanlased tantsisid „kazatshokki“ ja wenelased „barregot“. Rezanow ise oli kõige hing. Ta ei kahelnud enam — doña Concepcion armastas teda. Ta awaldas talle armastust. Neiu kuulas teda tähelepanelikult, awas lehwiku, peitis näo selle taha ja jooksis minema.

Wanemad olid raskes seisukorras. Nad teadsid, et Rezanow oli hiilgaw kosilane. Nad teadsid, et ta oli hirmus rikas, et ta warandused kusagil Põhjamaal olid palju suuremad kui kogu Kalifornia. Aga — ta oli ketser.

Nad pidasid paatritega nõu. Need ei teadnud, mis nad pidid wastama. Rezanow oli kõigile sümpaatne ja neil oli temaga mitmesuguseid kawatsusi — kuid siin olid küsimuses teised asjad. Kaua õnnelesid nad doña Concepcioniga, kuulasid ta pihtimusi ja andsid talle armuleiba, aga —

neiu armastas, ja selle wastu olid seadus ja prohwetid wõimetud.

Rezanow oli diplomaat, ja sellepärast näis üsna loomulik, et ta leidis wäljapääsutee. Ta kihlus doña Concepcioniga; samal ajal saatsid pühad isad Rooma palwe abiellumisloa saamiseks. Wastuse saabumiseni pidi kihlus hoitama salajas.

Warsti pärast kihlust alustati kubernerega uuesti läbirääkimisi. Doña Concepcion wõttis neist elawalt osa, kuigi kuberner sellest midagi ei teadnud. Nagu kõik komandandid, ühines ka San Francisco komandant naise ja tütre arwamisega. Warsti wenisid wiljawoorid linnast sadamasse ja saapa- ja kirwekoormad sadamast linna. Kuberner nõustus põhimõtteliselt kaubanduslikkude sidemete sõlmimisega ja kirjutas selles mõttes Madridi.

Nüüd aga oli ülim aeg. Kuidas ka Rezanow seda pikendada ja wenitada püüdis, lahkumispäew saabus. „Juno“ tulistas kõigist suurtükkidest jumalagajätupauke. Rannalt wastasid Hispaania suurtükid. Kindlustuse wallilt lehwitas doña Concepcion weel kaua oma pitsiskurätti.

Nüüd oleks pidanud Rezanow Peterburi sõitma. Kuid ta wiiwitas weel. Talle meenusid jaapanlased... ja ta otsustas neile sõbralikkude suhete paremusi seletada. Selleks otstarbeks saatis ta oma wäikese fregati „Junoga“ Dawõdowi ja Hwostowi juhatusel jaapanlasi Sahhalinist ja Kurili saartelt minema kihutama.

Ohwitserid sõitsid algul Uterupi saarestikku ja sealt Sahhalini, mille nad „walkutasid“, s. t. nad okupeerisid mõned Jaapani kalurkülad ja andsid kohalikele külawanemaile peale mälestusraha „üriku“, milles seletati, et „nimetatud saar nüüd on ühendatud Wene riigiga“.

Sel

wäikesel episoodil oli suuri tulemusi.

Ta erutas Jaapani awalikku arwamist ja andis Jaapani kuulsale rahwusluse õhutajale kirjanik Hirotale wiimase tõuke. Wene laewa „Diana“ kapten Golowin oli wiis aastat hiljem sunnitud wee wõtmiseks rannikule lähenema. Jaapanlased wõtsid ta wangi, kust ta alles kolme aasta pärast suure waewaga wabanes. Talle näidati „üriku“, milles Dawõdov ja Hwostow Sahhalini Wene omaks tunnustasid.

(Järaneb.)

Muusika wõlu.

„Nüüd ma laulan teile romanssi — Lahkumise walu.“

„Wäga õige! Me läheme sel puhul teise tuppa suitsetama.“

Maria Walewska ja Napoleon

Need, kes on käinud viimaseil päevil kinos ja on näinud filmi „Krahvinna Maria“, neid kõiki on paelunud filmi peategelanna Maria Valevska ja Napoleon, sest ega muidu poleks kino („Central“) iga päev ikka ja uuesti rahvast täis.

Sel puhul on huvitav märkida, et kirjanik René Arnaud'ilt on ilmunud tänavu ka selle Napoleoni „Poola abikaasa“ aineil raamat „La deuxième Republique et le second Empire“, kus leidub hästilavastatud filmimaterjalile lisaks hulk muidki seiku Maria Valevska ja Napoleoni vahekorrist. Sealt loeme, et 1. jaan. 1807. a., mõned nädalad peale preislaste purustamist Jena juures, sõitis Napoleon Varssavi, et teha seal ettevalmistusi sõjaks Venemaa vastu, peatub keisri tõld Blonie postijaamas, et vahetada hobuseid. Sinna koguneb hulk talupoegi, et näha kuulsat Prantsuse keisrit ja nende seas ka talutüdrukuks rõivastatud kahe pika kastanpruuni patsiga, sinisilmaline, erilise armsusega neiu, kelle Napoleoni reisikaaslane, ülemhoovimarssal Duroc toob keisri ette. Keiser ulatab tõllast sületäie lilli, milliseid talle igas külas tõlda on visatud, ja ulatab need tüdrukule ning tahab sõita edasi. See „talutüdruk“, kelle sarnaseid Napoleon on näinud palju, haarab keisri käe, katab selle suudlustega ja kõneleb puhtas prantsuse keeles:

„Sir, olge teretulemast Poolas. Teie jalg puudutab sangarite ja märtrite kodumaad, kes teid taevast õnnistavad. Vabastage meid meie rõhujaist!.. Sir, poolakad on valmis teie eest oma verd valama ja kõikide poola naiste südamed kuuluvad teile!“

Napoleon heitis pilgu Durocile, kõhatas, plaksutas käsi ja hüüdis veelkord: „Edasi!“ Sel silmapilgul aga, kui tõld liikuma hakkas, viskas ta roosi, mis tabas tüdrukut kaela peale.

See tütarlaps oli sündinud Marianne Laczynska. Tema isa, ühe vana perekonna järeletulija, oli viimase Poola iseseisvussõja ajal Kosciuszko poolel võidelnud. Ta oli valuga pidanud nägema, kuidas tema kodumaa Euroopa kaardilt kustutati ja Venemaa, Preisi ja Austria vahel ära jagati. Oma lapsed oli ta kättemaksu ja Poola uuestisünni vaimus üles kasvatanud. Igal õhtul palve ajal kordas ta: „Veel ei ole Poola kadund!“

Seitsmeteistkümne aastaselt oli Maria — ta eelistas seda eesnime Mariannale — nõustunud krahv Valevskiga abielluma, kes rikas ja kõrgest soost oli, aga oma vanaduse poolest temale vanaisa oleks võinud olla, kuna ta oli juba 76-aastane. Nädalate kaupa oli noor tütarlaps oma perekonna survele vastu pannud, et mitte ennast nii ebakohaste sidemetega siduda. Aga lõpuks andis ta järele. Krahv Ornano, kes meile põhjalikult Maria Valevska elust perekonna uurimiskirjade põhjal jutustab, on leidnud krahvinna kirjavisandi, kus leidub järgmine liigutav lause: „Meie ei ole ilmas selleks, et oma tujusid rahuldada ja meie võime oma mööduva õnne ohverdada lepitushinnaks oma vigade eest ja et Jumal meie kodumaa jälle õnnelikuks teeks.“

Suure vanusevahe tõttu oma mehega loobub Maria Valevska seltskonnast, kuid et tema võiks päästa Poolamaad, kistakse ta seltskonda, kuna teatakse, et Napoleon pole tema vastu ükskõikne. Nii toimub jälle kohtumine ühel suuremal ballil.

Hilinenult ja piinatud näoilmega astus ta viimaks sisse. Kaunis saamatult tervitas ta keisrit, ja see ütles temale: „Ma oleksin natuke rohkem südikust oodanud — ja ma ootasin ka natuke vähem troostitut nägu. Ja näib ka vähe hoolt ja tahet mulle meeldida...“

Ja siis tegi ta temale etteheiteid tema lihtsa, õhukese kleidi pärast — see oli valge suvekleit ilma igasuguste ilustusteta. Maria nuuksus; siis aga võitis ta tagasi oma meelekindluse ja palus teda julgelt end Poola kuningaks kuulutada ja sellega Poolale iseseisvus tagasi anda. Napoleon vastas kõrvalepõiklevalt.

Aga juba järgmisel hommikul saatis ta temale armastuskirja: „Ma nägin ainult Teid, ma imestasin ainult Teid, ja ma ihaldasin ainult Teid. Vastake õige kiirelt, et rahustada tormiliselt igatsevat N...“

Veel tekib mitmeid konflikte, kuid viimaks siiski Maria Valevska armub kirglikult mehesse, kes on ainuke, kes võib päästa Poola. Ta elab sageli Pariisis. Maria saab emaks ja krahv Valevski võtab Napoleoni poja Alexandre'i omaks.

Napoleon oli sellest eelseisvast isakssaamisest vainustatud ja sel ajal, kui ta Josephine ära tõukas ja oma abiellumist Marie-Louisega ette valmistas, ei olnud see talle vastumeelt teada, et ta — vastupidi oma vaenlaste poolt levitatud kuulduste — isakssaamisevõimeline on. Krahv Valevski, vana abikaasa, kutsus oma abikaasat Poolasse tagasi ja kirjutas temale: „Formaliteedid, mis Teie poolt oodatud lapse sünni puhul täita tulevad, on lihtsad, kui see Valevski Poolas ilmavalgust näeb.“

Nii võttis krahv, kes enese peale võetud raske osa lõpuni truult läbi viis, Napoleoni poja oma perekonda vastu. 4. mail 1810 sündis Alexandre Valevski. Temale sai osaks väga ilus elutee. Aastal 1831, kui ta 21 aastat vana oli, võitles ta Poola mässu ajal tsaar Nikolai I vastu Poola eest. Kui ta mässu mahasurumise järel maalt välja saadeti, siis astus ta Prantsuse kodakondsusesse ja võitles Alžeerias. Siis algas ta oma diplomaatilist karjääri, oli saadikuks teise vabariigi ajal Florenzis ja sellejärele Louis Napoleoni presidendiksoleku ajal saadik Inglismaal. Lõpuks oli ta välisminister ja kõige viimati riigiministriks teises keisririigis.

Napoleon purustatakse. Enne Helena saarele minekut suudles ta viimast korda Alexandre'it. Krahv Valevski sureb. Maria abiellub 1816. a. oma lapsepõlve sõbraga, sünnitab talle poja ja sureb detsembris 1817. a., vaevalt 31-aastane.

Ükski nutikam tüdruk ja poiss ei saa ilma „Lastelehetа“ läbi

Teised lehed

Wabariigi presidendi ametisse astumisele

pühendawad juhtkirju kõik eesti ajalehed, rõhutades selle sündmuse tähtsust Eesti riigielus ja K. Pätsi teeneid ning riigimehelikke omadusi.

Onnitledes wabariigi presidenti, ütleb „Uus Eesti“:

„Eesti riiklikust organisatsioonist on lõpuks kõrwaldatud tähtis lünk, mille olemas olu nii kaua tekitas ebakindluse tunde. Meil on nüüd Wabariigi President — Eesti rahwa suweräänsuse ja riiklikku wõimu koondatud kuju ning teostaja. Püüd selle poole oli laklamant ja kestis pikemat aega, kusjuures rahwas toimis nagu mingi waistu eksimatul juhatusel. Alareadlikult tunti, et riigis midagi tähtsat puudus, mis selle julgeolekule ja taiataaiutale töötamisele oluline on, seni kui puudub see, kes haarab ühes isikus kõik selle rahwusliku mõtte ja muretsemise, mis leidub laialipaisatult kõikides Eesti inimeste südametes. Riigi lõogijõud saab täielikuks, kui tema ots lõpeb terawikuga. Rahwuslikud wõimed, kogu riigi energia saab endale täielise koondamise ja mobilisatsiooni loomuliku kuju riigipea olemasolinga. Ilma sellise koondamiseta pole käesolewal ajastul üldse mõeldaw riigi saatuse juhtimine tarwilise sihi- ja plaanikindlusega. Wabariigi Presidendi ametisseseadmisega on Eesti rahwas endale loonud tähtsa teguri omariiklusе kindlustamiseks. Wabariigi Presidendi ametisseastumisega on Eesti Wabariigi uus põhiseadus täies ulatuses jõusse astunud, kusjuures see põhiseaduse uuenemine on toimunud meil järjekindlal rahulikul teel. Meie esimeseks Presidendiks on Konstantin Päts. Näib, nagu oleks saatus ise selle eest hoolt kandnud, et meil õigel sünnipilgul oleks õige mees riigi esteetsia paigutada, kes oma õlgadele wõtaks kanda rahwa ülimad mured.“

Teises artiklis ütleb „U. Eesti“:

„Uus põhiseadus on nagu laew, mis walminud dokis, ja mille wettelaskmist ootawad wõrdse pinewusega laewa walmistajad ja ta kaitsjad. Ükstesise järele kõrwaldatakse laewa teelt tõkked, lõõgastse eest wiimne polt, toll-tollilt hakkab uus laewakere liikuma ettesatud roobastel woogude poole. Põnew ja hingemattew hetk. Kas kõik on korras? Kas laew libiseb wette sirgena ning majestetlikuna? Ta libiseb. Ehitusmeistrid on kõik peensusteni ette näinud. Terwitushüüd saadab uut saawutust. Ja ometi pole laew weel lõplikult walmis. Ta wajab siiustamist, siis wiimistlemist, enne kui kapten saab panna peale täie auru, ning kartmata üllatusi seilata wälja kas wõi kui tormisele merele.

Meie põhiseaduse sisustamise töö seisab alles ees. Ka see wõtab aega. Kuid kõige olulisem töö on tehtud. Laew on wette lastud. Õnn kaasa!“

„Päewaleht“ ütleb:

„Nagu seda wõis kõigi celduste kohaselt arwata, saawutas riigihoidja K. Päts rõhuwa enamuse niihästi kandidaatide ülesseadmisel presidendi kohale kui ka walimisel. Omawalitsuste esinduskogus ei seatud riigihoidjale K. Pätsile koguni wastaskandidaati ja riigiwolikogus seati ta wastaskandidaadiks J. Tõnissoni rohkem põhimõtteliste wõi taktikalistel kaalutlustel, et realiseeridа riigiwolikogu walimistel antud lubadust — taotella kahe presidendi-kandidaadi ülesseadmisega presidendiwalimist rahwa kaudu, kuigi oli teada ette, et J. Tõnissoni kandidatuur ei suuda koondada riigiwolikogus tarwilist enamust. Tegelikult ei saa uskuda, et praegu, kus K. Päts on neli ja pool aastat, läbi kõigi raskuste, juhtinud edukalt walitsust ja riiki ning wiinud riigi uuele põhiseadusele, uuele riigikorrale, mille põhijooned on kiidetud heaks rahwahääletusel suure enamusega, ka walimise teostamisel rahwa kaudu waiik oleks kukkunud kellegi muu kui K. Pätsi kasuks. Liialt tooniandew on olnud tema isikuis sellel perioodil ja liialt määraw tema isiklik initsiatiiw selle olukorra kujunemisel, millesse me astume, et kegi teine oleks suutnud temaga wõistelda. Seepärast wõib nüüd wist küll täie otsekohelusega ütelda, et kõige teenekam mees praeguse stabiilse, rahulise ja edurikka olukorra loomisel on saanud auwäärsetma ja wastutusrikkama koha, mida meie uus riigikord pakub.

Kui meie riiki on waheſt 18 aastat walitsetud K. Pätsi tõekspidamiste wastu riiklike wõimude konstruktsiooni juhtes, on nüüd saabunud ajajärk, millal walitsemine peab hakkama teostuma K. Pätsi retsepti järele, kui nii wõib lõõgjõnalisеli ütelda, sest waadates sügawamini uue riigikorra ülesehituse, wõimude wahekorda ja ajutuste ilmesse, ei ole kõigest sellest ekslik järeldada, et K. Pätsi waated on neis leonud, wähemalt nende põhijoontes, mitmekülgselt läbi. Peale presidendiinstituudi on K. Pätsi walimine Eesti esimeseks presidendiks niihästi tema ideede kui ka wiisduse saawutus. See on ühest küljest muidugi riiklike kõrgemate ajutuste tunnustus ja tänu K. Pätsi teenete eest Eesti riigile, kuid see tunnustus ja tänu tähendab seda, et need ajutused on wõinud omaks K. Pätsi ideed ja on weendunud nende elulisuses. K. Päts on töötanud ise enda Eesti riigi ja rahwa saatuse juhiks. Selle seisukoha saawutamises ei ole midagi juhuslikku ega taewastkukkunut.“

„Maa Hääl“ annab oma juhtkirjas iseloomustuse K. Pätsi juhtiwale osale meie põhiseaduse saamisel ja ütleb:

„Uueminekuaja walitsemine pidi paratamatult olema autoritaarne, kus õigusliku korra tawalised kindlustused wälja lülitatud. Põhiseaduse elluwiimine tähendab siin tagasipöördumist õigusliku korra juurde, mille eest hoolitsemise põhiseadus presidendi peale pannud. Niisugune tagasipöördumine ei ole lihtne ülesanne: ta ei saa toimuda ühele nupule wajutamisega wõi käsipuu käänamisega. Ta pole üldse niiwõrd juriidiline kui psühholoogiline ülesanne, sisemise selguse, kindluse, rahu ja usalduse tagasitoomine, nii et iga kodanik teab, mis tema õigused ja kohused, et nende iärele oma iseteqewust seada, nagu talumees oma töid seab oma kruudil, mille kohta tal oma õigused ja kohused selged.

Säärases töös on peaasi — teraw pilk, selged sihid ja kindel käsi — siis äratab see usalduse ka, kui kõik ootused kohe ei peakski teostuma.

K. Päts on wäljakujunenud teoiseloom, selle tabawast pilgust, sihikindlusest ja energiast jenites töös me tunnistuse oleme saanud. See lubab loota, et tal tema 64 eluaasta juures, mis ju tema tõeiseda organismi juures weel kaugt kõrge wanus ei ole, küllalt jõudu jatkub ka edasisewaiks juuteks ülesanneteks. Ametistaiseadusega on iseõnnelik algus tehtud.“

Peatoimetaja: Ivan Tõnisson. Toimetaja: Ivan Ivanov. Kirjastaja: Postimees A/Ü. Trükikoda: Postimees.

Maine ja kodu

Mida külwad, seda lõikad

Aeg on mõelda warajasele aedwiljale ja hoidistele

Külwiaeg läheneb ja ühenduses sellega tekib päewakorrale küsimus, millist juur- ja aedwilja külida, milliseid sorte walida. Sellel on suur tähtsus, sest külwist ja saagist oleneb meie aastane toitlustus ning selle korraldamine. Juba seemneid ostes ja külides peame mõtlema kahele wäga olulisele tegurile toitlustuses: 1) Kuidas saada wõimalikult kiirelt tlouale wärsket juur- ja aedwilja, seega siis tuleb hoolitseda warajasemate sortide kaswatamise eest ja 2) kuidas saada head, wäärtuslikku materjali hoidiste walmistamiseks, et kindlustada end aedwiljaga terweks aastaks. Nii esimesel kui ka teisel ülesandel on suur tähtsus rohwatoitlustuse seisukohalt. Warajasemate sortide kaswatamise wäärtus seisab selles, et meil awaneb wõimalus juba aegsasti mitmekesistada oma toitlustust, mis talwekuudel ja warakewadel oli liig ühekülgne ja ei rahuldanud keha nõudmisi.

Warajasemate sortide kaswatamine on enamasti seotud lawakultuuriga, mis wõib ehk wahest raskusi kaasa tuua, kuid hea tahte juures ning teadlik olles juur- ja aedwilja terwendawast mõjust, peaks sellest üle saama. Et. ka taimede kaswatamisega saawutatakse teatud kokkuhoidu ning paremaid tulemusi juur- ja aedwilja kaswatamisel, tuleks seepärast juba mõelda lawakultuuri arendamisele.

Warane salat, spinat, redised ja porgandid tuleks esijoones kõne alla. Peale kõige aga on warajastel aed- ja juurwiljadel oluline tähtsus laste toitlustuses, mida ilmtingimata tuleb esikohale seada. Eriti sügisel ja talwel sündinud imikute seisukohalt on warane aedwilja saamine olulise tähtsusega. Siis kui möödunud aasta puuwili on lõppenud, juurwili on puitunud ja oma wäärtuslikkuse kaotanud, peab asemele tulema warane wärske aedwili.

Kui warajane aedwili rahuldab meid ainult lühikest aega, siis talisortide kaswatamine kindlustab pikemaks ajaks meil juur- ja aedwilja tagawarasid, wõimaldades ühtlasi ka hoidiste walmistamist. Hoidiste walmistamine ja sellele aegsasti mõtlemine juba seemnete muretsemisel on tähtis meie põhjamaa-rohwa toitlustuse korraldamisel.

„Mida külwad, seda lõikad", ütleb wanasõna ja eriti maksew on see aedwilja ja konserwide seisukohalt. Juur- ja aedwilja kwaliteedist oleneb hoidise wäärtus ja alalhoid. Kuidas on hoolitsetud taime eest, sellest oleneb ka wili.

Ideaalse toitlustuse seisukohalt oleks õige, kui igal majapidamisel nii maal kui linnas on nii palju aiamaad, et wõimalik oleks toitlustuseks tarwisminewat aedwilja ise kaswatada. Sageli waieldakse wastu mittetasuwusega, kuid omakaswatatud aedwili on hügieenilisel palju wäärtuslikum. Aiamaa õige wäetamisega, taimede hoolsa hoidmisega, pritsimisega, kastmisega jne. hoitakse ära suurelt osalt kõiki neid haigusi, pisilasi ja mädanikke, mis sagedased ostetud aedwiljal. Samuti otse peenralt wõetud aedwili annab parema kwaliteediga ja wastupidawusega hoidised, kui juhuslikult ostetud ja müügiks kaswatatud aedwili seda wõimaldab. Arwesse wõttes konserwide walmistamist, tuleb eriti rõhutada tomatite, kurkide, herneste, ubade ja juurwiljade hoolsat kaswatamist ja nende eest hoolitsemist, silmas pidades nende wäärtust inimkeha seisukohalt.

Juur- ja aedwilja hoidised wäärivad seda, et nendele juba kewadel mõeldakse, walides meie oludele sobiwaid sorte.

Juur- ja aedwilja sordid, mis kõne alla wõiksid tulla:

Üdiherned: warajane Withanie ime; hiline Non plus ultra.
Kapsad: Enkhuizeni kuulsus, Glückstädti.
Lillkapsad: Erfurti madal, Helios, Dippe saawutis.
Kurgid: Wjäsnikowi, Selecta.
Oad: Korwitäitja, Goldkrone, Suhkurmurd.
Pööraoad: Saxa, Waba Dattel, Andreas.
Peedid: Egiptuse, ekitrawalik.
Peterselid: Bordowikk.
Porgandid: Pariisi turg (warajane), Nantes, Perfection.
Redised: Wõiredis, Hiigel (warajane), Non plus ultra.
Salatid: Böttneri warane, Atraktion, Rudolfi-Lemmik.
Sellerid: Imperator.
Sibulad: Zittau, Madeira, Murulauk.
Tomatid: Taani kuningas, Printsess of Wales (warajane).
Maitserohud: Till, Majoran, Prantsuse.

Olga Kesk.

Heegeldatud kleit

Selle nägusa pluusist ja seelikust koosnewast kleidi materjaliks on beezh willane lõng põhjawärwina ning oliiwroheline ja roostepunane kirjawärwidena. Kleidi heegeldame waheldamisi kinnissilmustes ja õhksilmustes (1 kinnissilmus, 1 õhksilmus), nii et iga järgmise rea õhksilmused oleksid eelmise rea kinnissilmuste kohal. Kirjaruudukesed heegeldame üksi kinnissilmuskoes, üle beezh-wärwilise hõnga. Nii heegeldame beezh lõngaga järjest, seda katkestamata. Kirja-motiiwikeste jaoks heegeldame ühe rea rohelise, teise punase, kolmanda jälle rohelise, kuusjuurs lõng järjest katkestada tuleb. Seeliku ja pluusi ala-ääred heegeldame üle beezh-wärwilise lõngaga kinnissilmustes, samuti äärestame warukasuud ja kraeääred. Wöö jaoks heegeldame kinnissilmuskoes kaks ühelaiust paela, ühe rohelise, teise punase ning õmbleme need siis kokku. Peenikest bouché-lõnga (buklee) kulub kleidi jaoks: beezh-wärwilist 550 grammi, rohelist 80 grammi ja punast 60 grammi. Heegeldamiseks walida heegelnõel nr. 3½.

Naisest teiselt poolt ookeani

Miss Waste Agidiwihn, wanast kuulsast indiaani pealikute suguwõsast põlwnew neiu on seni ainus naine indiaanlastest, kes lõpetades ühe Ameerika ülikooli, omandas filosoofia doktori aukraadi. Oma sugukonna au „päästab" ta ainult seeläbi, et ta peale tubli „teadusemehe" ka tubli wibulaskja ja odawiskaja on, olles neil spordialadel paljude rekordite omanik.

*

Ikka enam ja uusi kuningannasid leiutab Ameerika: uusim on sibula-kuninganna. Läbi nutu ja naeru, hiigla sibula söömisega tuli korraldatud sibulasöömise wõistlusel enesele kätte wõidelda kuninganna aukraad.

*

New Yorgi tantsulokaalides on ametis nüüd ka „taksi-tantsijannad", keda iga tantsu joaks eraldi „üürida" saab. Need on laitmatu elukommetega, kenad noored neiud. Nad ei suitseta, ei tarwita alkoholi ega flirdi, waid ainult tantsiwad...

*

Mrs. Mimie Horn, kuulub maailma nende wäheste naiste hulka, kes omawad oma kaubalaewastiku. Tema neljateistkümne kaubalaewa kodusadamaks on Ameerika sadam San Juan. Mrs. Mimie Horn on ise oma laewastiku tegelik juht.

*

Ameerikas awalikkusele tutwumiseks antud maksumaksjate nimekirjad walmistawad üllatuse. Filmitähed, kelle muinasjutulikkudest sissetulekutest kuuleme sageli, ei ole tulude ega tulumaksu suuruselt kaugeltki esikohtadel seisjad naiste hulgas. Esikohal ei ole Greta Garbo ega Joan Crawford ega ka Ann May Wong, waid suurimate tuludega naine Ühendriikides on miss Lilian S. Dodge, seebiwabriku direktor, kelle palk on 150.000 dollarit aastas.

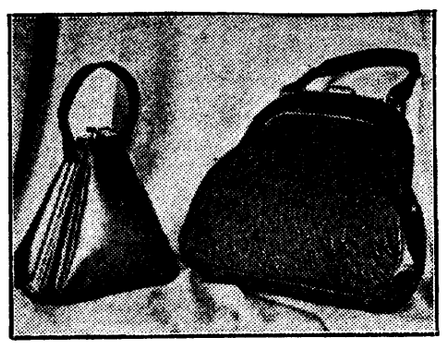

Kaks moodsat käetaskut

Wäikesi näpunäiteid

Mõranenud suupesu kausse ning kannusid potselanist ja fajanssist saame teha täiesti weekindlaks wigaseid kohti kittides aknakitiga.

*

Aja jooksul inetuks, mustaks läinud email-nõude puhastamiseks segatakse wesi potashi ja kloorlubjaga (3 l wett, 1 supil. potashit, 1 supil. kloorlupja) ja täidetakse puhastatawad nõud sellega. Tunni aja pärast walatakse wedelik teise nõusse ja küüritakse sellega emailnõud seest- ja wäljastpoolt.

*

Tugewad, warased kressitaimed

— rõdu jaoks —

Tugewad, warased kresitaimed saame, kui juba nüüd kressiseemned külwame lillekastidesse. Algul hoiame lillekastid toas aknalaual wõi mujal walguserikkas kohas. Edaspidi wiime lillekastid päikesepaistelise, sooja ilmaga wälja rõdule, kuid ööseks toome tuppa, kuni karta on öökülmi. Et tülikat, küllalt raskete lillekastide edasi-tagasi kandmise waewa wähendada, selleks on otstarbekohane kressiseemned külwata ühte kasti ja taimed hiljem, öökülmade möödumisel ümber istutada oma kohale.

Wäikesi rätsepa-kawalusi

Moodsa, laiendatud õlajoone saame watirullikese abil (watt riide wahel süstakujulise rullina), selle kinnitades wastawale kohale õlale, warrukaõmbluse külge rulli ühelt äärelt. Seesugune wati-rüll laseb paista õla laiemana, kuid loomulikuna, ünnmarana.

*

Sala nööp-kinnisega mantel istub nööpimiskohalt paremini, kui nööpaugud ei töötata mitte mantli hõlma wasemale poole riide sisse, waid wastawale kohale kinnitatakse ainult otstelt wäike pikergune riidetükike, kuhu sisse õmmeldud on nööpauk. Seesugune nööpauk on hõlpsalt käsitataw nööpimisel ega riku mantli istumist.

*

Moodsad, kroogitud rinnaosad kleitidel istuwad hästi, kui nad on wäljatöötatud õhukesest riidest wõi tüllist woodril.

*

Et seelik istuks nõgus selja ja kitsa piha puhul hästi, selleks on waja seeliku wöö (miider) teha tagant, seljaosas laiem.

*

Kleitisid ning pluuse kaitseme suwel wäga (eriti mis puutub kleitide ning pluuside seljaosasse) higi wastu, kui kanname alussseelikut, wõimalikult wäikese kaelaawaga alussseeliku seljaosal.

Kui Läänemeri oli Rootsi sisemereks

Rootsi koloneli huwitaw ettekanne Gustaw Adolfi strateegilisest kaalutlusest Waltimail

Neil päewil wiibis Tartus ja puutus kokku meie ohwitserkonnaga ning Akadeemilise Rootsi-Eesti Ühingu juhtiwate tegelastega Rootsi kindralstaabi sõjaajalooline osakonna nimekam liige, kol.-ltn. E. Zeeh, kes on kirjutanud põhjalikuma teose Rootsi kuulsa kuninga ja meiegi maa walitseja Gustaw Adolfi sõjakäikude üle. Tema ettekandest selgusid mitmedki huwitawad asjaolud, mida toome allpool.

Tolleaegne Rootsi maa-ala, mida teatud mõttes wõib nimetada isegi Rootsi impeeriumiks, kuna ta kujundab endast Rootsi kangelaslikkuse suuraega, ulatus praeguse Soome idarajast, Laadoga äärest Käkisalmist üle praeguse Leningradi asukoha ja seega Neewa jõe suudme, piki praegust Eesti rannikut, praeguse Läti- ja Leedumaa ning ühtlasi Düüna ja Nemani jõe suudmete kuni Ida-Preisi hertsogiriigini, s. t. Pillau, Königsbergi ja Danzigini wälja. Rootsi oma territoorium aga oli palju wäiksem kui praegu, lest lõunas kuulus osa Taanile, läänes ja põhjas suur osa Norrale.

Nagu alati mõne riigi kokkuwarisemise ajastul, nii ka orduriigi kõdunemisega Baltimail hakkasid naabrid lagunewa wõimu alla kuuluwaid maid jagama. Juba Karl 9., Gustaw Adolfi isa, nägi ära, et on otstarbekohane kindlustada end ühtlasi Läänemere idapoolsetel kallastel, wõimaliku seljatagused pealetungi wältimiseks. Noor kuningas Gustaw Adolf, kes juba 15-aastasena pidanud troonikõne ja 16-a. esimesed lahingud, jätkas isa poolt näidatud suunda, ühendades seda oma andekõllase realismi ja jõulikkusega. Kõige tähtsamaks oma kaalutlusis pidas ta walwet weeteede üle, haarates enda alla neil asuwaid kindlustusi ja hakates nõudma jõesuudmetel tollimaksu, mis osutus wäärtuslikuks sissetulekuallikaks sõjapidamises. Waid koloniseerimisest tuli loobuda, sest oma maa osutus liigagi rahwawaeseks.

Tolleaegseteks hiiidsõnadeks kujunesid laused nagu „ei üksi wenelane ei wõi pääseda ilma Rootsi loata ka paadil Läänemerele" ja „Läänemeri muutugu Rootsi sisemereks". Olles niiwõrd ulatusliku missiooni tõepoolest sooritanud 1629. aastaks, saabus kätte aeg, mida ammu juba silmas peetud, ja nimelt sõda Saksamaaga. Nende, Rootsile siiski küllalt traagiliste, kuid imetluswäärselt kangelaslikkude wõitluste kestel tõestus ka, kuiwõrd tähtis oli Läänemere ranniku pidamine oma wõimkonnas. Siit sai ta wilja ja Tallinnast ning Riiast isegi relwi oma suurele wäele, mis tolle aja kohta tõesti erakordne. Wõitles ju Lützeni lahingus 150.000 Gustaw Adolfi meest. Siit saadi ka wajalikku raha tollimaksudest.

Ning juba tollal tõestus, kuiwõrd raske on pidada wäikewõimudel erapooletust. Eks tahtnud ju Kuramaa ja Ida-Preisi hertsogiriigid olla mitte segatud G. Adolfi malekäikudesse, kuid puudus jõud oma erapooletuse kaitsmiseks ja kuigi wahekord oli mõnes mõttes parem kui wallutatud aladel, tuli neilgi leppida olukorraga, et Nemani ja Wisla suudmeid walitses wõõras wõim.

Ringi ümber kodumaa

Tartumaalt

Wõrtsjärwel algas pikem „paastuaeg". Tänawu wabanes Wõrtsjärw jääst wõrdlemisi warakult, mille järel algas kaunis wara ka hoogus kalapüük. Kalasaak oli hea, samuti ka kalahinnad kallid. Nüüd tuleb kaluritel aga pikem „paastuaeg", kuna uue kalapüügimääruse järgi on Wõrtsjärwel, samuti ka Wäikse Emajõel, keelatud kalapüük muttidega ja wõrkudega 24. aprillist 15. juunini. Samuti ei tohi püüda praegu ka nootadega, käänidega, kaledega ja lutsumõrdadega. Määruse kohaselt wõib praegu püüda ainult käsiõngedega ja undadega.

Wõrtsjärwe Malewkonna esindajatekogu koosolek peeti pühapäewal Elwa malewkonna Kodu ruumides. Laskeasjanduse propageerimisele otsustati rohkem tähelepanu pöörata, milleks ka eelarwesse auhindadeks suurem summa üles wõeti. Praegu on malewkond kibedasti töös 20. aastapäewa pühitsemise eeltöödega, mis peetakse 22. mail Puhjas, kust malewkond alguse sai. Malewkonna juhatusse kuuluwad: Malewkonna pealik ltn. Raidlo, abi nltn. J. Lina, sekretär E. Kuus, warahoidja F. Teska, laekur W. Kink.

Kawastus waliti kodukaunistamise töö juhte. Et kodukaunistamise hoogtöö rohkem rahwa seka wiia, seks on Kawastus asutud alamkomiteede loomisele. Möödunud pühapäewal oli Tähema koolimajas kohaliku ringkonna alamkomitee walimine. Waliti: J. Aiju, E. Aawik, A. Kukk, E. Muna, A. Ottas. Juhatajaks on Tähemaa kooli juhataja W. Pajula.

Koolimaja ümbruse korrastamiseks otsustati kaasa aidata mullaweo talgute korraldamisega lähemal ajal.

Kukulinna Piimaühingu tegewusest. Kukulinna Piimaühing pidas hiljuti aastapeakoosolekut. Selgus, et ühisus on tegutsenud edukalt. 1937. a. on piima toodud 289,708 kg, wõrreldes eelmise aastaga on piima hulk tõusnud 54 protsl. Tegewusaastal pandi meiereihoon. uus katus. Ülejääki oli 731,74 kr. Juhat. wanuse järgi wälja langenud esim. J. Färwiste waliti ühel häälel tagasi. Samuti waliti rewisj. komisj. ühel häälel tagasi. kuhu kuuluwad K. Luht, A. Persa ja A. Joaste. Piimatalituse juhatajaks ja raamatupidajaks on pikemat aega G. Rämmal.

Kawilda maksunõudja lahkub. Kawilda walla maksunõudja Ewald Unt, kes sellesse ametisse waliti alates 1. märtsist, esitas lahkumisepalwe. Ametist lahkumise põhjuseks on elukoha muutmine.

Tallinna Konserwatooriumi õpilaste kontsert Jõgewal. Pühapäewal esines muusikaliste ettekannetega Jõgewal grupp Tallinna Konserwatooriumi kest- ja kõrgema kursuse õpilasi. Edukalt esines ka tulewaste kunstnikkude sümfooniaorkester.

Tuletõrje juhtide õppepäew Jõgewal. Pühapäewal korraldati Jõgewal tuletõrje Jõgewa diwiisi pealikutele ühine õppepäew, kus käsitati mitmesuguseid tuletõrje alasse puutuwaid küsimusi teoreetiliselt kui ka praktiliselt. Pikema kõnega gaasikaitsest esines dr. Jauker. Õppepäewal wiibis ka Tartumaa brigaadipealik adw. P. Martmaa.

Otepääst

Käsitöölistele korraldati katsed. Otepääl kestsid käsitööliste teoreetilised kursused 2½ kuud, mille lõpul korraldati kursuslastele katsed. Kohal oli ka Tartu tööoskusameti juhataja M. Wellema. Katsetest wõttis osa üle poolesaja käsitöölise ja katse sooritasid üle 90 prts. osawõtnuist. Praktiliste tööde alal on katsed 15. mail.

Otepää turg 25. apr. Esmaspäewane turg oli perekas. Wõi 400 g maksis 60—65 s., kanamunad 7—8 s. paar, rukkijahu 16 kg 3—3,20 kr., kaerad 4,50—4,80 kr. wakk, kartulid 1,60—2 kr. wakk. Sealiha terwe sea wiisi 68—75 s. kg, kilowiisi 75—90 s. kg, seapekk 1,10—1,20 kr. kg, wasikaliha 25—35 s. kg, eluswasikad 7—13 kr. tk.

Walgaast

Turg 25. apr. Põllusaadused: rukkijahu 3—3,10 kr. 16 kg, loomajahu 2,20—2,50 kr. 16 kg, kaerad 2—2,20 kr. 16 kg, linaseemned 3 kr. 16 kg, õõl 25—40 s. kg, kartulid, wäikesed-sinised 2,40—2,60 kr. wakk, warajased seemneks 2—2,20 kr. wakk. Karjasaadused: rööst piim 10 s. l, taluwõi 65—70 s. 400 g, meiereiwõi 1,90—2 kr. kg, munad 8—10 s. paar. Liha ja kalad: tapetud sead 70—75 s. kg, talu suitsusink 1,10—1,25 kr. kg, haugid 40 s. kg, järjed 30 s. kg, tindid 23 s. kg, wärsked räimed 20 s. kg. Aedwiljad: redised ja salatid 10 s. kimp.

Tõrwast

Maja rändas kolm nädalat. Pühapäewal lõpetati Helme ühispanga teise puumaja „weeretamine" oma uude asukohta, umbes 75 m senisest eemale. Maja rännak wõttis aega ühes ettewalmistustöödega umbes kolm nädalat. Maja teise paika wedamiseks ei saadud kaasutada aurukatla abi, nagu algul kawatsetud, waid kogu töö tuli sooritada teraskõite ja tungraudade abil.

Wõrust

Wõru laat ja turg 25. apr. Esmaspäewal peeti Wõrus laata, mis kujunes eriti rahwarohkeks. Linadest maksti sordi ja headuse järgi leesikast 6,50—7 kr. Hobusteturul walitses elaw kauplemine, kuigi hinnad olid wõrdlemisi kõrged. Nõuti kesimisi töö- ja sõiduhobuseid, kellede hind kõikus 275—300 kr. wahel. Kariloomade turuosas kujunes laat kesimiseks. Paremad lüpsilehmad maksid 110—130 kr. Puunõude hind osutus kõrgeks, mispuhul awinurmlased ei saanud omast kaubast lahti. Rohkesti oli müügil riidekraami.

Turul olid hinnad järgmised: sealiha seawiisi 72—78 s. kg, sealiha wäikemüügil 90—100 s. kg, seapekk 120—130 s. kg, loomaliha 40—60 s. kg, wasikaliha 25—30 s kg, eluswasikad 8—12 kr. tükk. Taluwõi 160—170 s. kg, meiereiwõi 200 s. kg, kanamunad 7—8 s. paar, mesi 160—175 s. kg. Rukkijahu 400—310 s. 16 kg, loomajahu 200—220 s. 16 kg, õõl 35—50 s. kg, manna 45—50 s. kg, odrajahu 30—35 s. kg. Walged kartulid 150—160 s. wakk, sinised kartulid 200—210 s. wakk.

Türilt

Türi linna eelarwe 121.979 kr. Sisemminister kinnitas Türi linna majandusaasta eelarwe, mis wastu wõeti linnawalitsuse wolikogu ülesannetes peetud koosolekul. Linna kogu eelarwe on tasakaalus 121,979 kr. Kinniswaramaksust üksi on nähtud 6000 kr. rohkem tulu kui mullu. Suurema summa — 4000 kr. — annab siin üksi ringhäälingu saatejaam. Sügisel awatawa eraraalgümnaasiumi kuludeks on eelarwesse wõetud 2045 kr. Heakorra alal on ette nähtud supelhoone ehitamine, milleks määratud krediiti 950 kr. Mitmesugustele organisatsioonidele on nähtud toetuseks 600 kr. ümber. Suurema toetuse — 250 kr. — saab tuletõrjeühing. Erakorralise eelarwe summadest läheb wanadekodu 2. korra pealeehitamiseks 3000 kr. ja aianduskeskkooli keldrite ja kaswuhoone walmisehitamiseks 2000 kr.

Rakwerest

Male wälkturniir Rakweres. Rakwere Rahwamaja maleklubi korraldusel peeti Rakweres pühapäewal wälkturniiri, millest wõttis osa 15 maletajat. Turniiri wõitjaks tuli A. Aleksandrow.

Kinniswarade oksjonid Rakweres. Rakweres peeti esmaspäewal kinniswarade oksjon, kus müügile oli määratud kolm kinniswara. Neist kaks müüdi ära, kuna kolmas jäi ostjate puudumisel müümata. Surnud Jüri Leichteri pärijatele kuuluw Sõmeru wallas asuw 7 tiinu 384 ruutsülla suuruse talu ostis 4630 kr. eest Anna Märks. Rohkesti oli pakkujaid Wassili Wolkowile kuuluwale N.-Jõesuus asuw. kinniswarale, mille ostis 1855 kr. eest Ed. Kippar.

Wirumaalt

Asuti Mahu sadama süwendamisele. Mahu sadamasse jõudis süwendaja ja asus muuli taguse sadamaosa süwendamisele. Töö kestab umbes paar kuud, mille järele Mahu sadama wäljaehitusega on täielikult lõpule jõutud.

Pae hind tõusis 25 protl. Ootamatult kõrgele tõusis Wirumaal ehituspae hind. Praegu on pae hind umbes 25 protsl. kõrgem, kui möödunud ehitushooajal alul.

Poola rätsep tuli põllutöölisena Eestisse. Simuna konwendis Padu külas selgus, et põllutöölisena tallu tulnud poolakas on põllutöö suhtes kaunis wõhik, kuid see wastu tunneb suurt huwi naiste töö wastu. Kui poolakalt seletust küsiti, mees tunnistas üles, et olewat tegelikult elukutseline rätsep, mitte aga sulane. Eestisse tulnud ta põllutöölisena selle pärast, et kodumaal olewat ta õige elukutse teda ähwardanud nälga jätta. Peremees lasi nüüd poolakal asuda rätsepatööle ja mitte üksi oma pererahwale ei teinud mees riided selga, waid ka naabritele. Selle juures püüab agar rätsep päewal olla peremehega wälistöödel, ainult õhtuti ja wabal ajal teeb ta rätsepatööd.

Tegewusetus Mahu sadamas. Wiru ranniku elawaimaks kaubasadamaks oli aastate eest Mahu, kus üksi oma meestel oli 15 purjekat. Wahepealsetel aastatel müüdi purjekad wiimseni ära, kuna puudusid weowõimalused. Nüüd oleks jälle wedudega hea teenimiswõimalus, kuid puuduwad laewad.

Narwast

Narwa suurtükiwäe diwisjonile lipp. Koos kaitseliidu maipidustustega toimub Narwas kaitseliidu Narwa suurtükiwäe diwisjonile lipu üleandmine 1. mail. Eelpäewal toimub Peetri kirikus uute liikmete wannutamine. Laupäewa-õhtuse rongiga saabuwad ka Tartust külalised pidustustele, eesotsas Tartu malewa pealiku kol. Kulboki ja diw. pealik lipn. Mankega. Sama päewa õhtul saabub ka Narwa kaitseliidu ülem kindral J. Orasmaa. Küllalistele korraldatakse õhtusöök Kreenholmi ametnike klubis.

1. mail kl. 12 p. algab Eesti seltsi „Ilmarise" ruumes diwisjonile lipu üleandmije aktus, kus antakse ühtlasi lipud neljale noorkotkaste rühmale. Lippude õnnistamine toimub kahe usukombe järele õpetaja E. Kiwiste ja ülempreester K. Koltshini poolt. Aktusel esineb kõnega kindral J. Orasmaa.

2000 kotti suhkrut Narwale. 25. apr. saabus Narwa sadamasse saksa aurik „Tim", mis tõi Narwale 2000 kotti suhkrut.

Odawat kalewit Kalewiwabriku töölistele. 25. apr. algas Narwa Kalewiwabriku töölistele odawa kalewi wäljaandmine. Meestöölised saawad ülikonnaride ja naistöölised 4 meetrit kleidiriiet 50 protsl. hinnaalandusega.

Rakweres jäi seltsimaja oksjonil müümata

Esmaspäewaks oli Rakwere 1. jaoskonna kohtupristawi poolt müügile määratud Rakwere Eesti Käsitööliste Seltsile kuuluw seltsimaja, mis asub Rakweres, Lai tn. 25. Kinniswara oli määrati oksjonile kohaliku ärimehe Tõnis Murru 1000-kroonise wõla ja protsentide sissenõudmiseks seltsilt. Kuna seltsil on majanduslikke raskusi, siis ei saadud nõudjale seda summat tasuda. Oksjonipäewa hommikul teatas T. Murd, et temale on wõlg siiski tasutud, mille pärast oksjon jäi pidamata.

Kinniswara oli oksjonile hinnatud 30.000 krooni.

Maakorralduse selgituskoosolek Kaiepääl

Esmaspäewal peeti Kaiepääl Tiheda, Nõmme ja Kaiepää külade maapidajate koosolekut, kelle maad kuuluwad korraldamisele. Senised eeltööd on arenenud jõudsasti. Kõik lapimaad on juba möödetud, määratud tähtsamate teede ja suuremate weejuhtmete sihid, mida tuleb kaewata umbes 18 km. Nüüd järgneb maade hindamine ja kruntimise üksikasjaliku kawa walmistamine. Seaduse nõuete kohaselt toimetati häälerust, kas maaomanikud nõustuwad korraldustöödega, kus selgus, et rõhuw enamus asub jaatawa seisukohal. Kanti ette maakorralduse üldised põhimõtted ja waliti esindajad hindamiskomisjonidesse. Tööd, mida toimetawad riigi maamõõtjad, kestawad weel mitu aastat, enne kui kõik ühele omanikule kuuluwad lapid on kruntiaetud. Tekkiwad kulud kaetakse osalt riigi summadest, osalt pikaajalise laenuga ja osalisjelt maaomanikkude poolt.

TARTU TEATED

Naiskodukaitse Tartumaa ringkonna tegewusest

Naiskodukaitse Tartumaa ringkond pidas 24. apr. oma korralise peakoosoleku. Koosolekust wöttis osa suurel arwul jaoskondade esinaisi ja esindajaid. Koosolekust wöttis osa ka malewa pealik kol.-ltn. Asmus, kes terwitas Tartumaa Malewa ja kaitseliidu ülema nimel, ning andis üle NKK. liikmeile teenetemärgid.

NKK. Tartumaa Ringkond on üle maa suurimaid. Aasta jooksul on korraldatud toitlustamisi, kursusi, wöistlusi, loteriisid ning suurima üritusena suwepäewad Elwas hulga liikmete osawötul.

Eelolewa tegewusaasta suurimaks ürituseks tuleb lugeda osawötmist wöidupüha pühitsemisest Tallinnas ning Malewa 20. aastapäewa korraldamist. Sisserulekute hankimiseks otsustati korraldada suur loterii-allegri kodukaitsepäewadel. Ringkonna esinaine tegi ettepaneku toetada wananametalli korjanduse aktsiooni.

Möödunud aastal oli ringkonnal esinaiste wahetus. 6 aastat ringkonda juhtinud pr. L. Samkow lahkus omal soowil, kellele koosolek awaldas jügawalt tänu tehtud töö eest. Praeguseks esinaiseks on pr. R. Pukk, kes töötanud ringkonna juhatuses tema asutamisest saadik. 1. apr. alates on ringkonnal palgaliseks asjaajajaks instruktoriks prl. E. Laurmaa.

Juhatusest lahkunud liikmete asemele walitakse prl.-id Nolk ja Kooritz. Seega kuuluwad praegu juhatusse: pr.-d R. Pukk, M. Martmaa, H. Kelt, prl.-d H. Nolk ja A. Kooritz. Rewisjonikomisjoni waliti prl.-d Lahi, Raunwee ja Paurson.

Koosolek lõppes ühislauluga „Eestimaa, mu isamaa".

Tartus asutati naisklubi

Eile õhtul peeti Tartus uue naisklubi asutamisekoosolekut. Koos oli üle poolesaja naise. Peale selle on kümmekond naist, kel takistuste tõttu ei olnud wöimalik asutamiskoosolekust osa wötta, end klubi liikmeks palunud wastu wötta. Klubi liikmeskonda kuulub palju naisliikumise ja awaliku elu juhtiwaid tegelasi.

Naisklubi jihr laiemas mõtles on üldkultuuriline ja feministlik. Eriihtidest märgiti asutajate poolt peale muu klubi liikmete kindla firgjooneline ideoloogia arendamist ja tublide isikuste kaswatamist. Edasi taotleb klubi oma liikmeskonnas sõprussidemete loomist, wastastikust mõistmist, naiste töö ja tegewuse hindamise arendamist jne.

Liikmete omawahelise kontakti wöimaldamiseks omawahel, tahab uus organisatsioon eriti rõhku panna nn. „klubilikule küljele", muretsedes omale mugawa kodu mitmekülgse raamatukoguga, lugemislauaga jne.

Klubi juhatajaks waliti Emilie Bernakoff. Edasi kuuluwad juhatusse Ella Lüüs, Linda Kruus, Marie Kleitsman, Marta Karu, Alma Jürsäo ja Olinde Jlus.

Toetage

Tartu linna Vabatahtlikku Taletõrjet lehtedega korjandusel 20.—30. aprillini s. a.

Kõnesid ja koosolekuid

Tartu Raadio-Foto Klubi poolt korraldatud fotokursuse järgmine loeng toimub teisipäewal, 26. jkp. kell 20, Poeglaste gümnaasiumi ruumes, Riia tänawal. TR-FK juhatus

Tartu üliõpilasfegakwori laulutharjutus on teisip., 26. apr. kell 20. Juhatuse koosolek kell 18 üliõpilasmajas. Töökawas: 6. mail — helisplaatidele laulmine, 8. mail — kontsert Kambjas.

Lepitusliidu kõnekoosolek on kesknädalal, 27. apr. kell 8 õhtul Kristliku Noorte Meeste ühingu ruumes Wallikraawi 19. Kawas dra. mag. E. Päär kõne: „Patsifismist rahwalaulus". Sissepääs kõigile waba ja maksuta.

Naiste Karskusseltsi liikmete õhtu kolmap., 27. jkp. kell 20, Naiste Karskusliidu ruumes Gustaw-Adolfi 22. Referaat-õhtu ja uute liikmete pidulik wastuwõtt. Rohket osawõttu palub juhatus.

Õõwalwe apteekides

Öö wastu kolmapäewa on awatud järgmised apteegid: J. Lill, Narwa t. 20, H. Siimer, Kindral Põdra t. 9 ja linnaapteek rackojas.

Wabadussõja Inwaliidide Koonduse peakoosolekult

Pühapäewal peeti Tartus Sõdurite Kodu ruumes, Wabadussõja Inwaliidide Koonduse korralist peakoosolekut, mida juhatas W. Nõõp. Koosolekul kinnitati möödunud aasta aruanne tasakaalus 2331,58 krooni ja wõeti wastu käesolewa aasta eelarwe tasakaalus 3000.—krooni. Koonduselt on üldse toetust saanud 505 isikut 1—40 kroonini, kogusummas 1958,90 krooni.

Juhatusesse waliti: A. Niitow, B. Kullak, W. Nõõp., A. Kalmet, A. Arjokese, A. Ebre, W. Karu, N. Rosenberg ja K. Müürsepp. Rewisjoni komisjoni waliti: A. Tiltinis-Lawischewits, W. Kremkow ja P. Paulowits.

Koosolek oli üksmeelne ja ülewas isamaalises waimustuses saadeti esimesele Wabariigi Presidendile koosolijate poolt terwitustelegramm.

Tartu turg

Kartuleid müügil wähe, hind kõrgem

Söögiturul oli täna maainimesi wähewõitu kaubitsemas, mille tõttu mõningate ainete hinnad olid wähe kõrgemad kui läinud nädala lõpul. Eriti wähe oli müügil kartuleid ja kaeru, kuna rukkijahu leidus rohkem. Rohkesti oli müügile toodud ristikheina-seemneid ja nende hind madalam kui warem.

Wiljaturul makseti rukkijahu 50 kg eest 9—9,25 kr., nõuti aga kuni 9,5 kr. Kaerte 32 kg hind kõikus 4,50—4,85 kr. ümber. Ristikheinaseemned maksid wastawalt headusele 0,85—1,35 kr. kg ja timutheina seemned 75—85 s. kg. Walged kartulid maksid 2—2,30 kr., sawikud 1,75—1,85 kr. ja wäikesed punased 3—3,30 kr. kott. Üksikud on walgekartuli wakast saanud eelõhendatud hinnast weidi rohkem. Kartuleid on wiimastel nädalatel üldse toodud müügile wähe, millest järgitud ka hinna pidew tõus.

Lihaturul laskus tapetud sigade ja tapetud wasikate hind weidi tagasi. Täna maksid tapetud sead 63—83 s. kg ja tapetud wasikad 25—40 s. kg, kuna tapetud lammaste hind kõikus endiselt 60—70 s. ümber kg.

Linnuturul maksid tedrekuked 1,60—1,70 kr. tk., nepid 75—80 s. tükk ja tapetud kanad 0,85—2 kr. tükk. Tapetud pardid maksid 1,5—2,5 kr. ja tapetud kalkunid 7—9 kr. tk. Nii esimesi kui ka wiimaseid leidub müüd müügil wähe.

Kalaturul on müüd, kus hinnad tunduwalt alanenud, tegewus elaw. Nii kalahallis kui ka Fortuuna kalaturul liigub ostjaid rohkesti. Täna maksid hawid 25—45 s. kg, latikad 15—45 s., sudakad 50—90 s., ahwenad 7—25 s., järsed 5—10 s., kiisad 10 s., tindid 7—8 s., wärsked silgud ja turjad 25—30 s. ja säinad 20—25 s. kg. Fortuuna turuhoonesse on asunud juba üle 15 kaladega kaubitseja; nendest suurem osa endised jõekaldal kaladega kaubitsejad.

Piimasaaduste turul maksis taluwõi 1,50—1,75 kr. kg, tõõgiwõi 1,80—1,88 kr. ja pütiwõi 2—2,05 pr. kg. Teise waliku rõstpiim 10—11 s. l, esimese waliku piim 12—13 s. l ja pudelipiim kuni 18 s. l. Hapukoor 0,95—1,10 kr. l, kohupiim 20—30 s. kg ja juust 0,50—1,65 kr. kg. Kanamunad 7—9 s., harwem suuremad ka 10 s. paar.

Wärske aedwili: redised 5—15 s. kimp, spinatid 10—12 s. kimp, kapsataimed 13 s. kimp, salatid 5—8 s. pea ja wärsked kurgid 1,70—2,50 kr. tükk. Läinud aasta sibulad maksid 35—60 s. matt.

Heinaturg kehw ja hinnad siin senisest weelgi kõrgemad. Täna hommikul nõuti ilusamatest timutheintest kuni 1,80 kr. 16 kg kuid makseti 1,70 kr. Wähem ilusad heinad maksid 1,50—1,60 kr. 16 kg ja kultuurheinad 1 kr. 16 kg. Rukkiõlgedest nõuti kuni 80 s. 16 kg. Harwa leidub müügil müüd weel päris ilusaid heinu, sest nende tagawarad on nähtawasti lõpul. Suurelt ojalt tuuakse müügile wihma all mustaks läinud heinu ja nendegi hind on wõrdlemisi kõrge.

Kaitsemalewa teated

3. malewkonna üldkoosolek peetakse teisipäewa õhtul kell 19,30 Eesti üliõpilaste Seltsi ruumes. Ilmumine tarwilik.

Eskadroni üldkoosolek peetakse kolmap., 27. jkp. kl. 20 Malewa staabi ruumes. Esk. pealik.

Suurtükiwäe diwisjoni õppelaskmine on 27. jkp. algusega kl. 13 Malewa lasketiirul. Div. pealik.

Kiriklikke teateid

Pauluse kirik. Kesknädalal, 27. aprillil kell ½8 õhtul piiblitund kirikus.

Neljapäewal, 28. aprillil kell ½9 õhtul noorte piiblitund koguduse kantseleis. Leeriõppus algab 16. mail. Õp. H. Haamer.

Tartu Linnamisjon. Kolmapäewal, 27. jkp. kell 7 õ. jumalateenistus 5. algkoolis, Lina ja Kalewi t. nurgal, fisekäik Kalewi tänawalt. Kõik kutsutud! Õp. H. Wiks.

TÖÖ PAKKUMISED

Rätsep vajab vilun.
käealust
meestöödele. Teatada „Post." rmtkpl. „Kindel koht 1434".

Vajatakse
laadamüüjat
kautsjoniga kuni 200 kr. Teateid saab Mäe tän. 12—5.

Majahoidjat
tarvis maale, rahvamajale. Nõutav, kes oskab puhkpilliorkestris mängida. Korter tasuta. Pakkum. „Post." rmtkpl. „Majahoidja 6787" all.

Tütarlaps
leiab õpilase koha. Läbirääkida Rüütli t. 13, lilleäris, kl. 6—7.

Autovedru töödele tarvis väljaõppinud
töölist
Tallinnasse. Asukoht Lutri tn. 48-a või Masina tn. nr. 1.

Tallinnas asuv suuräri vajab Tartu linna
2 äriliste võimetega isikut
Teat. „Postimehe" rmtkpl. „Kestev teenistus".

Maale tarvis
möldrit
kes teeks ka põllutööd. Soovitav diiselmootori tundmine. Sealsamas vajatakse taluteenijat. Tulla: Kuperjanovi tn. 54—1.

Perenaise abiks vajatakse arsti perekonda Tartu ja suveks suvituskohta, sõbraliku iseloomuga, keeta oskajat
naisabilist
Pakkum. saata andmetega oma isiku kohta Tartu, postk. 56, „Perenaise abi".

Vajatakse ärasõiduks
puhwetipreilit ja tubade neidu
Kaupa teh. 27. apr. kl. 10—12. Aia tn., „Eedenis".

Vajatakse
eltekandjat
ärasõiduks. Palun tulla Vene tn. nr. 6, restoran „Arkaadia", kella 17—19.

Tarvis korralikku
tüdrukut
tallu, kes tunneb talutöid ja oskab lehmi lüpsta. Pakkum.: A.-S. Estakland Tartus, Narva t. 23.

Vajatakse kohe
möldrit
kes püülitöös täiesti vilunud ja ka puutööd teeb. Soovitav ka mootori tundmine. Kirjad „Post." rmtkpl. Tartu, „Mölder 6806" all.

TÖÖ OTSIMISED

Hea
keetja
soovib kohta üksiteenijaks. On täiesti vilunud, omab head soovitused. Kirj. „Postim." rmtkpl. „Hea keetja 200".

Perenaise abilisteks
otsib kohta vene tütarlaps, valdab ka eesti keelt. Nõus ka oma kodust käima. „Postim." rmtkpl. „Perenaise abi 6738" all.

Lp. tööandjad! Palun võimaldage noorele tütarlapsele mingit
teenistust
tööstusse, vabrikusse, kliinikuteenijaks või ka pagariärri. Kirj: „Postimehe" rmtkpl. „Korralik + töökas".

Gümn. harid., 18-a. tüdruk otsib mingit
teenistust
(soovit. maale). Üldhariduse kõrval ka oskusi majapidam. Kirjad „Post." rmtkpl. „Maimo".

Maalt, korralik, vanem mees, soovib talu
sulaseks
Kaubelda 26. ja 28. apr. Narva t. 75, hoovimehe juures.

Meierid!
Võimaldage ausale
nais meeriabile
koht meiereisse. Olen töötanud pikemat aega piima vastuwõtjana ja aidanud ka raamatupidamist. Järele pärida Kavastu-Viira p.-ag., tel. 13-I, „Nais meeriabi".

Maalt abielupaar soovib mõisa või suuremasse tallu
tarja- wõi moonameheks
Seal ka saad. talusulane, kes tunneb põllutööd. Kaupa tehakse kuni 1. maini, Narva t. 89, sissesõidu h.

Aus, korralik neiu soovib
tangaswatajaks wõi perenaiseks
maale wõi linna. Kirjad palun „Post." rmtkpl. „Vilunud 265".

Härrad meierid. Aus neiu palub teenistust
meiereisse
Olen kauemat aega meiereis töötanud. Kirjad palun „Postim." rmtkpl. „Soov meiereisse".

Noor, vilunud
ettekandja
soovib kohta. Nõus ärasõiduks. Teat. „Postim." rmtkpl. „Vilunud 102".

Kutsetunnistusega
naisjuksur
soovib kohta meestöö alal. Teat. „Post." rmtkpl. „Korralik tööline 6796".

MÜÜMISED

Müüa odav. moodne
lapsewanker
Kivi t. 60—3.

Müüa valmistehtud
põrandalaudu
ja ka 2-tollilisi
planke
Kambja vallas, Mäe-Paali talus.

Müüa 250
punase ja musa sõsra poõsast
hea sort, ja aed välja rentida. Teat. Võru t. 132, telef. 15-06.

Hästi korras
maja
müüa 12.000 kr. eest. Väljamaks 7500 krooni. Küsida Meltsiveski tn. 29, L. Viro, kl. 8—9 ja 2—4.

TUNNID

Valmistan üliõpilasi ette kõikideks
ingtise keele
eksamiteks. M. Rosenberg, diplom. õpetaja. Aia 28—2, kõnet. kella 1—2-ni ja 1/2 5—5-ni.

Korteri PAKKUMISED

Korter
3 tuba, kõök ja eestuba välja anda. Tööstuse t. 16—3.

Mitmesugused

Vajan 1,5—3-tn.
meoautot
terveks suveks kaubaveoks 2—3 p. nädalas Tartu ümbruskonda. Pakkum. saata ühes km. hinnaga „Postimehe" rmtkpl. „Korralik masin + juht".

Ilus
äriruum
üürile anda kesklinnas, uues majas. Teat. tel. 710.

Soovin rentida
vesiveskit
või rendilepingut üle võtta. Lähemad teated ühes renditingimustega „Postimehe" rmtkpl. „Vesiveski".

Meeldiv, intellig. noormees
tutwuks
samasug. keskm. kasvu brüneti, saleda, ballihuvil. neiuga. Kirjad „Post." rmtkpl. „Omne vivum".

Tartu linnavolikogu vaidles kinnisvaramaksu üle

Terwitustelegramm äsja ametisse astunud presidendile K. Pätsile. Tütarlastegümnaasiumi krundi suurendamiseks anti linnawalitsusele wajalikud wolitused. Ägedat ja kauakestwad waidlused kinniswarade hindamise juhatuskirja ja kulutabeli juures. Kinniswarade ümberhindamist toimetab nue juhatuskirja järgi linnawalitsuse rahandusosakond

Juhatuskiri ja kulutabel wõetakse wastu

Tartu linnawolikogu korraline koosolek algas kell 6 õhtul raekojas linnawolikogu saalis wõrdlemisi rohkearwulise wolinikkude arwuga. Wolikogu koosolekut juhatas A. Piip. Wolinikkudele kättesaadetud wolikogu päewakord kinnitati muutmatult.

Erakorralisteks teadaandeks palus sõna linnawolinik J. Lill, kes tegi ettepaneku

saata äsja ametisse astunud Eesti Wabariigi Presidendile K. Pätsile terwitus- ja õnnesoowitelegramm

tema ametisse astumise puhul. Ettepanek leidis üksmeelset heakskiitmist.

Uue wolikogu liikmena wöttis sellest koosolekust osa Eesti Rahwusliku Walimisliidu nimekirja järgi wolikogusse kutsutud pr. H. Mäelo. Kõikide wolikogu saalis olijate püstitsemisel andis uus wolikogulliige oma ametiwande, mille teksti luges ette wolikogu juhataja. Wolikogust lahkus J. Lang.

Linnawolinikkude H. Sumbergi, K. Sarali, R. Bernakoffi, A. Reisneri ja J. Waini poolt linnawolikogu 29. märtsi koosolekul toimunud walimiste asjus esitatud protesti ettelugemise ajaks palus wolikogu juhataja A. Piip wolikogu juhatama abijuhataja P. Tarweli, kes esitaud protestid ette luges. Nagu teada, puudutawad need protestid 29. märtsi linnawolik. koosolekut, kus toimus presidendi walijameeste walimine. Peale protestide ettelugemist ei järgnenud selles küsimuses enam sõnawõtte, waid see wõeti ainult teadmiseks.

Tartu 2. gümnaasiumi kajutada olewa krundi laiendamine kõrwalasetsewa Petersoni 1000 ruutmeetri suuruse maatüki omandamise wõi sundwõõrandamise küsimuse juures telkisid esimesed sõnawõtud.

Linw. J. Lill oma sõnawõtus märkis, et hindamiskomisjoni poolt tehtud hinnang oleks nagu selle krundi kohta liialt madal ning kas on üldse otstarbekohane nii kesklinnas asuwat krunti wõtta kooliaia tarwis. Awaldas arwamist, et küsimust saab ka nii lahendada, et üldse poleks tarwis sundwõõrandamise üleskerkimine.

Krundi hind ühe teise hindamiskomisjoni hinnangu järgi olewat 8000 kr. ümber.

Linnanõunik J. Roo oma sõnawõtus selgitas tegelikku olukorda krundi wajaduse suhtes. Tähendab, et hind 6 kr. ruutmeeter pole sugugi madal, waid ajakohane. Lisaks sellele on krundil ajuwate päraldiste eest linn nõus tasuma 711 krooni. Tähendatud krundi omandamise asjus on krundiomanikuga läbirääkimised alanud 1932. a., kus omanik oli nõus müüma 1200 ruutmeetri suurust maa-ala 6000 kr. eest, seega siis hind 5 kr. ruutmeeter. Koolijuhataja ja korral saadaud kirjas on tähendatud, et

sellest hinnast on wõimalik isegi alla kaubelda.

Linw. J. Treumann, kes tütarlastegümnaasiumi kuratooriumis töötanud, tõendab, et koolil on krunti tarwis, kuna senine kooliõu ja aed on liialt wäikesed nii suure õpilaste arwu tarwis, kui see praegu selles koolis on.

Linw. J. Wain wäidab, et krundi ruutmeetri eest

pakutud hind on küllaldane.

Igal juhul peab aga wolikogu siin linnawalitsusele lubama ka sundwõõrandamise ettepanekuga esinemiseks, kuna muidu wõidakse krundi eest nõuda hinda, mis on suurem selle tegelikust wäärtusest.

Linnanõunik J. Roo tähendab, et ka siis, kui Wabariigi Walitsuse poolt on sundwõõrandamine lubatud, jääb linnale õigus krunti omandada ka ilma sundwõõrandamiseta.

Linnawalitsuse ettepanek kiideti wolikogu poolt heaks, poolt anti 20 häält, wastu 2 ja erapooletuid on 2. Nii saab linnawalitsus wolikogult wajalikud wolitused krundi omandamiseks ja wastawate sammude astumiseks, kui ei peaks krundiomanik mitte nõustuma linnawalitsuse ettepanekutega.

Ägedad ja kohati isegi terawad waidlused

algasid aga kinniswarade hindamise ja kinniswaramaksu määramise juhatuskirja juures. Sõnawõtjaid oli palju, misväärsi selle küsimuse juures kestawad läbirääkimised peaaegu kaks tundi. Waatamata rohketele sõnawõttudele wõeti lõputs siiski wastu linnawalitsuse ettepanek juhatuskirja ja kulutabeli osas peaaegu muutmatult. Ainukene wäiksem parandus tehti juhatuskirjas. Linnapea A. Tõnisson esines pikema seletusega kulutabeli ja juhatuskirja kohta.

Esimesena wõtab sõna linw. A. Kullam: — Kena, et linnawalitsus tahab majaomanikkude koormat kergendada, mis rõõndab seda, et majaomanikkude olukord on raske. Kuid waatamata sellele on siiski seletuskirjas mõningad ebatäpsused, millede mõistmine ja tõlgendamine wõib toimuda erinewalt. Üldisena on juhatuskirjas sisse wõetud rahandusosakond, kes toimetab kinniswarade hindamist, kuna waremalt kuuluis see kinniswarade hindamise komisjonile. See on kopeeritud Tallinnast. Kindlasti tuleks aga seda osa siiski muuta, ning kinniswarade hindamine jätta ikkagi kinniswara hindamise komisjoni kätte.

Kulutabelis on kulud siiski arweestatud wäikselt, kuna tegelikult on need tunduwalt suuremad. Teeb ettepaneku, tõsta üldiselt kulutabelit 5 protsendi wõrra. —

Linnapea A. Tõnisson märgib, et

hindamise tegelik läbiwiimine on antud rahandusosakonna kätte,

selles ei rohkis midagi halba näha. Kontrollimise õigus on siin endiselt jäänud. Kui tekiwad teatud juhtudel arusaamatused ja lahtihelid, siis on selleks ju wastaw hindamisekomisjon olemas, kes küsimuse otsustab. Teatud juhtudel wõib küsimusega tulla otse ka linnawolikogu ette. Hindamistöö läbiwiimine on puhi-kaitselei töö. Tundub, et selle uue korraldusega wabastame meie kinniswarade hindamisekomisjoni kanseleiröövist, mis peaks walmistama komisjoni liikmetele heameelt. Komisjoni inimesed lähewad siis wälja, kui õõsti wajatakse neid.

Linw. H. Sumberg — Hindamine peab olema õiglane, nii ka õõsolewal juhul. Mind huwitab, missugustel alusel on saadud need numbrid 3, 2 ja 1, mille wõrra on suurendatud kulutabelit. Maksu õiglase määramise küsimus pole üksi oluline praegusel juhul, waid ka edaspidisel juhtudel, mil wõiwad kõne alla tulla näiteks kogukonnamaks, jalgrattamaks ja teised. Nii peab maksu määramine igal juhul toimuma õiglaste normide alusel. Üks küsimus on, kui lihtsalt raha tarwis, siis peab selleks kuidagi wastawaid teid leidma.

Siiani on toimunud kinniswarade hindamine wastawa hindamiskomisjoni poolt,

kes iga kord selle tööga on hakkama saanud. Miks siis linnawalitsus ei taha, et see nii edasi kestaks, waid ütleb, et teie peate sellest tööst eemale jäämaja unutuma senaatoriteks. Linnaseaduses on ette nähtud wastawad ettewalmistawad komisjonid. See tähendab omawalitsuse seesmise töö bürokratiseerimist.

Linnapea A. Tõnisson: Olen wäljendanud selmisel wolikogu koosolekul selge sõnaga, et linnawalitsus tahab selles küsimuses majaomanikkude

wastu tulla wõimaluste piirides.

Need arwud pole mitte laest maha kirjutatud, waid need on pikaajalise töö tulemusena nii wähta kujunenud. Praegu ei ole midagi uut tehtud, waid on lihtsalt rewideeritud senist kulutabelit. Linnawalitsusel pole midagi selle töö wastu, mis siin tehtud komisjonides ja linnawolikogus.

Linw. H. Sumberg: Mina pole rääkinud kulutabelist, waid ainult arwudest 3, 2 ja 1.

P. Pankseepp: Sellest on peale majaomanikkude huwitatud laiemad ringid. Kui see laheneb nii, et toob liia maksukohustusi, mis olewatel andmetel pole mitte õiglased, siis kujuneb olukord, et

majaomanikud on suunitud üürinorme tõstma,

millest siis wõib tekkida üldise kodanikkude kaudne matsustamine. Kui autoritetne ainus, nagu seda on Majaomanikkude Koda, on joonitanud kulutabelit tõsta 10 protsendi wõrra, siis pole see mitte liialdatud. Rendel majaomanikudel, kellede õlul lasub ka kõnnitede tegemine ja korrashoidmine, oleks tulnud kulutabelit suurendada selleie lisaks weel 5 protsendi wõrra.

Linw. J. Wain: See, et majaomanikud hädaldawad, ei lähe palju korda, sest nemad on ainult selle maksu wastuwõtjad ja edasiandjad linnakassale. Pooldab oma sõnawõtus ka seda, et kinniswarade ümberhindamine toimuks rahandusosakonna poolt, kes tähendatud küsimuses wõiks olla kõige erapooletum.

Linw. A. Siska ja A. Kullam pundutawad kulutabelit ja tegelikkude kulude küsimust. Linw. A. Siska pundutab pikemalt kaubanduslikkude ettewõtete maksustamise küsimust nue redigeeritud kulutabeli aluseil.

Linw. J. Sütt: Kui see juhatuskiri kinniswarade ümberhindamise komisjonis wastu wõeti, siis toimus see sest majaomanikkude endi häältega. Wastawate andmete waral selgitab linw. Sütt, et küsimust ei saa sugugi lahendada siiinguste argumentidega, nagu praegusel juhul neid esitawad majaomanikkude esindajad. Tegelikult on olukord itkagi niisugune, et majaomanikkude tulud on rohkem suurenenud, kõigile kuludele waatamata. Leiab, et senine kulutabel on nagunii liialt kõrge, ning selle on majaomanikud saawutanud sel teel, et nad alati on hädaldanud.

Linw. A. Reisner: Kui selle juures on tahetud majaomanikkude wastu tulla, siis tekib küsimus, kas see on siiski õige.

Tartu linn ei koosne üksnes majaomanikkudest.

Minu arusaamise järgi on olukord niisugune, et kui tahetakse ühele osale wastu tulla, siis peaks seda tehtama ka teiste suhtes. Olesiin linnawalitsuse ettepaneku poolt ainult sel ringimuisel, kui linnawalitsus katsuks ka teistele sihtidele wastu tulla sarnawõrdselt, nagu ta on wastu tulnud majaomanikkudele. Ainult linnawalitsus selle lubaduse, siis häältelu selle ettepaneku poolt. Pooldab, et hindamise toimuks rahandusosakonna kaudu.

Linnapea A. Tõnisson: Selles juhatuskirjas on mõned kohad olemas, millede suhtes wõidakse waielda. On wäldituud see, et kellelegi wõiks ülekohtu teha — kontrollimise õigus on olemas. Mis puutub aga wastutulekusie teiste suhtes, siis tahetakse ka sellele heatahtlikult suhtuda. Ka linnawalitsus wõiks teistele wastutulekuid teha, kui teda mitte ei seo kohustused eelarwega. Wõimaluse piires on kerjutud wastu tulla alati.

Linw. W. Tammann teeb ettepaneku, et juhatuskiri jäetaks teekordsel koosolekul wastuwõtmata, ning et see küsimus tuleks järgmisel linnawolikogu koosolekul uuesti arutamisele.

Linnapea A. Tõnisson: Täna on wiimane aeg selle wastuwõtmiseks, kuna selle otsustamise edasi lükkamise korral wõib tekkida mitmesugusid raskusi. Kui linnawalitsus peatub praegusel juhul selle küsimuse juures, siis ainult selleks, et majaomanikke sellega rahuldada. Awaldab arwamist, et kulutabeli redigeerimine on toimunud täiesti tegelikule olukorrale wastawalt nina selle rakendamisel ei tohiks olla mingiisugusid raskusi.

Läbirääkimiste lõppedes ainti häältemisele. Linw. P. Pankseepp tegi ettepaneku linw. Tammani ettepaneku nimeliseks häältamiseks. Esijoones tuli häältamisele W. Tammani ettepanek, kuid see sai nimelisel häältusel wastu 14 ja poolt 12, seega läbilukunud. Parandusettepanekutest läks läbi juhatuskirja paragrahw 33 wiimase lõike muutmisettepanek, kust kustutatakse lause: „Kiiri wõi rendihinna langemine wõib põhjendatud palwe aluseks olla siis, kui wiimasest hindamisest on möödunud wähemalt 2 aastat". Mis tähendab seda, et enne selle tähtaja möödumist ei oleks wõimalik kinniswarade ümberhindamist ette wõtta, kuid nüüd kustutati see lõik. See parandusettepanek saab poolt 12 ja wastu 12, kuid küsimuse otsustas siin juhataja hääl.

Linnawalitsuse poolt esitatud juhatuskiri kinniswarade hindamise ja kinniswaramaksu määramise korra kohta wõeti wastu linnawalitsuse poolt esitatud kujul. Koos sellega wõeti wastu ka uus kulutabel. Linnawalitsuse ettepanek sai poolt 14 ja wastu 9 häält, seega wastu wõetud.

Wolikogu juhataja A. Piip märkis: See on wiimaseks wolikogu koosolekuks, mida mul kui walitud wolikogu juhatajal tuli juhatada. Wastawalt uuele linnaseadusele, mis hakkab maksma 1. maist, kuulub wolikogu juhatamine linnapeale, kuna walitawat wolikogu juhatajat siis enam ei ole. Seega lõpeb ka koosolek.

Wastutaw toimetaja: Jaan Kitsberg.
Wäljaandja: E. K./Ü. „Postimees".
Trükitud „Postimehe" trükikojas Tartus.

„Postimehe" kuulutuste peale eelmisest tööpäewast kl. 1/2 11-st kuni täna kella 1/2 11 saabunud

kirjad

Ausameelne	1
Aktiivne 24	1
Aastaüürnik nr. 1	2
Aastaüürnik 36	4
Ametnik maal	2
Ametnik 1616	2
Ei kahetse 375	1
Garaaž	1
Hea sõber 6538	1
Juhus	1
Kasulik juhus 6731	1
Kinnisvara	4
Korter 4	1
Kurvad pühad	1
Kurb igatsus	3
Korralik maksja 1371	2
Lapsehoidja 1001	1
Maja Tartus	2
M. A. I.	1
Naine koduta 46	3
Odav üür	1
Ostja Mustveest	1
Pagariäri 53+	2
Pudu- ja moeäri 2	1
Peretütar	1
R+350	1
Sihita teed	1
Tulutoov ettevõte	1
Töötundja	4
Töös õnne	1
Ustav teenija 6497	1
Vanaema	1
Vilunud kuduja	1
Väike tuba	2
Ökonoom	1
Ühine tulutoov ettev.	1
100	1
1412	1
20—3	1
6448	1
6503	3
6557	1
6542	1
6584	1
6719	3
847	1

Kirjad hoitakse alal üks kuu, arvates saabumise päevast. Kirjad antakse välja kuulutuse kviitungi ettenäitamisel.

Räpina-Meelvas
võtab „Postimehe" tellimisi ja kuulutusi vastu
D. Mälberg

Kadunud
Ausat leidjat palutakse tasu eest leitud
võtmed
tagasi anda. Võtmed on rõngas: 2 pat., 2 snepper ja 1 tabaluku võti. Teat. „Postimehe" rmtkpl. „Võtmed".

Surma läbi lahkunud üliõpilaskonvent „Korp! Frat. Tartuensise“ kaasvõitlejat

stud. jur.

Lembit Löper'it

mälestavad sügavas leinas üliõpilaskonvendid

„Korp! Vironia“
„Korp! Frat. Estica“
„Korp! Sakala“
„Korp! Ugala“
„Korp! Rotalia“
„Korp! Frat. Liviensis“
„Korp! Revelia“

Surma läbi lahkunud kaugesõidu kaptenit

Aleksander Riks'i

mälestab vend abikaasaga

Südamlikku tänu

kõigile, kes kaastundlikult osa võtsid **Karl Gustav Tover'i** muldasängitamisest pühapäeval, 24. skp.

Leinajad omaksed

Tartu I/m. Pensionäride Ühing mälestab vaikses leinas oma liiget

Miina Ots'a

Matmine 28. aprillil s. a. kell 15 Nõo kalmistul.

„Vanemuise“ teater
Saksa teatris
Teisip., 26. aprillil s. a. kell 20 (8 õ.)
Eelviimast korda.
Rahvaetendus 25—85 s.
VIIMNE VALSS
O. Straussi operett 3 vaatuses
—
Neljap., 28. apr. kl. 20 (8 õ.). Viimaseid kordi. Har. hinnad., 40—135 s.
FAUST
Gounod' ooper 5 pildis.

ULIKOOLI AULAS
Reedel, 29. aprillil 1938. a. kell 8 õhtul

KONTSERT

Esinevad:

Akadeem. Meeskoor
R. Ritsingu juhatusel.

Üliõpilaskonvent
Korp! Filiae Patriae
naiskoor L. Lesta juhatusel.

Pääsmed Kr. 1.—, 0.75 ja 0.50, õpilastel Kr. 0.35 eelmüügil J. Raudsepa rmtkpl. ja kontserdi päeval kella 6 alates Ülikooli peahoones.

Kolmapäeval, 27. aprillil kl. 6 p. l. korraldab

Tartu Majaomanikkude Selts

«Sinimandria» suures saalis, Kompanii t. 2,

kõnekoosoleku

kõigile majaomanikele.

Kõnelevad:

1. Linnavolinik hr. J. TALLO, linna kinnisvara-hindamismaksu määramisest.
2. Linna arhitekt hr. TIPPEL, linna välisilme kujundamisest.
3. Majaoman. Koja Tartu osakonna esimees O. KANGUR, Majaomanikkude Koja tegevusest

Sissepääs tasuta.

Majaomanike rohke osavõtt soovitav.

T. MAJAOMAN. SELTSI JUHATUS.

Müüa vana talu

Rehe 26-B, Rannu vallas, Tartust 38 km, otse Tartu-Viljandi omnibuse liinil, Võrts ärvest 1 km. Krunt 82 vkm., millest põldu 17 vkm, 67 pk-rubla. Omanik: liigi 6, telefon 3 79.

Jaukfurit
vilunud preilit, vajatakse meestööle. Teat. „Post.“ rmtkpl. „5—21“ all.

Vajatakse vilunud
kangatudujat
Pakk. „Post.“ rmtkpl. „Vilunud 6776“.

Maale, haritud perekonda vajatakse vilun.
majateenijat
Pakkum.: Jõgeva, pk. 100, nõudmiseni.

Vajatakse
rätsepa
töölist ja käealust. Aleksandri 53—3.

Rätsepa käealust
meeste- ja naister. töö peale on tarvis. Filosoofi tn. 10—3.

Vajatakse korralikku, lastearmastajat
teenijat
Tähe tn. 44, krt. 4. Tulla igal ajal.

Vajatakse aasta peale Tartus
aiapoissi
Korteri ja ülespid. võimal. olemas sealsamas. Teatada kirjal. „Postimehe“ rmtkpl. „Edasipüüdja“.

Väiksesse perekonda tarvis korralikku ja ausat
teenijat
kes tunneb majapidamist ja oskab lapsega ümber käia. Tulla ainult heade soovitustega. Kaluri tn. 6—3.

Praktikanti
põllum. üliõpilast vajab mõis suveks. „Postimehe“ rmtkpl. Nr. 6762 ettenäitajale.

Vajat. kodus töötajaid
peennaha-töölisi
Teatada „Postimehe“ rmtkpl. märgusõna „Kodutöö“ all.

Tüdrukut
on tarvis maale, koduste talituste jaoks. Kaupa tehakse kolmap., 27. aprillil Narva tn. 29, võõrastemaja „Tartu“ kort. 1.

Poisi
vajatakse linna ligidale tallu. Kaubelda Narva t. 24, ‚Pariisi‘ sissesõiduhoovis 27. aprillil kl. 9—11-ni homm.

Maale, vallasekretäri perekonda vajatakse
majateenijat
Teat. Narva tn. 16, raamatukauplusse, kuni 28. aprillini s. a.

TARTU KÕRGEM MUUSIKAKOOL
Reedel, 29. aprillil kell 8 õhtul
„VANEMUISE“ KONTSERTSAALIS

ÕPILAS-KONTSERT

Kavas: Beethoven'i, Chopin'i, Liszt'i, Verdi, Saint-Saëns'i, Debussy, Puccini, Tšaikovski, Glasunov'i, M. Lüdig'i, T. Vettik'u, E. Oja ja teiste helitööd.

Pääsmete hind ühes rõivahoiuga à 35 ja 60 s., õpilasile à 25 senti müügil «Vanemuise» kassas.

„VANEMUISE“ TEATER
Saksa teatris
reedel, 29. aprillil 1938. a. kl. 7 õhtul

PAULA ROOVE

(end. Reinbaum-Lindenau)
õpilaste
tantsude-õhtu

Pääsmed 1.60 kr. — 60 s., õpilastele 35 s., eelmüügil «Teater ja Muusika» äris ja «Vanemuise» kassas.

«EMPIRE» TIVOLIS

Ujuksilla juures.
SUURIMAID ÜLLATUSI
Keskn., 27. apr.
«Miss Tivoli» valimine
Neljap., 28. apr.
Kaunimate jalgade võistlus
Reedel, 29. aprillil
„Miss Tivolile“ ja kaunimate jalgade omajale auhindade väljaandmine ja kroonimine.
Laupäeval, 30. apr.
MAI VASTUVÕTMINE
Aed dekoreeritud. — Ilutulestik.
Mängib puhkpillide orkester. Iga päev kuulsaim koerte dresseerija **TANYE** oma 24 neljajalgse sõbraga. — Tivoli avatud igap. kl. 6-st õhtul, pühapäeval kl. 2-st päeval.
Juhatus.

Kunstinäitus

«JUUDI GRAAFIKA»

on avatud kunstikool «PALLASE» ruumides, Kalevi t. 2, kuni 1. maini iga päev kella 10—18.

Akadeem. Anglo-Eesti Ühingu
korraline
aasta-peakoosolek

peetakse kolmapäeval, 27. apr. s. a. kell 9 õ.
Ülikooli peahoones aud. 5.
Päevakorras: Aruanne, eelarve, valimisi.
Kui määratud ajaks kvoorumit kokku ei tule, peetakse ½ tundi hiljem teine koosolek, mis on otsustusvõimeline kokkutulnud liikmete arvule vaatamata.
JUHATUS.

VANEMUINE — (Saksa teatris)
Kolmap., 27. aprillil kell 8 õhtul

Ida Erlemann'i
õpilaste-tantsetendus

Pääsmed kr. 1.85—60 s. (õpil. 35 s.) eelmüügil teatri kassas ja „Teater ja Muusika“ äris esmasp. 25. apr. alates

---

Tartu Linna Elektrijaama juhatus teatab käesolevaga, et **laupäeval, 30. aprill. s. a.**

lõpeb Ulila kütteturba väikemüük

Tartu linna elektrijaama turbamüügikohas, Soola tän. 34. Tarvitajaid, kes soovivad käesoleval kevadel veel väikeesel arvul turvast osta, palutakse seda teha neil päevil kuni 30. aprillini s. a.

ELEKTRIJAAMA JUHATUS.

Taimekaitsevahendeid

K-M. JOHAN PEEP TARTUS

Viljapuu-karbolineum
Väävellubja-vedelik
Tina-arsenaat
Calcium-arsenaat
Vasevitriool
Väävel jne.

Müük suurel ja väiksel arvul.

K-m. Joh. Peep TARTUS,
Võidu tän. 10, telefon 11-86.

Riiginõukogu kantseleisse vajatakse
protokollitoimkonna juhatajat
(nõuetav juriidiline haridus);
komisjoni vanemat asjaajajat
(soovitav juriidiline haridus) ja
kiirkirjutajaid.
Sooviavaldused esitada Riiginõukogu peasekretärile hiljemalt 3. maiks s. a.

Vajatakse kiires korras vilunud
lokkijat

kindel koht ja hea palk. J. Kuperjanovi tn. 7, telef. 442. Korter sealsamas majas nr. 2.

Soovitame oma head kõrgeväärtuslikku
liiva, kruusa ja põllukivi

ühes kiire kohaleveoga oma autoga. Teateid saab Raekoja 51 poest ja lhaste Otsal. Samuti võtame autoga mulla äravedamisi ja igasuguseid teisi vedusid.

Austusega **A. Tätte.**

Müüa odavasti
õunapuid

puukooli ümberpaigutamise tõttu. Aiaäri H. Lipp, Puiestee 2-a.

Soovitakse üürida pikemaks ajaks
TOOLE

Pakkumised saata «Postimehe» raamatukaupl. «Nr. 5000» all.

Tartusse saabus
rahvakirjanik Kaarel Leiumaa
oma algupäraseid loominguid levitama: **„Mida räägivad taevatähed“, „Õigustik riigikord“, „Elukevade esimene pääsuke“** jne. Vabaduse pst. 11—2, Tartu.

MÜÜMISED

Müüa Chevrolet
tõldauto
28 a. mudel, 4-ratta pidurid, väga headel tingimustel. Pakk. „Postimehe“ rmtkpl. „Auto 6766“ all.

Odavasti müüa hea
fotoaparaat
Firma „Zeiss Ikon“, 6×9, platele ja filmile. Narva tn. 67—2.

Müüa
lamavoivanker,
väike töövanker ja hobuseriistad. Näha kella 8—6-ni Riia tn., raudteesilla juures riigi turbakuur.

Linnuloori
(„Stichelhaar“). Müüa kaks isast kutsikat. G. Adolfi tn. 55, tel. 8-02. Zur-Mühlen.

Müüa äravedamiseks
maja
Täiesti terved palgid. Võin soovikorral ka maha lõhkuda ja müüa kantjala viisi. Tartust umb. 25 km. Hind kokkuleppel. Vedu autoga võimalik. Teateid saab Tartust, Võru tn. 93, Malkov.

Müüa või rendile anda pikemaks ajaks
westi
rahvarikkas kohas. Kaupa tehakse 30. apr. kl. 3—5-ni Narva tn. 49, hoovipoisilt.

Müüa traktori põlluk.
ader
„Oliver“ hankmoo
äke
ja kahesahaline hob. v. ader. Näha Filosoofi t. 25, Lõoke.

Elumuutuse tõttu kiiresti müüa soodsatel maksutingim. hästitasuv, korralik 4-korteriline
maja
Petseris, Võru t. 46. Hind kokkuleppel. Lig. teat. saab koha peal omanikult.

Müüa mootori jõul töötanud lihtjahu
westi,
mille kivi suurus 40 t. Aadr. Rannu vald, Pakla, tel. Virtsjärve 10-d.

Parema firma
tõld-sõiduauto
1929. a. mudel, soodsa hinnaga müüa. Teat. saab Uueturu tn. bensiinijaamast.

Müüa
browning, linnud (Wellensittige), kaks suurt lauda, pesumasin, koer (Spits) ja muud majakraami. G. Adolfi 35—2.

Müüa 2 odavat
kirjutusmasinat
Õnne t. 4—2.

Noori
õunapuid
istutamiseks, paljudes sortides, soodsalt saada. Vana-Kuuste v., Villemi talus.

Müüa pruugitud meester.
jalgratas
ja jalgratta abimootor. Tartus, Tööstuse tän. 28—2.

Müüa rukki-
õlgi, linaluid ja ehitustakku
4 km linnast. Lähemalt Suur-Kaar 63—8.

Mööbliäri G. POCK
Omanik J. SADDE
TARTU, LOSSI TÄN. 12-16
TELEF. 7-41

Müüa noor, isane
hunditoer
Teat. Raekoja tn. 77, Tartus.

Müüa korras naister.
jalgratas
Firma „Hermes“. Vene tn. 1—7, 4. kord, õue kaudu.

Müüa
pruugitud meester. jalgratas, maamõõdu aparaat ja teras maam. lint. Rebase tn. 5—4, II k.

Juhuslikult
müüa
poe kaubakapp ja poeriiul, 2 raudkangi, puu- ja raudlabidaid j. m. s. kraami. Raekoja 92—4, omanik.

Auto
f-ma „DKW“, 4½ HP, müüa juh. kiires korras. Näha ainult 27. skp. kl. 3 p. l. „Peterburi“ hotellis.

Jalgratas
müüa. Liiva 3—1. Kl. 6—8 h. ja 4—8 õ.

Juhusl. müüa
paadi päramootor
ameerika u. l. a., 3 HP. Raekoja t. 68—1.

Rehep. ühi. likvideerimise tõttu müüa Luke v., Luke k.
petfugarnituur, Fordson traktor
1935. a. mud., töötan. 2 a. ja „Oliver“
ader.
Müümine 5. mail kl. 12, Luke Jaanusel, telef. Nõo 15-a.

Juhusl., väga odav. müüa 3 uut
diivanilauda
(tamme vineer). Näha iga päev peale kl. 4. Tähtvere t. 15—3, II k.

Aia likvideerimise tõttu odavasti
müüa
marjapõõsaid, viljapuid, ilupõõsaid, maasikataimi, roose, lilli. Tulla kl. 11—1 ja 7—8 õ. Gust. Adolfi 16—3.

Müüa
poelett, köögilaud kapiga, piimariistad jne. Kastani 31—7.

TÖÖ OTSIMISED

Töökas, vanem
perenaine
soovib kohta. Teen kõik tööd iseseisvalt. Võib ka maale. Oskan keeta. Kirjad „Post.“ rmtkpl. „Teenistus 6791“.

Kaks korralikku naisterahvast soovivad
kohta
üks maale, suurde tallu koduste tööde peale või üksiku juurde. Teine suurde peresse. Oskab iseseisvalt keeta, on soovitused ja tunnistused. Jaama t. 59—7. Kaupa teh. 1. maini.

V. a. tööandjad! Korralik tütarlaps palub mingit
tööd
vabrikusse, trükikotta, ettekandjaks või kasiinosse. Kirj. „Postim.“ rmtkpl. „Vilub kiiresti“

Korralik, remondivõimeline
püüdimölder
soovib kohta suuremasse veskisse. Valdan täielikult oma töö ala ka kaubatöös. Teat. palun. „Postimehe“ rmtkpl. „Vilunud 999“.

Korralik
maa-noormees
soovib kohta traktori, mootori või aurujõu peale. Oman head tunnistused, aurujõu alal tööt. vanem praktika. Olen nõus ka abina töötama. Kirj. „Post.“ rmtkaupl. „Korralik noormees 6811“.

Lp. autoomanikud! Täiskarske (mittesuitsetaja), metsaveos vilunud, töökas, remonditundja, vilun. I-liigi
autojuht
soovib kohta veo- või kaubapakkumise masinale. Nõus ka ärasõiduks. Kautsjon võimalik. Kirjad kuni 1. maini „Post.“ rmtkpl. „Vilunud sellega“.

Mitmesuguseid

'Äri-
ruumi, võib ka pool ruumi olla, tarvis kohe. Kirjal. „Post.“ rmtkpl. kuni 27. skp. kl. 3 p. l. „Äri 6782“.

JOOKSVA
iõiase ja luuvalu vastu nõõruge p. „Manoli“ ja v. sisse „Reumatoset“ Eht „punase ankruga“. Õpetus on roh. kaasas.

Omaniku haiguse tõttu
talu rendile
või pooleterale anda. Sootaga v., Kukulinna mõisa läh., Kullamäe t. Kaupa teeb omanik kohapeal.

Kellel on
söögimaja
edasi anda. Teat. kirjal. „Post.“ rmtkpl. „Söögimaja 6773“.

Kes rikkamaist pr. või hr. oleks nõus koolitama vaest, andekat õpil., või laenama õppemaksu tas.
kr. 50.—
Teat. „Post.“ rmtkpl. „Suur eesmärk“.

Ära anda toiduainete
kauplus
vähese kaubaga. Teat. Pikk tn. 34.

Soovitakse südalinna rajooni või käidavasse kohta
toiduainete- ja piimapoe-
ruume. Nõuetav ühes viisaka elukorteriga. Teat. „Post.“ rmtkpl. ‚Palju maiustusi“.

OSTMISED

Ksv!! Kes müüb ära või annab kasutada
panganduse loengud
Pargi tn. 15—4.

Soovitakse osta vask juustu-
katelt
1000—1200 l. Teatada Tartu, Gildi tn. 3, L. Oja

Soovin osta pruugi.
mootor-ratast
250—350 ccm. Teatada firma, mis aasta tüüp ja läbisõidetud km. arv. Rõngu, pk. 6.

Ostan
vana kraami
riideid, mööblit, vana rauda, tööriistu ja pööningukolu. Kirjad ‚Postim.‘ rmtkpl. „Ostja Peipsi äärest“.

Kellel on müüa lapse
mänguaed
Teat. „Post.“ rmtkpl. „Mänguaed“.

Soovin osta põllutöö jaoks tervet
hobuse ja töövankrit
Kirj. palun: Kiidjärve jaam, Koorvere talu. J. Kord.

Igasugused **veod** võtab vastu
auto-veoäri H. PETERSON
Veski 45, telefon 5-07.

SAADA IGASUGUSTEKS VEDUDEKS
veoautoga
Narva t. 71—2, tel. 9-79.
A. RAMMUL.

TÖÖ PAKKUMISED

Tublit
tüdrukut
kes hobustega oskab ümber käia ja
naiskarjust
vajatakse linna lähedale suuremasse tallu. Kaubelda kolmap., 27. skp. kl. 8—9 h., Narva t. 75, hoovis.

Taavitse puukool Aru vallas, vajab
puutooli-töid
tundvat tööjõudu (aiapoissi). Pakkum. aadr.: Elva, Aru v., Taavitse puukool. R. Jenson. Telefon: Elva, 87-C.